

Banka e Bashkuar e Shqipërisë Sh.a.

Pasqyrat Financiare më dhe për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023

Së bashku me Raportin e Audituesit të Pavarur

mazars

Përmbajtja

Raporti i Audituesit të Pavarur.....	1
Pasqyra e Pozicionit Financiar.....	4
Pasqyra e fitimit ose humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse.....	5
Pasqyra e flukseve monetare	6
Pasqyra e ndryshimit të kapitalit	7
1. Informacion i përgjithshëm	8
2. Baza e përgatitjes	9
3. Parimi i Vijueshmërisë	11
4. Politika të rëndësishme kontabël	12
5. Adoptimi i Standardeve Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF) të reja dhe të rishikuara 34	
6. Administrim i rrezikut financiar	35
7. Analiza e maturitetit të aktiveve dhe detyrimeve.....	62
8. Arka dhe mjete monetare të ngjashme.....	63
9. Të arkëtueshme financiare	64
10. Aktive të marra nga proceset ligjore	67
11. Aktivitetet e qëndrueshme të trupëzuara dhe të patrupëzuara	68
12. Aktive me të drejtë përdorimi.....	69
13. Aktive të tjera.....	70
14. Detyrime ndaj bankave dhe institucioneve financiare	70
15. Detyrime ndaj klientëve.....	70
16. Detyrime të tjera	71
17. Detyrimet për qira financiare dhe provizionet	72
18. Kapitali	73
19. Të ardhura nga operacione financiare	74
20. Të ardhura nga aktivitete të tjera financiare	74
21. Shpenzimet e lidhura me detyrimin ndaj klientëve	74
22. Të ardhura dhe shpenzime nga komisionet	75
23. (Humbja)/ Fitimi neto nga këmbimi valutor	75
24. Të ardhura të tjera	76
25. Shpenzimet e personelit.....	76
26. Shpenzime për zhvlerësimin nga humbjet e aktiveve financiare.....	76
27. Shpenzime për provigjone,neto.....	77
28. Shpenzime të tjera administrative	77
29. Tatimi mbi fitimin	78
30. Angazhime dhe Detyrime	79
31. Transaksionet me palët e lidhura	79
32. Ngjarje pas datës së raportimit.	80

Emin Duraku Str. Binjaket Build.
No.5, 1009, Tirana
Albania
Tel: +355 4 2222 889
www.mazars.al

RAPORT I AUDITUESIT TË PAVARUR

Për Menaxhimin dhe Aksionerët e Banka e Bashkuar e Shqipërisë

Opinion

Ne kemi audituar pasqyrat financiare të **Banka e Bashkuar e Shqipërisë sh.a** (Banka) të cilat përfshijnë pasqyrën e pozicionit financiar më datën 31 dhjetor 2023, pasqyrën e fitimit ose humbjes dhe të të ardhurave gjithëpërfshirëse, pasqyrën e ndryshimeve në kapital dhe pasqyrën e flukseve të mjeteve monetare për vitin që mbyllet në këtë datë, si edhe shënimet për pasqyrat financiare, përfshirë një përmbledhje të politikave kontabël më të rëndësishme.

Sipas opinionit tonë, pasqyrat financiare bashkëlidhur paraqesin drejt, në të gjitha aspektet materiale, pozicionin financiar të Shoqërisë më datën 31 dhjetor 2023, dhe performancën financiare dhe flukset e parasë për vitin që mbyllet në këtë datë, në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF).

Baza për Opinionin

Ne e kryem auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit (SNA-të). Përgjegjësitë tona sipas këtyre standardeve janë përshkruar në mënyrë më të detajuar në seksionin e raportit ku jepen Përgjegjësitë e Audituesit për Pasqyrat Financiare. Ne jemi të pavarur nga Banka në përputhje me kërkesat etike që janë të zbatueshme për auditimin e pasqyrave financiare në Shqipëri dhe kemi përmbushur përgjegjësitë e tjera etike në përputhje me këto kërkesa. Ne besojmë se evidenca e auditimit që kemi siguruar është e mjaftueshme dhe e përshtatshme për të dhënë një bazë për opinionin tonë.

Informacione të tjera

Drejtimi është përgjegjës për informacionet e tjera. Informacione të tjera përfshijnë informacionin e përfshirë në raportin vjetor, të përgatitur nga drejtimi në përputhje me nenet 17 dhe 19 të ligjit 25/2018, datë 10 maj 2018 "Për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare", i ndryshuar, por nuk përfshin pasqyrat financiare dhe raportin tonë të auditimit. Raporti vjetor pritet të na vihet në dispozicion pas datës së këtij raporti auditues. Opinioni ynë mbi pasqyrat financiare nuk mbulon informacionet e tjera dhe ne nuk do të shprehim asnjë formë konkluzioni sigurie për to.

Në lidhje me auditimin tonë të pasqyrave financiare, përgjegjësia jonë është të lexojmë informacionet e tjera të identifikuar më sipër kur ai bëhet i disponueshëm dhe, duke e bërë këtë, të shqyrtojmë nëse informacionet e tjera janë materialisht në kundërshtim me pasqyrat financiare ose njohuritë tona të marra në auditim. ose përndryshe duket të jetë i gabuar materialisht. Kur lexojmë Raportin Vjetor, nëse konkludojmë se në të ka një anomali materiale, neve na kërkohet t'ua komunikojmë këtë çështje personave të ngarkuar me qeverisjen.

Përgjegjësitë e Drejtimit dhe të Personave të Ngarkuar me Qeverisjen në lidhje me Pasqyrat Financiare

Drejtimi është përgjegjës për përgatitjen dhe paraqitjen e drejtë të pasqyrave financiare në përputhje me SNRF, dhe për ato kontrole të brendshme që drejtimi i gjykon të nevojshme për të bërë të mundur përgatitjen e pasqyrave financiare që nuk përmbajnë anomali materiale, qoftë për shkak të mashtrimit apo gabimit.

Në përgatitjen e pasqyrave financiare, drejtimi është përgjegjës për vlerësimin e aftësisë së Bankës për të vazhduar aktivitetin e saj në bazë të parimit të vijimësisë, shënimet shpjeguese, si edhe për çështjet që lidhen me vazhdimësinë e aktivitetit të shoqërisë, duke përdorur parimet bazë të vazhdimësisë, përveç rastit kur drejtimi ka për qëllim të likuodojë aktivitetin, ose të ndërpresë aktivitetin operacional, ose nuk ka asnjë alternativë tjetër reale përveçse më lart. Palët e ngarkuara me qeverisjen janë përgjegjëse për mbikëqyrjen e procesit të raportimit financiar të Bankës.

Përgjegjësitë e Audituesit për Auditimin e Pasqyrave Financiare

Objektivat tona janë që të arrijmë një siguri të arsyeshme lidhur me faktin nëse pasqyrat financiare në tërësi nuk kanë anomali materiale, për shkak të mashtrimit apo gabimit, dhe të lëshojmë një raport auditimi që përfshin opinionin tonë. Siguria e arsyeshme është një siguri e nivelit të lartë, por nuk është një garanci që një auditim i kryer sipas SNA-ve do të identifikojë gjithmonë një anomali materiale kur ajo ekziston. Anomalitë mund të vijnë si rezultat i gabimit ose i mashtrimit dhe konsiderohen materiale nëse, individualisht ose të marra së bashku, pritet që në mënyrë të arsyeshme të influencojnë vendimet ekonomike të përdoruesve të marra bazuar në këto pasqyra financiare.

Si pjesë e auditimit në përputhje me SNA-të, ne ushtrojmë gjykimin dhe skepticizmin tonë profesional gjatë gjithë periudhës së auditimit. Gjithashtu ne:

- Identifikojmë dhe vlerësojmë rrezikun e anomalive materiale në pasqyrat financiare, si pasojë e mashtrimeve apo gabimeve, planifikojmë dhe zbatojmë procedurat përkatëse për zbutjen e këtyre rreziqeve, si edhe marrim evidencë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të krijuar një bazë për opinionin tonë. Rreziku i moszbulimit të një anomalie si pasojë e mashtrimit është më i lartë se rreziku i moszbulimit të një anomalie si pasojë e gabimit, për shkak se, mashtrimi mund të përfshijë fshehje të informacionit, falsifikim të informacionit, përvetësime të qëllimshme, keqinterpretime, apo shkelje të kontrollit të brendshëm.
- Marrim një kuptueshmëri të atyre kontroleve të brendshme relevante për procesin e auditimit me qëllim hartimin e procedurave të auditimit në përputhje me rrethanat, por jo për të shprehur një opinion mbi efektivitetin e kontroleve të brendshme.
- Vlerësojmë përshtatshmërinë e politikave kontabël të përdorura dhe arsyeshmërinë e çmuarjeve kontabël të kryera si edhe paraqitjen në shënimet shpjeguese përkatëse të bëra nga Drejtimi.
- Shprehemi në lidhje me përshtatshmërinë e parimit të vijimësisë, bazuar në evidencat e marra gjatë auditimit, mbi ekzistencën e një pasigurie materiale mbi aftësinë e Bankës për të vazhduar në vijimësi aktivitetin e saj. Nëse një pasiguri materiale ekziston, ne duhet të tërheqim vëmendjen në shënimin shpjegues përkatës, nëpërmjet raportit tonë të auditimit, ose nëse shënimet shpjeguese nuk janë të përshtatshme ne duhet të modifikojmë opinionin tonë.

mazars

- Përfundimet tona jepen mbi bazën e evidencës së auditimit të marrë deri më datën e raportit të auditimit. Megjithatë, ngjarjet ose kushtet në të ardhmen mund të shkaktojnë ndërprerje të aftësisë së Bankës për vijimësi.
- Vlerësojmë paraqitjen, strukturën dhe përmbajtjen e pasqyrave financiare dhe të shënimeve shpjeguese dhe në rast se ato përfaqësojnë drejt transaksionet dhe ngjarjet.

Ne komunikojmë me personat të ngarkuar për qeverisjen e Bankës, përveçse çështjeve të tjera, edhe objektin dhe kohën e planifikuar të auditimit, gjetjet kryesore të auditimit, përfshirë çdo mangësi relevante në kontrollin e brendshëm të identifikuar gjatë auditimit tonë.

30 maj 2024

mazars
Emin Duraku Str., Binjaket Build.,
No.5, 1013, Tirana, Albania
NUIS: K32123006W

Diana Ylli (Golemi)

Auditues Ligjor

Pasqyra e Pozicionit Financiar

Shumat në '000 LEK

	Shënime	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Aktivët			
Arka dhe mjete monetare të ngjashme	8	2,895,661	3,122,841
Balanca të kushtëzuara me Bankën Qëndrore	8	979,868	835,352
Të arkëtueshme financiare	9	11,890,590	7,861,826
Aktive të marra nga proceset gjyqësore	10	1,496	111,877
Aktive afatgjata materiale	11	173,919	226,921
Aktive me të drejtë përdorimi	12	299,790	15,502
Tatim fitimi i parapaguar	29	13,877	13,877
Aktive të tjera	13	739,243	385,353
Totali i aktiveve		16,994,444	12,573,549
Detyrimet			
Detyrime ndaj Bankave dhe Institucioneve Financiare	14	2,429,550	1,342,441
Huamarrje ndaj Bankave		145,028	-
Detyrime ndaj klientëve	15	10,900,071	9,906,562
Detyrime të qirasë financiare dhe provigjione të tjera	17	303,292	71,349
Detyrime të tjera	16	198,886	127,498
Totali i Detyrimeve		13,976,827	11,447,849
Kapitali			
Kapitali aksionar	18	4,669,415	2,227,176
Rezervat	18	120,904	120,904
Humbje e mbartur		(1,772,702)	(1,222,380)
Totali i kapitalit		3,017,617	1,125,700
Totali i detyrimeve dhe kapitalit		16,994,444	12,573,549

Pasqyrat financiare të Bankës u aprovuan nga Këshilli Drejtues me 26 maj 2024 dhe u nënshkruan në emër të tij nga:

 Orfeu Dhuci
 Drejtör i Përgjithshëm

 Florjan Bizhga
 Drejtör i Financës

Pasqyra e pozicionit financiar duhet të lexohet së bashku me shënimet në faqet nga 8 deri në 80, të cilat janë pjesë përbërëse e pasqyrave financiare.

Pasqyra e fitimit ose humbjes dhe të ardhurave të tjera gjithëpërfshirëse

Shumat në '000 LEK

	Shënime	Për vitin e mbyllur më 31 dhjetor, 2023	Për vitin e mbyllur më 31 dhjetor, 2022
Të ardhura nga operacionet bankare	19	693,276	547,679
Të ardhura nga operacionet bankare të tjera	20	36,550	20,450
Shpenzime për detyrim ndaj klientëve	21	(250,837)	(119,146)
Të ardhurat neto nga veprimet bankare		478,989	448,983
Të ardhura nga komisione dhe tarifa, neto	22	57,416	59,799
Humbja neto nga kursi i këmbimit	23	(197,119)	13,502
Të ardhura të tjera	24	(103,919)	29,020
Totali i të ardhurave (shpenzimeve) të tjera, neto		(243,622)	102,321
Zhvlerësimi i të arkëtueshme financiare, neto	26	(368,436)	(404,696)
Shpenzime provigjoni te aktiveve te marra nga proceset ligjore	10	1,496	(99,426)
Shpenzime te zhvlerësimeve dhe provigjoneve te tjera, neto	27	6,646	(32,109)
Amortizimi dhe zhvlerësimi	11	(33,292)	(34,664)
Amortizimi i aktiveve me të drejtë përdorimi	12	(17,416)	(3,100)
Shpenzime personeli	25	(193,242)	(153,438)
Shpenzime për qiratë		(13,288)	(9,049)
Shpenzime të tjera administrative	28	(168,157)	(152,600)
Totali i shpenzimeve operative		(785,689)	(889,083)
(Humbja)/ Fitimi neto para tatimit		(550,322)	(337,779)
Tatim fitimi	29	-	-
(Humbja)/ Fitimi neto i vitit		(550,322)	(337,779)
Të ardhura të tjera përmbledhëse pas tatimit		-	-
(Humbje)/ Të ardhura të tjera përmbledhëse pas tatimit		(550,322)	(337,779)

Pasqyra e fitimit ose humbjes dhe të ardhurave të tjera përmbledhëse duhet të lexohet së bashku me shënimet në faqet nga 8 deri në 80 të cilat janë pjesë përbërëse e pasqyrave financiare.

Pasqyra e flukseve monetare

Shumat në '000 LEK

	Shënime	Për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023	Për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2022
Rrjedha e parasë nga aktivitetet operative			
Fitim/(Humbja) përpara tatimit mbi të ardhurat		(550,322)	(337,779)
<i>Rregullimet per zerat jo-monetare:</i>			
Provigjone	9	361,789	(505,095)
Amortizimi i pronave, pajisjeve dhe makinerive	11	33,292	622
Zhvlerësimi i të drejtës së aktiveve të përdorura	12	17,416	9,385
Provigjonet e aktiveve të marra nga proceset ligjore	10	(1,496)	99,426
Zhvlerësimi i aktiveve të marra nga proceset ligjore	10	49,194	-
Të ardhura nga aktiviteti financues		(15,652)	154,683
Shpenzim interesi per detyrim ndaj klientit		23,451	(13,397)
		(82,328)	(592,155)
<i>Ndryshime në aktivet dhe detyrimet operative:</i>			
Rritje në të arkëtueshmet financiare		(5,127,022)	(715,438)
(Ulje) / rritje në aktivet e tjera		(370,179)	(360,862)
(Ulje) / rritje në balancat me institucionet financiare		(144,516)	(85,820)
Rritje në llogaritë e klientëve		(98,094)	1,117,007
Ulje në detyrimet ndaj bankave		2,574,577	(120,760)
Rritje / (ulje) në detyrimet e tjera		24,562	(341,260)
Interes i arkëtuar nga aktiviteti financiar		745,477	547,679
Interes i paguar klienteve		(274,288)	(83,844)
Rrjedha neto e parasë nga aktivitetet operative		(2,669,483)	(43,299)
Rrjedha e parasë nga aktivitetet investuese			
Blerje të pajisjeve dhe aktiveve të patrupëzuara	11	(29,484)	(14,919)
Shtesa ne aktivet e marra nga proceset ligjore	10	-	(68,371)
Shtesa ne te drejten e perdorimit te aktiveve	12	-	(4,453)
Aktivitet e shitura te marra nga proceset ligjore		111,876	(9,674)
Rrjedha neto e parasë nga aktivitetet investuese		82,392	(97,417)
Rrjedha e parasë nga aktivitetet financuese			
Rritje në kapitalin e aksioneve	18	2,442,239	350,280
Rrjedha neto e parasë nga aktivitetet financuese		2,442,239	350,280
Ulje neto në para dhe ekuivalentet e saj		(227,180)	(382,591)
Paraja dhe ekuivalentet e saj në fillim të vitit		3,122,841	3,505,431
Paraja dhe ekuivalentet e saj në fund të vitit	8	2,895,661	3,122,840

Pasqyra e rrjedhës së parasë duhet të lexohet së bashku me shënimet në faqet nga 8 deri në 80, të cilat janë pjesë përbërëse e pasqyrave financiare.

Banka e Bashkuar e Shqipërisë Sh.a.*(Vlerat janë në Lek)***Pasqyra e ndryshimit të kapitalit***Shumat në '000 LEK*

	Kapitali Aksionar	Rezervat	Humbje te mbartura	Totali
Gjendje më 1 janar, 2022	1,876,896	120,904	(884,601)	1,113,199
Fitimi neto për vitin	-	-	(337,779)	(337,779)
Të ardhura përmbledhëse të tjera	-	-	-	-
Të ardhura totale përmbledhëse për vitin	-	-	(337,779)	(337,779)
Veprime me aksionarët të regjistruara direkt në kapital				
Injektimi i kapitalit	350,280	-	-	350,280
Gjendja më 31 dhjetor 2022	2,227,176	120,904	(1,222,380)	1,125,700
Humbja neto për vitin	-	-	(550,322)	(550,322)
Te ardhura përmbledhëse të tjera	-	-	-	-
Totali i humbjes totale përmbledhëse për vitin	-	-	(550,322)	(550,322)
Veprime me aksionarët të regjistruara direkt në kapital				
Injektimi i kapitalit	2,442,239	-	-	2,442,239
Gjendja më 31 dhjetor 2023	4,669,415	120,904	(1,772,702)	3,017,617

Pasqyra e ndryshimeve në kapital duhet të lexohet së bashku me shënimet në faqet nga 8 deri në 80, të cilat janë pjesë përbërëse e pasqyrave financiare.

1. Informacion i përgjithshëm

(a) Njësia raportuese

Banka e Bashkuar e Shqipërisë (referuar më poshtë si “Banka” ose “UBA”) është krijuar në Shqipëri për të zhvilluar veprimtari bankare në përputhje me legjislacionin shqiptar. Bazuar në nenet e Statutit të saj, Banka ndjek Parimet Sharia. Aktivitetet e Bankës përfshijnë veprimtarinë si administruese, mbi bazën e mirëbesimit, të fondeve të investuara në përputhje me parimet dhe ligjet Islamike. Banka është subjekt i Ligjit Nr. 9662 “Mbi Bankat në Republikën e Shqipërisë”, të datës 18 dhjetor 2006 dhe nën mbikëqyrjen e Bankës së Shqipërisë. Në 5 nëntor 1992, Banka mori aprovimin nga Banka e Shqipërisë për të ushtruar veprimtari bankare. Proçedurat e regjistrimit përfunduan në 1 korrik 1994, data e themelimit. Në 11 janar 1999, në përputhje me Vendimin Nr.165, të datës 11 dhjetor 1998 të Bankës së Shqipërisë, Banka mori licensën “Për vazhdimin e aktivitetit bankar në Republikën e Shqipërisë”, në përputhje me Ligjin Nr. 8365, të datës 2 korrik 1998 “Mbi Bankat në Republikën e Shqipërisë”.

Veprimtaria kryesore e biznesit të bankës janë operacionet bankare tregtare brenda Republikës së Shqipërisë. Banka vepron nën një licensë të plotë bankare lëshuar nga Banka Qendrore e Shqipërisë. Banka merr pjesë në skemën shtetërore të sigurimit të depozitave të administruara nga Agjensia Shqiptare e Sigurimit të Depozitave.

Qendra e Bankës është vendosur në Tiranë. Aktualisht Banka ka një shpërndarje të aktivitetit në 6 degë në qytetet Tiranë, Shkodër, Fier dhe Durrës. Më 31 dhjetor 2022, Banka ka të punësuar 115 punonjës (2022: 95 punonjës). Zyra e regjistruar e Bankës është në rrugën Dritan Hoxha, ndërtesa nr. 11, Tiranë, Shqipëri. Numri unik identifikues është J91811004Q.

Më 31 dhjetor 2023, kompania mëmë e menjëhershme dhe përfundimtare e Bankës është Eurosig sh.a. duke rritur pjesëmarrjen e saj në 99.46% të aksioneve.

Struktura aksionare e regjistruar më 31 dhjetor 2023 është si më poshtë:

EUROSIG SH.A	99.46%
Investitorë të tjerë	0.54%

Në 31 dhjetor 2023, Bordi i Drejtorëve dhe Komiteti i Auditimit të Bankës është i përbërë nga anëtarët e mëposhtëm:

Bordi i Drejtoreve	Jemin Gjana	Kryetar
	Mateo Spaho	Anëtar
	Orfea Dhuci	Anëtar
	Ilir Çekiri	Anëtar
Komiteti i Auditimit të Bankës	Jemin Gjana	Kryetar
	Orjana Kalaja	Anëtar

2. Baza e përgatitjes

(a) Deklarata e përputhshmërisë

Këto pasqyra financiare janë përgatitur në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar (SNRF-të) të publikuara nga Bordi i Standardeve Ndërkombëtare të Kontabilitetit ('BSNK').

(b) Bazat e matjes

Pasqyrat financiare janë përgatitur mbi bazën e kostove historike, me përjashtim të fondeve të investimit Mudaraba-Aktivitet e fondit të investimit, të cilat janë matur me vlerë të drejtë përmes fitimit ose humbjes.

(c) Monedha funksionale dhe prezantuese

Këto pasqyra financiare janë të prezantuara në Monedhën Shqiptare ('LEK'), që është dhe monedha funksionale e Bankës. Përveçse kur tregohet ndryshe, informacioni financiar i prezantuar në LEK është rrumbullakosur në mijëshen më të afërt.

(d) Përmbledhje e vlerësimeve dhe gjykimeve

Përgatitja e pasqyrave financiare në përputhje me SNRF-të kërkon që drejtimi të bëjë gjykime, vlerësime dhe supozime që prekin aplikimin e politikave kontabël dhe shumat e raportuara të aktiveve, detyrimeve, të ardhurave dhe shpenzimeve. Rezultatet aktuale mund të ndryshojnë nga ato të vlerësuara. Vlerësimet dhe supozimet bazë rishikohen në baza të vazhdueshme. Rishikimet për vlerësimet kontabël janë të njohura në periudhën në të cilën është kryer vlerësimi dhe në çdo periudhë të ardhshme që mund të prekë. Çështjet kryesore të pasigurisë së vlerësimeve dhe gjykimeve kritike në aplikimin e politikave kontabël, që kanë efekt domethënës mbi shumat e njohura në pasqyrat financiare dhe që paraqiten në Shënimin 9 janë:

- Zbritjet për humbje nga kredia,
- Përcaktimi i vlerës se drejtë.
- Vazhdueshmëria
- Zhvlerësimet e aktiveve të marra nga proceset ligjore
- SICR
- Ndihma e klientit

Humbjet nga zhvlerësimi në aktive financiare – SNRF 9

Matja e humbjeve të zhvlerësimit sipas SNRF 9 në kategoritë e aktiveve financiare kërkon gjykim, në veçanti, vlerësimin e shumës dhe kohën e rrjedhjeve të ardhshme të parave dhe vlerave të kolateralit kur përcaktohen humbjet e zhvlerësimit dhe vlerësimi i një rritjeje të ndjeshme të rrezikut të kredisë. Këto vlerësime nxiten nga një numër faktorësh, ndryshime në të cilat mund të rezultojnë në nivele të ndryshme të korigjimeve.

Llogaritjet ECL të Bankës janë dalje të modeleve komplekse me një numër supozimesh në lidhje me zgjedhjen e inputeve të ndryshueshme dhe ndërvarësitë e tyre. Elementet e modeleve ECL që konsiderohen si gjykime të kontabilitetit dhe vlerësime përfshijnë:

- Modeli i brendshëm i vlerësimit të kreditit të Bankës, i cili i cakton PD- të në notat individuale
- Kriteret e Bankës për vlerësimin nëse ka pasur një rritje të ndjeshme të rrezikut të kreditit dhe kështu që korigjimet për asetet financiare duhet të maten në bazë të LTECL dhe vlerësimit cilësor
- Segmentimi i aktiveve financiare kur ECL e tyre vlerësohet mbi një bazë kolektive
- Zhvillimi i modeleve ECL, duke përfshirë formulat e ndryshme dhe zgjedhjen e inputeve
- Përcaktimi i lidhjeve midis skenarëve makroekonomikë dhe inputeve ekonomike, të tilla si nivelet e papunësisë dhe vlerat kolaterale dhe efekti mbi PD- të, EAD- të dhe LGD- të
- Përzgjedhja e skenarëve makroekonomikë dhe peshat e probabilitetit të tyre, për të nxjerrë inputet ekonomike në modelet ECL.

2 Baza e përgatitjes (vazhdim)

d) Përmbledhje e vlerësimeve dhe gjykimeve (vazhdim)

Vlera e drejtë e garancive

Banka mban kolateral kundër llogarive financiare në formën e interesave të hipotekës mbi pasurinë, sigurimet e tjera të regjistruara mbi pasuritë dhe garancitë. Vlerësimet e vlerës së drejtë bazohen në vlerën e kolateralit të vlerësuar në kohën e huamarrjes, dhe përditësohen në frekuencën e çdo viti dhe gjithashtu kur pasuria vlerësohet individualisht si e dëmtuar.

Burimet kryesore të pasigurisë së vlerësimit

a) Matje e pritshme e humbjeve të kreditit

Matja ECL. Matja e ECLs është një vlerësim domethënës që përfshin përcaktimin e metodologjisë, modeleve dhe inputeve të të dhënave. Detajet e metodologjisë së matjes ECL janë të shpjeguara në Shënimin 4(d). Komponentët e mëposhtëm kanë një ndikim të madh në korigjimin e humbjes së kreditit:

- segmentimin e aktiveve financiare për qëllime vlerësimi ECL;
- përcaktimin e një niveli vlerësimi ECL mbi një bazë individuale instrumenti ose mbi baza kolektive;
- përkufizimin e falimentimit të aplikuar nga Banka;
- zhvillimin dhe aplikimin e modeleve të brendshme të vlerësimit të kredisë, të cilat caktojnë PD-të për notat individuale të rrezikut të kreditit;
- zhvillimin dhe aplikimin e modeleve të brendshme të përdorura për të vlerësuar ekspozimin e falimentimit ("EAD") për instrumentet financiare dhe angazhimet e kreditit;
- vlerësimin e humbjes së dhënë në falimentim ("LGD"), duke përfshirë gjykimet e bëra në vlerësimin e kolateralëve;
- kriteret për vlerësimin nëse ka pasur një rritje të ndjeshme të rrezikut të kredisë;
- përzgjedhjen e skenarëve makroekonomikë dhe pesha e probabilitetit të tyre.

Banka rregullisht shqyrton dhe bën të vlefshme modelet dhe hyrjet në modelet për të reduktuar çdo dallim midis vlerësimeve të pritshme të humbjes së kredive dhe përvojës aktuale të humbjes së kredive. Për shkak të ndryshimeve të rëndësishme dhe të shpejta në mjedisin ekonomik, Banka vendosi të rregullojë metodën për të matur ECL për kreditë standarde, kreditë e specializuara dhe kreditë e lëshuara për SME-të. Menaxhmenti kreu një analizë lart-poshtë të portofolit dhe kishte identifikuar grupet e huamarrësve, për të cilat informacion i mjaftueshëm dhe i mbështetur për matjen ECL është i disponueshëm vetëm në bazë të industrisë, në vend të bazës individuale. Studimet e aplikuar nga menaxhmenti rezultuan në rritjen e ECL për huamarrësit e korporatave në industritë e mëposhtme:

- Rritja mesatare e ECL e prodhimit prej 53%
- Rritja mesatare e ECL e transportit prej 19%;
- Rritja mesatare e ECL me pakicë prej 31%;

2. Baza e përgatitjes (vazhdim)

d) Përmbledhje e vlerësimeve dhe gjykimeve (vazhdim)

Rritje e ndjeshme e rrezikut të kredive ("SICR"). Me qëllim që të përcaktojë nëse ka patur një rritje të ndjeshme në rrezikun e kredisë, Banka krahason rrezikun e një falimentimi të ndodhur gjatë jetës së një instrumenti financiar në fund të datës së njoftimit me rrezikun e falimentimit në datën e njohjes fillestare. Vlerësimi konsideron rritjen relative të rrezikut të kredisë në vend që të arrijë një nivel specifik të rrezikut të kredisë në fund të periudhës raportuese. Banka i konsideron të gjitha informacionet e arsyeshme dhe të mbështetura përpara në dispozicion pa kosto dhe përpjekje të tepërta, e cila përfshin një sërë faktorësh, duke përfshirë aspektet e sjelljes të portofoleve të veçanta të klientëve. Banka identifikon treguesit e sjelljes të rritjes së rrezikut të kreditit përpara delikuencës dhe inkorporoi informacionin e duhur përpara në vlerësimin e rrezikut të kreditit, ose në një instrument individual, ose në një nivel portofoli.

(e) Krahasuese

Shuma të caktuara krahasuese në deklarinimin e pozitës financiare, fitimit ose humbjes dhe të ardhura të tjera gjithëpërfshirëse dhe rrjedhës së parasë janë riklasifikuar ose përfaqësuar si rezultat i një ndryshimi në klasifikimin për të reflektuar një efekt më të mirë.

3. Parimi i Vijueshmërisë

Drejtimi i ka përgatitur këto raporte financiare mbi bazën e parimit të vijueshmërisë. Për përgatitjen e tyre, drejtimi ka marrë në konsideratë pozicionin financiar të Bankës, synimet aktuale, përfitueshmerinë e operacioneve dhe aksesin në burimet financiare dhe analizoi ndikimin e gjendjes së tregut financiar në operacionet e Bankës. Për sa i përket performancës financiare, Banka ka pësuar humbje të akumuluar në 3 vitet e fundit respektivisht 1,772,702,000 Lekë, 1,222,380,000, 832,966,000 në 31 Dhjetor 2023, 2022 dhe 2021. Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit në 31 Dhjetor 2023 dhe 2022 ishte 19.81% dhe 12.50% respektivisht ndërsa raporti minimal i kërkuar për bankat në Shqipëri është 12%. Menaxhmenti i Bankës ka ndërmarrë hapat e nevojshëm për të adresuar të gjitha pasiguritë e përshkruara më sipër. Si i tillë, gjatë vitit 2023, aksioneri i Bankës, grupi Eurosig sh.a., injektoi një shumë shtesë kapitali prej 2,442,239,050 Lekë, përkatësisht: më 30 qershor 2023: 533,138,269 Lekë; më 31 gusht 2023: 213,255,577 Lekë; dhe, më 29 dhjetor 2023: 1,695,845,204 lekë.

Islamic Development Bank Jeddah ka nënshkruar një marrëveshje shitjeje të aksioneve të saj në favor të Eurosig sh.a., me anë të së cilës kjo e fundit ka rritur pjesëmarrjen e saj në kapitalin aksionar të Bankës në 99.46% në 31 dhjetor 2023 nga 66.26% në 31 dhjetor 2022.

4. Politika të rëndësishme kontabël

Politikat kryesore të kontabilitetit të aplikuara në përgatitjen e këtyre pasqyrave financiare janë të përcaktuara më poshtë. Këto politika janë zbatuar në mënyrë të vazhdueshme për të gjitha periudhat e paraqitura, përveç nëse është thënë ndryshe.

(a) Transaksione të këmbimit valutor

Transaksionet në monedhë të huaj janë të këmbyerë në monedhën respektive funksionale të veprimit me kursin zyrtar të këmbimit të shpallur në datën e transaksionit. Aktivët dhe detyrimet monetare të shprehura në monedhë të huaj në datën e raportimit, janë të këmbyerë në monedhën funksionale me kursin zyrtar të këmbimit të shpallur në atë datë. Fitimi ose humbja nga kursi i këmbimit mbi zërat monetarë është diferenca ndërmjet koston së amortizuar në monedhën funksionale në fillim të periudhës, e rregulluar për interesin efektiv dhe pagesat gjatë periudhës, dhe koston së amortizuar në monedhë të huaj e këmbyer me kursin zyrtar të këmbimit të shpallur në fund të periudhës. Aktivët dhe detyrimet jo-monetare në monedhë të huaj, që janë të paraqitura me kosto historike, janë të këmbyerë me kursin zyrtar të këmbimit të datës së transaksionit. Aktivët dhe detyrimet jo-monetare në monedhë të huaj që maten me vlerë të drejtë janë të këmbyerë në monedhën funksionale me kursin zyrtar të këmbimit të shpallur në datën që është përcaktuar vlera e drejtë. Diferencat nga monedhat e huaja që lindin nga ndryshimet në kursin e këmbimit njihen në pasqyrën e fitim / humbjes.

(b) Të ardhura dhe shpenzime nga aktivitetet bankare

Metoda e normës efektive të interesit

Sipas SNRF 9, të ardhurat nga interesi regjistrohen duke përdorur metodën e interesit efektiv (EIR) për të gjitha instrumentet financiare të matura me koston e amortizuar, instrumentet financiare të përcaktuara në VDFH. Të ardhurat nga interesi në aktivet financiare me interes të matur në VDATGJ sipas SNRF 9 regjistrohen duke përdorur metodën EIR. EIR është norma që pikërisht diskonton flukset e ardhshme monetare të parashikuara gjatë jetës së pritshme të instrumentit financiar ose, kur është e përshtatshme, një periudhë më të shkurtër, në vlerën kontabël neto të aktivitetit financiar.

EIR (dhe gjithashtu, kostoja e amortizuar e aktivitetit) llogaritet duke marrë parasysh çdo zbritje ose prim për blerjen, tarifën dhe koston që janë pjesë përbërëse e EIR. Banka njih të ardhurat nga interesi duke përdorur një normë kthimi që përfaqëson vlerësimin më të mirë të një norme konstante kthimi gjatë jetës së pritshme të huasë. Prandaj, ajo njih efektin e normave potencialisht të ndryshme të interesit të ngarkuara në fazën të ndryshme dhe karakteristikave të tjera të ciklit të jetës së produktit (përfshirë parapagimet, penalitete interesat dhe komisionet). Nëse parashikimet në lidhje me rrjedhën e parave në pasurinë financiare rishikohen për arsye të tjera përveç rrezikut të kreditit, Banka kryen një rishikim të vlerësimeve të rrjedhës së parave që shpie në rillogaritjen e sasisë së mbartjes bruto të aktiveve financiare. Në qoftë se Banka rishikon vlerësimet e saj të pagesave apo faturave, ajo rregullon shumën e mbartjes bruto të aktiveve financiare ose koston e amortizuar të detyrimit financiar për të pasqyruar rrjedhjet aktuale dhe të rishikuara kontraktuale të parave. Banka rillogarit mbartjen bruto të aktiveve financiare ose koston e amortizuar të përgjegjësisë financiare si vlerën e tanishme të të ardhurave të ardhshme kontraktuale të llogaritura që janë ulur me normën origjinale efektive të interesit të instrumentit financiar. Rregullimi njihet në fitim ose humbje si të ardhura ose shpenzime.

4. Politika të rëndësishme kontabël (Vazhdim)

(b) Të ardhura dhe shpenzime nga aktivitetet bankare (vazhdim)

Të ardhurat nga veprimtaria financiare

Të ardhurat nga veprimtaria financiare, duke përfshirë të ardhurat nga financimet, të ardhurat nga bankat dhe institucionet e tjera financiare, janë të njohura në fitim ose humbje duke aplikuar EIR-in në sasinë mbartëse bruto të aktiveve financiare përveç aktiveve të dëmtuara nga kredia.

Kur një pasuri financiare bëhet e dëmtuar nga kredia dhe konsiderohet si 'Faza 3', Banka llogarit të ardhurat e interesit duke aplikuar EIR në koston e amortizuar të aktiveve financiare. Në qoftë se aktivet financiare nuk janë më të dëmtuara nga kredia, Banka i kthehet llogaritjes së të ardhurave të interesit mbi një bazë bruto. Për aktivet financiare të blera ose me origjinë të dëmtuara nga kredia (POCI), Banka llogarit të ardhurat e interesit duke llogaritur EIR-në e rregulluar me kredi dhe duke e zbatuar atë normë në koston e amortizuar të aktiveve EIR-i i rregulluar me kredi është norma e interesit që, me njohje origjinale, i ul të ardhurat e përlllogaritura në të ardhmen (duke përfshirë humbjet e kreditit) në koston e amortizuar të aktiveve të POCI-t.

Të ardhura nga qiraja financiare

Të ardhurat mbi qiranë financiare njihen duke aplikuar normën në kontratën e qirasë në (i) vlerën bruto të librit të qirasë se arkëtueshme në fazën 1 dhe 2 dhe (ii) shumën neto të qirasë se arkëtueshme në fazën 3 të modelit ECL. Të ardhurat nga qiratë regjistrohen brenda të ardhurave të tjera të ngjashme në fitim ose humbje.

Shpenzime për detyrim ndaj klientëve

Pjesa e fitimit të konsumatoreve nga depozitat e vendosura në bankë është caktuar për depozituesit në përputhje me parimet e Sharias nëpërmjet ndarjes së fitimeve mbi depozitat e riinvestuara. Pagesat bëhen për depozituesit dhe ngarkohen në llogarinë e klientëve sipas pjesës së tyre të fitimit në përputhje me maturimet kontraktuale të depozitave. Mudarabah një pagesë e caktuar është fituar. Ndarja e fitimit nga transaksionet Mudarabah paguhet dhe paraqitet neto në Mudarib Charge.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(c) Tarifa dhe komisione

Në përputhje me SNRF 15, të ardhurat nga kontratat me klientët regjistrohen kur Banka ka përmbushur detyrimet e veta duke transferuar shërbimet e premtuara te klientët. E ardhura njihet duke reflektuar kthimin e pritshëm për tu marrë. Banka fiton të ardhura nga tarifat dhe komisionet nga disa shërbime që u ofron klientëve të saj. Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet ndahen në dy kategoritë e mëposhtme:

A. Të ardhura nga komisione Shërbimi të vazhdueshme për një periudhë kohe

Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet për shërbime për provigjionimin e shërbimeve për një periudhë mbi të cilën janë përlloritur. Këto komisione përfshijnë të ardhurat nga komisionet, duke përfshirë komisionet e mirëmbajtjes së llogarisë, komisionet e menaxhimit të investimeve dhe tarifën e vendosjes së fondeve, të lidhura kryesisht me komisionin e mirembajtjes. Komisioni i mirembajtjes- Tarifa dhe komisioni i fituar nga menaxhimi i instrumentit/produktit të ofruar për klientin. Ofrimin e shërbimeve gjatë një periudhe kohore njihet në baza mujore për kohëzgjatjen e marrëveshjes.

B. Të ardhura nga komisione Shërbimi që njihen në momentin në të cilin kryhet shërbimi

Të ardhurat nga tarifat dhe komisionet dalin nga negocimi ose pjesëmarrja në negocimin e një transaksioni me një palë të tretë, të tilla si tarifat e tjera dhe shpenzimet e komisioneve që lidhen kryesisht me tarifat e transaksionit dhe shërbimit, njihen në përfundimin e transaksionit bazë. Tarifat ose komponentët e tarifave ndahen si më poshte:

Pagesa e transferimit- Tarifat dhe komisioni i fituar për ofrimin e shërbimeve të tilla si transfertat jashtë ose ato të brendshme. Kur Banka ofron një shërbim për klientët e saj, transaksioni është e faturuar dhe përgjithësisht për shkak të kënaqësisë së menjehershme të një shërbimi të ofruar në një kohë të caktuar.

Kartat- Pagesat dhe komisioni i fituar për ofrimin e shërbimeve të kartës gjatë një periudhe kohore janë të fituara në bazë të tenorit të tyre të marrëveshjes. Kur Banka ofron një shërbim për klientët e saj, transaksioni është e faturuar dhe përgjithësisht për shkak të kënaqësisë së menjehershme të një shërbimi të ofruar në një kohë të caktuar.

Tarifa e Deklarimit të Taksave- Tarifat dhe komisionet që dalin nga negocimi ose pjesëmarrja në negocimin e një transaksioni me një palë të tretë, që lidhen kryesisht me tarifat e transaksionit dhe shërbimit. Këto tarifa njihen në përfundim të transaksionit themelor, në përgjithësi menjëherë pas kënaqësisë së një shërbimi të ofruar në një kohë të caktuar.

Të tjera- Përfshihen pagesa të tjera që lidhen me pagesat e garancisë të marra nga klienti. Ky ekuilibër është zakonisht një transaksion i njohur në një kohë të caktuar.

(d) Instrumentet Financiare – njohja fillestare dhe masat në vijim (SNRF 9)

Data e njohjes

Aktivet dhe detyrimet financiare, me përjashtim të huave dhe paradhënieve për klientët dhe balancat e detyrimeve për klientët, fillimisht njihen në datën e tregtimit, dmth. data kur Banka bëhet palë në dispozitat kontraktuale të instrumentit. Kjo përfshin mënyra të rregullta të tregtimit: blerjet ose shitjet e aseteve financiare që kërkojnë dhënie të aseteve brenda afatit kohor të përcaktuar përgjithësisht me rregullore ose konventë në treg. Huatë dhe paradhëniet për klientët njihen kur fondet transferohen në llogaritë e klientëve. Banka njeh balancën për klientët kur fondet transferohen në Bankë.

Njohja fillestare e instrumentave financiare

Klasifikimi i instrumenteve financiare në njohjen fillestare varet nga kushtet e tyre kontraktuale dhe modeli i biznesit për menaxhimin e instrumenteve, siç përshkruhet në shënimet 4.(d).i.A (testimi i modelit të biznesit dhe testi SPPI). Instrumentet financiare fillimisht maten me vlerën e tyre të drejtë (siç përcaktohet në Shënimin 4.d), përveç në rastin e aktiveve financiare dhe detyrimeve financiare të regjistruara me vlerën

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(d) Instrumentet Financiare – njohja fillestare dhe masat ne vijim (SNRF 9) (vazhdim)

e drejtë përmes fitimit ose humbjes (VDFH), kostot e transaksionit shtohen ose zbriten nga kjo shumë. Kur vlera e drejtë e instrumenteve financiare në njohjen fillestare ndryshon nga çmimi i transaksionit, Banka llogarit fitimin ose humbjen e ditës së parë, siç përshkruhet më poshtë:

Fitimi ose humbja e Ditës 1

Kur çmimi i transaksionit të instrumentit ndryshon nga vlera e drejtë e origjinës dhe vlera e drejtë bazohet në një teknikë vlerësimi duke përdorur vetëm inputet e vëzhgueshme në transaksionet e tregut, Banka njeh dallimin midis çmimit të transaksionit dhe vlerës së drejtë në të ardhurat neto të tregtimit. Në ato raste kur vlera e drejtë bazohet në modele për të cilat disa nga inputet nuk janë të vëzhgueshme, diferenca midis çmimit të transaksionit dhe vlerës së drejtë zhvlerësohet dhe njihet në fitim ose humbje vetëm kur kjo rritje vjen nga një ndryshim në një faktor (duke përfshirë kohën) që pjesëmarrësit e tregut do të marrin në konsideratë gjatë vendosjes së çmimit të aktiveve dhe detyrimeve.

Kategoritë e matjes së aktiveve dhe detyrimeve financiare

Banka klasifikon të gjitha aktivet e saj financiare bazuar në modelin e biznesit për menaxhimin e aktiveve dhe kushteve kontraktuale të aktivitetit, të matura në:

- Kostoja e amortizuar, siç shpjegohet në Shënimin 4(d)i.A
- Vlera e Drejtë nëpërmjet të Ardhurave të tjera Gjithëpërfshirëse (“VDATGJ”), siç shpjegohet në Shënimin 4(d)i.C
- Vlera e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes (VDFH), siç shpjegohet në Shënimin 4(d)i.D

Banka klasifikon dhe mat portofolin e saj të tregtimit me VDFH. Banka mund të caktojë instrumenta financiarë me VDFH, nëse kështu eliminon ose ul ndjeshëm mospërputhjet e matjes ose të njohjes, siç shpjegohet në Shënimin 4(d)i.D. Detyrimet financiare, përveç angazhimeve të huasë dhe garancive financiare, maten me koston e amortizuar ose me VDFH kur ato mbahen për tregtim dhe instrumenta derivative ose zbatohet përcaktimi i vlerës së drejtë, siç shpjegohet në Shënimin 4 (d) i.D. Megjithatë, me 31 Dhjetor 2023 dhe 31 Dhjetor 2022 nuk ka detyrime financiare të tilla të matura në VDFH.

(i) Aktivitet financiare dhe detyrimet

A – Investimet me bankat dhe institucionet financiare, të arkëtueshmet financiare Murabaha dhe aktivet e tjera financiare me koston e amortizuar

Banka vetëm maturon Detyrimet nga bankat, Huatë dhe paradhëniet për klientët dhe investimet e tjera financiare me koston e amortizuar nëse plotësohen të dyja kushtet e mëposhtme:

- Aseti financiar mbahet brenda një modeli biznesi me qëllim të mbajtjes së mjeteve financiare për të mbledhur flukse kontraktuale të mjeteve monetare
- Kushtet kontraktuale të aktivitetit financiar japin datat e përcaktuara në flukset e mjeteve monetare të cilat janë vetëm pagesa e principalit dhe interesit (SPPI) në shumën kryesore të papaguar.

Detajet e këtyre kushteve janë të përshkruara më poshtë.

Testimi i modelit të biznesit

Banka përcakton modelin e saj të biznesit në nivelin që pasqyron më së miri se si menaxhon grupet e pasurive financiare për të arritur objektivin e saj të biznesit. Modeli i biznesit i Bankës nuk vlerësohet në bazë instrumentesh sipas instrumenteve, por në një nivel më të lartë të portofoleve të grumbulluara dhe bazohet në faktorë të vëzhgueshëm si:

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(d) Instrumentet Financiare – njohja fillestare dhe masat ne vijim (SNRF 9) (vazhdim)

Testimi i modelit të biznesit (Vazhdim)

- Si vlerësohen dhe raportohen performanca e modelit të biznesit dhe aktiveve financiare të mbajtura në atë model biznesi tek personeli kryesor drejtues i njësisë ekonomike,
- Rreziqet që ndikojnë në ecurinë e modelit të biznesit (dhe asetëve financiare të mbajtura brenda atij modeli biznesi) dhe në veçanti në mënyrën se si menaxhohen ato rreziqe
- Si kompensohen menaxherët e biznesit (për shembull, nëse kompensimi bazohet në vlerën e drejtë të aktiveve të administruara ose në flukse kontraktuale të arkëtuara),
- Shpeshtësia e pritshme, vlera dhe koha e shitjeve janë gjithashtu aspekte të rëndësishme të vlerësimit të Bankës.

Vlerësimi i modelit të biznesit bazohet në skenarë të pritshëm, pa marrë në konsideratë skenarët e "rastit më të keq" ose "rastin e stresit". Nëse flukset e mjeteve monetare pas njohjes fillestare realizohen në një mënyrë të ndryshme nga pritjet origjinale të Bankës, Banka nuk ndryshon klasifikimin e aktiveve të mbetura financiare të mbajtura në atë model biznesi, por përfshin informacion të tillë gjatë vlerësimit të aktiveve financimeve të reja në vijim.

A – Investimet me bankat dhe institucionet financiare, të arkëtueshmet financiare Murabaha dhe aktivet e tjera financiare me koston e amortizuar

Testi SPPI

Si një hap i dytë i procesit të klasifikimit, Banka vlerëson kushtet kontraktuale të aktiveve financiare për të identifikuar nëse ato përmbushin testin SPPI.

‘Principali’ për qëllim të këtij testi përcaktohet si vlera e drejtë e aktivitetit financiar në njohjen fillestare dhe mund të ndryshojë gjatë jetës së aktivitetit financiar (për shembull, nëse ka shlyerje të principalit ose amortizimin e primit / zbritjes).

Elementët më të rëndësishëm të interesit në kuadër të marrëveshjes së huadhënies janë zakonisht vlera kohore e parasë dhe rrezikut të kredisë. Për të bërë vlerësimin e SPPI, Banka zbaton gjykimin dhe shqyrton faktorët relevantë si monedha në të cilën është shprehur aktivi financiar dhe periudha për të cilën përcaktohet norma e interesit.

Në të kundërt, terma kontraktuale që paraqesin një ekspozim më të vogël se rreziqet ose paqëndrueshmëria në flukset e mjeteve monetare kontraktuale që nuk lidhen me një marrëveshje bazë të huadhënies nuk krijojnë flukse monetare kontraktuale që janë vetëm pagesa e principalit dhe interesit në shumën e papaguar. Në raste të tilla, aktivet financiare kërkohet të matet në VPFH.

B - Aktivet financiare të bazuara në modelet e biznesit ose karakteristikat e rrjedhës së parasë

Banka klasifikon aktivet financiare të mbajtura për tregtim kur ato janë blerë ose lëshuar kryesisht për fitimin afatshkurtër nëpërmjet aktiviteteve tregtare ose formojnë një pjesë të një portofoli të instrumenteve financiare që menaxhohen së bashku, për të cilat ekziston dëshmi të një modeli të fundit të marrjes së fitimit afatshkurtër. Aktivitetet e mbajtura për tregtim regjistrohen dhe maten në pasqyrën e pozicionit financiar me vlerën e drejtë. Ndryshimet në vlerën e drejtë njihen në të ardhurat neto të tregtimit. Të ardhurat dhe shpenzimet e interesit dhe të dividendit regjistrohen në të ardhurat neto të tregtimit sipas kushteve të kontratës ose kur është vendosur e drejta për pagesë.

Banka nuk mban asnjë instrument për qëllime tregtimi.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(d) Instrumentet financiare – njohja fillestare dhe masat ne vijim (SNRF) (vazhdim)

(i) Aktivet financiare dhe detyrimet (vazhdim)

C - Instrumentat e borxhit me VDATGJ

Banka zbaton kategorinë e re sipas SNRF 9 të instrumentave të borxhit të matur në VDATGJ kur plotësohen të dyja kushtet e mëposhtme:

- Instrumenti është mbajtur brenda një modeli biznesi, qëllimi i të cilit arrihet duke mbledhur të dyja flukset monetare kontraktuale dhe duke shitur aktivet financiare,
- Kushtet kontraktuale të aktivitetit financiar plotësojnë testin SPPI.

Instrumentet e borxhit të VDATGJ më pas maten me vlerën e drejtë me fitimet dhe humbjet që lindin për shkak të ndryshimeve në vlerën e drejtë të njohur në të ardhurat e tjera gjithpërfshirëse. Te ardhurat nga interesi, zhvlerësimet sipas modelit ECL ose cdo diferencë që del nga kursi i këmbimit njihen në pasqyrën e fitimit ose humbjes. Kur Banka ka më shumë se një investim në të njëjtin instrument, ato konsiderohen të nxirren me parimin e para që hyn-e para del. Në rast çregjistrimi, fitimet ose humbjet kumulative të njohura më parë në të ardhura të tjera gjithpërfshirëse janë riklasifikuar nga të ardhura të tjera gjithpërfshirëse në fitim ose humbje. Banka nuk ka aktive financiare të ngjashme të matura në VDATGJ.

D - Aktivet financiare me vlerën e drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes

Modeli i biznesit pasqyron mënyrën se si Banka administron pasuritë në mënyrë që të gjenerojë flukse parash – nëse objektivi i Bankës është: (i) vetëm për të mbledhur rrjedhjet kontraktuale të parave nga aktivet ("mban për të mbledhur rrjedhjet kontraktuale të parave"), ose (ii) për të mbledhur si rrjedhjet kontraktuale të parave ashtu edhe ato të parave që dalin nga shitja e aktiveve ("mban për të mbledhur rrjedhjet kontraktuale të parave dhe për të shitur") ose, nëse asnjë nga (i) dhe (ii) nuk është i zbatueshëm, aktivet financiare klasifikohen si pjesë e modelit "tjetër" të biznesit dhe maten në FVTPL.

Aktivitetet financiare në FVPL janë të regjistruara në deklarinë e pozitës financiare në vlerë të drejtë. Ndryshimet në vlerë të drejtë regjistrohen në fitim dhe humbje e Interesit të fituar ose të inkursionuar në instrumentet e caktuara në FVPL, të cilat janë të fituara respektivisht në të ardhurat e interesit ose shpenzimet e interesit, duke marrë parasysh çdo zbritje/ premium dhe kosto të transaksionit kualifikues duke qenë pjesë integrale e instrumentit. Interesi i fituar mbi pasuritë e detyrueshme për t'u matur në FVPL regjistrohet duke përdorur normën kontraktuale të interesit. Të ardhurat e dividendit nga instrumentet e kapitalit të matura në FVPL janë regjistruar në fitim ose humbje si të ardhura të tjera operative kur është vendosur e drejta për pagesën.

Në këtë klasifikim përfshihen investimet në Mudaraba, të cilat si më 31 dhjetor 2023 janë zero.

E - Detyrime financiare me vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbjes

Menaxhmenti cakton vetëm një instrument në FVPL pas njohjes fillestare kur përmbushet një nga kriteret e mëposhtme. Një emërtim i tillë përcaktohet në bazë të instrumenteve sipas instrumenteve:

- Përcaktimi eliminon, ose redukton ndjeshëm, trajtimin jo të rregullt që ne të jundert do të lindte nga matja e aktiveve ose njohja e fitimeve apo humbjeve mbi to në një bazë të ndryshme

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(d) Instrumentat Financiare – njohja fillestare dhe masat ne vijim (SNRF 9) (vazhdim)

(i) Aktivitet dhe detyrimet financiare (vazhdim)

- Detyrimet janë pjesë e një grupi detyrimesh financiare të cilat menaxhohen dhe ecuria e tyre vlerësohet në bazë të vlerës së drejtë, në përputhje me një strategji të dokumentuar të menaxhimit të rrezikut ose investimit; ose

Detyrimet që përmbajnë një ose më shumë derivate të ngulitura, përveç nëse ato nuk modifikojnë ndjeshëm rrjedhjet e parave që përndryshe do të kërkoheshin nga kontrata, ose është e qartë me pak ose aspak analizë kur një instrument i ngjashëm konsiderohet së pari se ndarja e derivatit të ngulitur (s) është e ndaluar

F - Garancitë Financiare, Letrat e kreditit dhe angazhimet për kreditë e patërhequra

Banka lëshon garanci financiare, letra kredie dhe letër angazhimi kredie. Garancitë financiare fillimisht njihen në pasqyrat financiare (brenda Provigjoneve) me vlerë të drejtë, duke qenë primi i marrë. Pas njohjes fillestare, detyrimi i Bankës sipas secilës garanci matet me shumën më të madhe të shumës së njohur fillimisht pa amortizimin kumulativ të njohur në pasqyrën e të ardhurave dhe - sipas SNK 39 - vlerësimi më i mirë i shpenzimeve të kërkuara për të shlyer çdo detyrim financiar që del si një rezultat i garancisë, ose - sipas SNRF 9 - një provigjion ECL.

Primi i marrë njihet në pasqyrën e të ardhurave në të ardhurat neto nga komisionet dhe tarifat në bazë të metodës lineare përgjatë jetës së garancisë.

Angazhimet e kredive të patërhequra dhe letrat e kredive janë angazhime nën të cilat, gjatë kohëzgjatjes së angazhimit, Bankës i kërkohet të ofrojë një hua me terma të paracaktuar për klientin. Në mënyrë të ngjashme me kontratat e garancisë financiare, sipas SNK 39, është bërë një provizion nëse ato ishin një kontratë e vështirë, por që nga 1 janari 2018, këto kontrata janë në kuadër të kërkesave të ECL. Vlera nominale kontraktuale e garancive financiare, letrave të kreditit dhe angazhimeve të huazuara, ku huatë e dakorduara për t'u ofruar janë në terma të tregut, nuk regjistrohen në pasqyrën e pozicionit financiar. Vlerat nominale të këtyre instrumenteve së bashku me ECL-të korresponduese janë shpalosur në Shënimin 11.

(ii) Riklasifikimi i aktiveve dhe detyrimeve financiare

Banka nuk i riklasifikon pasuritë e saj financiare pas njohjes së tyre fillestare, përveç rrethanave të jashtëzakonshme në të cilën një ndryshim është rregjistruar në linjen e biznesit. Banka nuk ka riklasifikuar asnjë nga aktivet ose detyrimet e saj financiare në 2023 dhe 2022.

(iii) Çregjistrimi i aktiveve financiare dhe detyrimeve

A - Mosnjohja për shkak të modifikimit thelbësor të termave dhe kushteve

Banka çregjistron një aktiv financiar, të tillë si një hua për një klient, kur kushtet dhe kushtet janë rinegocuar në atë masë që, në thelb, bëhet një hua e re, me diferencën e njohur si fitim ose humbje nga mosnjohja, në masën se një fitimi ose humbjeje, ku fitimi/humbja është diference midis shumës së marre dhe shumës së aktivitetit financiar të perlllogaritur në datën e çregjistrimit. Huatë e reja të njohura klasifikohen si Faza 1 për qëllimet e matjes ECL, përveç nëse kredia e re konsiderohet të jetë POCI. Mbi çregjistrimin e një pasurie financiare në tërësi, dallimi midis: a) shumës mbartëse (matur në datën e njohjes) dhe (b) konsiderata e marrë (duke përfshirë çdo aktiv të ri të përfutur më pak se ndonjë përgjegjësi të re të supozuar) njihet në fitim ose humbje.

Kur vlerëson nëse duhet ose jo të mos e njohë një kredi për një klient, ndër të tjera, Banka konsideron faktorët e mëposhtëm:

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(d) Instrumentet Financiare – njohja fillestare dhe masat ne vijim (SNRF 9) (vazhdim)

(iii) Çregjistrimi i aktiveve financiare dhe detyrimeve (vazhdim)

- Ndryshimi në monedhën e huasë,
- Prezantimi i nje karakteristike kapitali,
- Ndryshimi në palën tjetër,
- Nëse modifikimi është i tillë që instrumenti nuk do të përmbushë më kriterin e SPPI.

Nëse modifikimi nuk rezulton në flukse të mjeteve monetare që janë thelbësisht të ndryshme, modifikimi nuk rezulton në çregjistrimin. Bazuar në ndryshimet në flukset e mjeteve monetare të skontuara me normën efektive të interesit në origjinë, Banka regjistron një fitim ose humbje modifikimi, në masën që një humbje nga zhvlerësimi nuk është regjistruar

B - Çregjistrimi përveçse për ndryshime thelbësore

Aktivitet Financiare

Një aktiv financiar (ose, kur është e mundur, një pjesë e një aktivi financiar ose një pjese të një grupi të aktiveve financiare të ngjashme) çregjistrohet kur të drejtat për të marrë flukse monetare nga aktivi financiar kanë skaduar. Banka gjithashtu çregjistron aktivin financiar nëse ka transferuar aktivin financiar dhe transferimi kualifikohet për çregjistrim.

Banka ka transferuar aktivin financiar nëse dhe vetëm nëse:

- Banka ka transferuar të drejtat e saj kontraktuale për të marrë flukse monetare nga aktivi financiar; ose
- Ajo ruan të drejtat e flukseve të mjeteve monetare, por ka marrë përsipër detyrimin për të paguar flukset monetare të marra në tërësi pa vonesë materiale për një palë të tretë sipas një marrëveshjeje të "kalimit".

Marrëveshjet e kalimit janë transaksione ku Banka ruan të drejtat kontraktuale për të marrë flukset e mjeteve monetare të një aktivi financiar ("aktivi origjinal"), por merr një detyrim kontraktual për të paguar këto flukse monetare në një ose më shumë njësi ekonomike ('përfituesit eventualë '), kur të gjitha tre kushtet e mëposhtme janë plotësuar:

- Banka nuk ka asnjë detyrim të paguajë shumat për përfituesit eventual, përveç nëse ka arkëtuar shuma ekuivalente nga aktivi origjinal, duke përjashtuar paradhëniet afatshkurtra me të drejtën e rimbursimit të plotë të shumës së huasë plus interesin e përlogarit me normat e tregut
- Banka nuk mund të shesë ose të zotojë asetin fillestar përveçse si siguri për marrësit eventualë
- Banka duhet të dorëzojë çdo fluks parash që mbledh në emër të përfituesve eventual pa vonesë materiale.

Përveç kësaj, Banka nuk ka të drejtë të riinvestojë flukse të tilla të parasë, me përjashtim të investimeve në mjete monetare ose ekuivalentë të mjeteve monetare duke përfshirë interesat e fituara, gjatë periudhës ndërmjet datës së arkëtimit dhe datës së dërgesës së kërkuar për përfituesit eventualë.

Një transferim kualifikohet për çregjistrim vetëm nëse:

- Banka ka transferuar kryesisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e aktivitetit; ose
- Banka nuk ka transferuar as mbajtur thelbësisht të gjitha rreziqet dhe përfitimet e aktivitetit, por ka transferuar kontrollin e aktivitetit.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(d) Instrumentet Financiare – njohja fillestare dhe masat ne vijim (SNRF 9) (vazhdim)

(iii) Çregjistrimi i aktiveve financiare dhe detyrimeve (vazhdim)

B - Çregjistrimi përveçse për ndryshime thelbësore (vazhdim)

Banka e konsideron kontrollin të transferohet nëse dhe vetëm nëse transferuesi ka aftësinë praktike për të shitur asetin në tërësinë e saj për një palë të tretë të palidhur dhe është në gjendje ta ushtrojë atë aftësi në mënyrë të njëanshme dhe pa vendosur kufizime shtesë për transferimin.

Kur Banka nuk ka transferuar as mbajtur në mënyrë të konsiderueshme të gjitha rreziqet dhe përfitimet dhe ka mbajtur kontrollin e aktivitetit, aktiviteti vazhdon të njihet vetëm në masën e përfshirjes së vazhdueshme të Bankës, në të cilin rast, Banka njih edhe një pasiv shoqërues. Aktivitetet e transferuara dhe detyrimi shoqërues maten në bazë që pasqyron të drejtat dhe detyrimet që Banka ka mbajtur. Përfshirja e vazhdueshme që merr formën e një garancie mbi aktivin e transferuar matet me vlerën më të ulët të vlerës kontabël fillestare të aktivitetit dhe shumën maksimale të konsideratës që Banka mund t'i kërkohet të paguajë.

Nëse përfshirja e vazhdueshme merr formën e një opsioni të shkruar ose të blerë (ose të dyja) në aktivin e transferuar, përfshirja e vazhdueshme matet në vlerën që Banka do të kërkohej të paguajë pas riblerjes. Në rastin e një opsioni të vënë me shkrim mbi një aktiv që matet me vlerën e drejtë, shkalla e përfshirjes së vazhdueshme të njësisë ekonomike kufizohet në vlerën më të ulët të vlerës së drejtë të aktivitetit të transferuar dhe çmimit të ushtrimit të opsionit.

Detyrimet Financiare

Detyrimi financiar çregjistrohet kur detyrimi për përmbushjen e detyrimit financiar hiqet, anulohet ose skadon. Kur një pasiv financiar ekzistues zëvendësohet nga një tjetër, nga i njëjti huadhënës në kushte thelbësisht të ndryshme ose kushtet e një detyrimi ekzistues janë të modifikuara në mënyrë substanciale, një shkëmbim ose modifikim i tillë trajtohet si një çregjistrim i pasivit fillestar dhe njohja e një detyrimi të ri. Diferenca midis vlerës kontabël të pasivit financiar fillestar dhe vlerës së paguar njihet në fitim ose humbje.

(iv) Zhvlerësimi i aktiveve financiare

A - Përmbledhje e parimeve të ECL

Banka ka shënuar kompensimin për humbjet e pritshme të kredisë për të gjitha huatë dhe aktivitetet e tjera financiare të borxhit që nuk mbahen në VDFH, së bashku me angazhimet e huasë dhe kontratat e garancisë financiare, në këtë pjesë të gjitha të referuara si 'instrumenta financiarë'.

Zbritja ECL bazohet në humbjet e pritshme nga kredia të lindin gjatë jetës së aktivitetit (humbja e pritshme nga kredia për jetë ose LTECL), përveç nëse nuk ka pasur rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë që nga krijimi, që në këtë rast, kompensimi bazohet në humbjen e pritshme të kredisë prej 12 muajsh (12 mECL) siç është shënuar në Shënimin 4 (d) iv.B. Politikat e Bankës për të përcaktuar nëse ka pasur një rritje të ndjeshme në rrezikun e kredisë janë paraqitur në Shënimin 6.b.

N12MECL është pjesa e LTECL që përfaqësojnë ECL-të që rezultojnë nga ngjarjet me vonesë në pagim të një instrumenti financiar që janë të mundshme brenda 12 muajve pas datës së raportimit.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(d) Instrumentet Financiare – njohja fillestare dhe masat ne vijim (SNRF 9) (vazhdim)

(iv) Zhvlerësimi i aktiveve financiare (vazhdim)

A - Përmbledhje e parimeve të ECL (vazhdim)

Të dy LTECLs dhe 12mECLs janë llogaritur në baza individuale ose në bazë kolektive, pavarësisht nga natyra e portofolit të instrumenteve financiare. Politika e Bankës për grupimin e aktiveve financiare të matura në baza kolektive është shpjeguar në Shënimin 7.b.

Banka ka krijuar një politikë për të kryer një vlerësim, në fund të çdo periudhe raportuese, nëse rreziku i kredisë i një instrumenti financiar është rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare, duke marrë parasysh ndryshimin në rrezikun e mospagesës që ndodh gjatë jetës së mbetur të financimit instrument. Kjo shpjegohet më tej në Shënimin 7.b.

Bazuar në procesin e mësipërm, Banka i grupon kreditë e saj në Fazën 1, Fazën 2 dhe Fazën 3, siç përshkruhet më poshtë:

- Faza 1: Kur kreditë njihen për herë të parë, Banka njih një zbritje në bazë të 12mECL. Kreditë e Fazës 1 gjithashtu përfshijnë objekte ku rreziku i kredisë është përmirësuar dhe kredia është riklasifikuar nga Faza 2.
- Faza 2: Kur një hua ka shfaqur një rritje të konsiderueshme në rrezikun e kredisë që nga krijimi, Banka regjistron një zbritje për LTECL-të. Kreditë e fazës 2 gjithashtu përfshijnë objekte, ku rreziku i kredisë është përmirësuar dhe kredia është riklasifikuar nga Faza 3.
- Faza 3: Kreditë që konsiderohen të dëmtuara nga kreditë. Banka regjistron një zbritje për LTECL-të.

B - Llogaritja e ECL-së

Banka llogarit ECL-të bazuar në tre skenarë me probabilitet të ponderuar për të matur mungesat e pritura të parave të gatshme, të zbritura në një përafrim me EIR. Një mungesë e parave të gatshme është dallimi në mes të flukseve të mjeteve monetare që janë për shkak të një njësie ekonomike në përputhje me kontratën dhe flukset e mjeteve monetare që njësia ekonomike pret të marrë.

Mekanika e llogaritjeve ECL është përshkruar më poshtë dhe elementët kryesorë janë si vijon:

- PD - *Probabiliteti i mospagimit* është një vlerësim i mundësisë së mospagimit në një horizont të caktuar kohor. Mospagimi mund të ndodhë vetëm në një kohë të caktuar gjatë periudhës së vlerësuar, nëse objekti nuk është çregjistruar më parë dhe është ende në portofol. Koncepti i PD-ve sqarohet më tej në Shënimin 7.b
- EAD - *Ekspozimi në Mospagim* është një vlerësim i ekspozimit në një datë të vonuar të ardhshme, duke marrë parasysh ndryshimet e pritura në ekspozim pas datës së raportimit, duke përfshirë ripagesat e principalit dhe të interesit, qoftë të planifikuar sipas kontratës ose ndryshe, objektet dhe interesin e përlllogaritur nga pagesat e humbura. EAD është shpjeguar më tej në Shënimin 7.b.
- LGD - *Humbja e dhënë nga mospagesa* është një vlerësim i humbjes që del në rastin kur një mospagese ndodh në një kohë të caktuar. Ai bazohet në diferencën midis flukseve të parave të gatshme kontraktuale dhe atyre që huadhënësi do të priste, duke përfshirë edhe nga realizimi i ndonjë kolaterali. Shpesh shprehet si përqindje e EAD. LGD shpjegohet më tej në Shënimin 7.b.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(d) Instrumentet Financiare – njohja fillestare dhe masat ne vijim (SNRF 9) (vazhdim)

(iv) Zhvlerësimi i Aktiveve financiare (vazhdim)

B - Llogaritja e ECL (vazhdim)

Kur vlerëson ECL-të, Banka shqyrton tre skenarë, një optimist, një bazë dhe një pesimist. Secila nga këto është e lidhur me PD, EAD dhe LGD të ndryshme, siç përcaktohet në Shënimin 4 (d) iv.E. Kur është e rëndësishme, vlerësimi i skenarëve të shumëfishta përfshin edhe mënyrën se si pritjet të mbulohen kreditë e dështuara, duke përfshirë probabilitetin që kreditë do të rimëkëmben dhe vlerën e kolateralit ose shumën që mund të merret nga shitja e aktivit.

Me përjashtim të kredive rrotulluese, për të cilat trajtimi është përcaktuar veças në Shënimin 4 (d) iv.E, periudha maksimale për të cilën janë përcaktuar humbjet e kredisë është jeta kontraktuale e një instrumenti financiar, përveç nëse Banka ka të drejtën ligjore për ta thirrur atë më herët.

Humbjet nga zhvlerësimi dhe rimarrjet llogariten dhe shpjegohen veçmas nga humbjet e modifikimit ose fitimet që llogariten si një rregullim i vlerës kontabël bruto të aktivit financiar

Mekanizmi i metodës ECL është përmbledhur më poshtë:

- Faza 1: 12MECL llogaritet si pjesë e LTECL-ve që përfaqësojnë ECL-të që rezultojnë nga ngjarjet e mospagimit të një instrumenti financiar që janë të mundshme brenda 12 muajve pas datës së raportimit. Banka llogarit zbritjen e 12mECL bazuar në pritshmërinë e një mospagimi që ndodh në 12 muajt pas datës së raportimit. Këto probabilitete të pritshme 12-mujore të pritshme aplikohen në një EAD parashikues dhe shumëzohen me LGD-në e pritshme dhe zbriten nga një përafrim me EIR origjinale. Kjo llogaritje është bërë për secilin prej tre skenarëve, siç është shpjeguar më sipër.
- Faza 2: Kur një hua ka shfaqur një rritje të konsiderueshme në rrezikun e kredisë që nga krijimi, Banka regjistron një zbritje për LTECL-të. Mekanizmi është i ngjashme me ato të shpjeguara më lart, duke përfshirë përdorimin e skenarëve të shumëfishta, por PD-të dhe LGD-të vlerësohen gjatë jetës së instrumentit. Mungesat e pritura të parave zbriten nga një përafrim me EIR origjinale.
- Faza 3: Për kreditë që konsiderohen si të dëmtuara, Banka njeh humbjet e pritshme gjatë gjithë jetës së kredisë për këto kredi
- POCI: Aktivitet POCI janë aktive financiare që janë të dëmtuara që në njohjen fillestare. Banka njeh vetëm ndryshimet kumulative në ECL-të e jetës që nga njohja fillestare, bazuar në një probabilitet të ponderuar të tre skenarëve, të skontuara nga EIR i te rregulluar.
- Angazhimet e kredisë dhe letrat e kreditit: Gjatë vlerësimit të LTECL-ve për angazhimet për kreditë e patërhequra, Banka vlerëson pjesën e pritshme të angazhimit të huasë që do të tërhiqet gjatë jetës së tij të pritshme. ECL pastaj bazohet në vlerën aktuale të humbjeve të pritura në flukset e mjeteve monetare nëse kredia është tërhequr. Mungesat e pritshme të parasë së gatshme zbriten në një përafrim me SNRF-në e pritshme të huasë. Për kredite rrotulluese që përfshijnë si një hua dhe një angazhim të padeklaruar, ECL-të llogariten dhe paraqiten së bashku me huanë. Për angazhimet e kredisë dhe letrat e kreditit, ECL-ja njihet brenda Provizioneve.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(d) Instrumentet Financiare – njohja fillestare dhe masat ne vijim (SNRF 9) (vazhdim)

(iv) Zhvlerësimi i Aktiveve financiare (vazhdim)

C - Instrumentet e borxhit te matura me vlerën e drejtë përmes ATGJ

ECL-të për instrumentet e borxhit të matura në VDATGJ nuk zvogëlojnë vlerën kontabël të këtyre aktiveve financiare në pasqyrën e pozicionit financiar, i cili mbetet në vlerën e drejtë. Në vend të kësaj, një shumë e barabartë me zbritjen që do të lindte nëse aktivet maten me koston e amortizuar njihen në ATGJ si një shumë e akumuluar e zhvlerësimit, me një ngarkesë korresponduese në fitim ose humbje. Humbja e akumuluar e njohur në ATGJ është ricikluar në fitim dhe humbje pas çrregjistrimit të aktiveve.

D - Aktivet financiare të zhvleresuara të kredisë të blera ose të origjinës (POCI)

Për aktivet financiare POCI, Banka njih vetëm ndryshimet kumulative në LTECL që nga njohja fillestare në zbritjen e humbjes.

E - Kredi të tjera qarkulluese

Oferta e produkteve të Bankës përfshin overdraft për kliente të vegjël, në të cilat Banka ka të drejtë të anulohet dhe / ose zvogëlojë kredinë me një ditë njoftimi. Banka nuk kufizon ekspozimin e saj ndaj humbjeve të kreditit në periudhën e njoftimit kontraktual, por në vend të kësaj llogaritë ECL për një periudhë që pasqyron pritjet e Bankës për sjelljen e klientit, gjasat e vonësës së saj dhe procedurat e Bankës për zbutjen e rrezikut në të ardhmen, ose anulimin e kredive. Bazuar në përvojën e kaluar dhe pritjet e Bankës, periudha gjatë së cilës Banka llogaritë ECL-të për këto produkte, është shtatë vjet për produktet me pakicë.

Vlerësimi i vazhdueshëm nëse ka ndodhur një rritje e ndjeshme e rrezikut të kredisë për kredine qarkulluese është e ngjashme me produktet e tjera të huadhënies. Kjo bazohet në ndryshime në vlerësimin e brendshëm të kredisë të klientit, por theks më i madh i jepet edhe faktorëve cilësorë siç janë ndryshimet në përdorim.

F - Informacion për të ardhmen

Në modelet e saj ECL, Banka mbështetet në një gamë të gjerë të informatave të ardhshme, si inpute ekonomike, si:

- Rritja e PBB,

Inputet dhe modelet e përdorura për llogaritjen e ECL-ve nuk mund të kapin gjithnjë karakteristikat e tregut në datën e pasqyrave financiare. Për të pasqyruar këtë, rregullimet cilësore ose mbivendosjet bëhen herë pas here si rregullime të përkohshme kur dallimet e tilla janë dukshëm materiale. Informata të detajuara rreth këtyre inputeve dhe analizës së ndjeshmërisë jepen në Shënimin 6.b.xv.

(v) Vlerësimi i kolateralit

Për të zbutur rreziqet e saj të kredisë mbi aktivet financiare, Banka kërkon të përdorë kolateralin, kur është e mundur. Kolaterali vjen në forma të ndryshme, siç janë para, letrat me vlerë, letrat e kredisë / garancitë, pasuritë e paluajtshme, të arkëtueshmet, inventarët, aktivet e tjera jofinanciare dhe përmirësimet e kredisë si p.sh. marrëveshjet e netimit. Politika kontabël e Bankës për kolateral që i është dhënë asaj nëpërmjet marrëveshjeve të saj të huazimit sipas SNRF 9 është e njëjtë sikur të ishte sipas SNK 39. Garancia, përveçse kur nuk është riposeduar, nuk regjistrohet në pasqyrën e pozicionit financiar të Bankës. Megjithatë, vlera e drejtë e kolateralit ndikon në llogaritjen e ECL-së. Përgjithësisht vlerësohet, në minimum, në fillim dhe

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(d) Instrumentet Financiare – njohja fillestare dhe masat në vijim (SNRF 9) (vazhdim)

(v) Vlerësimi i kolateralit (vazhdim)

Përgjithësisht vlerësohet, në minimum, në fillim dhe rivlerësohet në baza trevjeçare. Sidoqoftë, disa kolateral, për shembull, paratë ose letrat me vlerë që lidhen me kërkesat e margjinës, vlerësohen çdo ditë. Detajet e ndikimit të përmirësimeve të ndryshme të kredisë të Bankës janë paraqitur në Shënimin 6.b.

Për aq sa është e mundur, Banka përdor të dhëna aktive të tregut për vlerësimin e aktiveve financiare të mbajtura si kolateral. Aktivet e tjera financiare të cilat nuk kanë përcaktuar vlerën e tregut të lehtë vlerësohen duke përdorur modelet. Kolaterali jofinanciar, siç është pasuria e patundshme, vlerësohet në bazë të të dhënave të ofruara nga palë të treta, si vlerësimi i jashtëm i pavarur.

(vi) Kolaterali i riposeduar

Politika e kontabilitetit të Bankës sipas SNRF 9 mbetet e njëjtë me atë të SNK 39. Politika e Bankës është të përcaktojë nëse një aktiv i riposeduar mund të përdoret më së miri për operacionet e tij të brendshme ose duhet të shitet. Aktivet e përcaktuara për të qenë të dobishme për operacionet e brendshme transferohen në kategorinë e tyre përkatëse të aktiveve me vlerën më të ulët të vlerës së tyre të riposeduar ose vlerën kontabël të aktivitetit të siguar të origjinës. Pasuritë për të cilat shitja përcaktohet të jetë një opsion më i mirë transferohen si inventar ("asete të tjera") derisa të plotësohen kriteret e njohjes për të klasifikuar këto asete si "të mbajtura për shitje", në çastin kur ato maten me vlerën e tyre të drejtë (nëse është aset financiar) dhe vlerën e drejtë minus koston e shitjes për aktivet jofinanciare në datën e riposedimit, në përputhje me politikën e Bankës.

(vii) Fshirjet

Politika e kontabilitetit të Bankës sipas SNRF 9 mbetet e njëjtë me atë të SNK 39. Aktivet financiare shlyhen pjesërisht ose tërësisht vetëm kur Banka ka ndaluar ndjekjen e rikuperimit. Nëse shuma që duhet të shlyhet është më e madhe se kompensimi për humbjen e akumuluar, diferenca fillimisht trajtohet si shtesë e shumës që zbatohet më pas ndaj vlerës kontabël bruto. Çdo rikthim i mëvonshëm kreditohet në shpenzimet e humbjes së kredisë.

(viii) Huatë e përpunuara dhe të modifikuara

Banka ndonjëherë bën lëshime ose modifikime të kushteve origjinale të kredisë si një përgjigje ndaj vështirësive financiare të huamarrësit, në vend që të marrë posedim ose të zbatojë ndryshe mbledhjen e kolateralit. Banka konsideron një hua të tillë kur koncesionet ose modifikimet e tilla ofrohen si rezultat i vështirësive financiare të pranishme ose të pritshme të huamarrësit dhe Banka nuk do të kishte rënë dakord me ta nëse huamarrësi do të ishte financiarisht i shëndetshëm. Treguesit e vështirësive financiare përfshijnë deshtime mbi besëlidhjet, ose shqetësime të rëndësishme të ngritura nga Departamenti i Riskut. Vazhdimi mund të përfshijë zgjatjen e marrëveshjeve të pagesës dhe marrëveshjen e kushteve të reja të kredisë. Sapo kushtet të jenë rinegociuar, çdo dëmtim matet duke përdorur EIR origjinale siç llogaritet para ndryshimit të termave. Politika e Bankës është ajo që duhet të monitorojë huatë e financuara për të siguruar që pagesat e ardhshme të vazhdojnë të jenë të mundshme. Vendimet e mosnjohjes dhe klasifikimi ndërmjet Fazës 2 dhe Fazës 3 përcaktohen rast pas rasti. Nëse këto procedura identifikojnë një humbje në lidhje me një hua, ajo shpaloset dhe menaxhohet si një aktiv i dëmtuar i Fazës 3, përderisa të mblidhet ose të fshihet nga pasqyra e pozicionit financiar.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(d) Instrumentet Financiare – njohja fillestare dhe masat në vijim (SNRF 9) (vazhdim)

(viii) Huatë e përpunuara dhe të modifikuara (vazhdim)

Nga 1 janari 2018, kur kredia është rinegociuar ose modifikuar, por nuk është çregjistruar, Banka gjithashtu rivlerëson nëse ka pasur një rritje të konsiderueshme në rrezikun e kredisë, siç përcaktohet në Shënimin 7.b. Banka gjithashtu shqyrton nëse asetet duhet të klasifikohen si Faza 3. Pasi një aktiv të jetë klasifikuar si i mirëfilltë, ai do të mbetet për periudhën provuese minimale 24-mujore. Në mënyrë që kredia të riklasifikohet nga kategoria e parapaguar, klienti duhet të plotësojë të gjitha kriteret e mëposhtme:

- Të gjitha format e kredi dhënies së saj duhet të konsiderohen si kredi që performojnë,
- Periudha e provës prej gjashtë muajsh ka kaluar nga data kur kontrata e përpunuar ka performuar,
- Pagesa të rregullta me më shumë se një shumë të parëndësishme të principalit ose interesit janë bërë gjatë së paku gjysmës së periudhës së provës,
- Konsumatori nuk ka ndonjë kontratë që zgjat më shumë se 30 ditë.

(e) Përcaktimi i vlerës së drejtë

Në mënyrë që të tregohet se si janë nxjerrë vlerat e drejta, instrumentet financiare klasifikohen në bazë të një hierarkie të teknikave të vlerësimit, siç përmbledhet më poshtë:

- *Instrumentet financiare të nivelit 1* – Ato ku inputet e përdorura në vlerësim janë të pa rregulluara çmimet e kuotuar nga tregjet aktive për aktivet ose detyrimet identike që Banka ka qasje në datën e matjes. Banka i konsideron tregjet si aktive vetëm nëse ka aktivitete të mjaftueshme tregtare në lidhje me vëllimin dhe likuiditetin e aktiveve ose pasiveve identike dhe kur në ditën e pasqyra e pozicionit financiarit ekzistojnë kuotime të detyrueshme dhe të zbatueshme nga tregjet aktive për aktivet ose detyrimet identike që Banka ka qasje në datën e matjes.
- *Instrumentet financiare të nivelit 2* – Ato ku inputet që përdoren për vlerësim dhe që janë të rëndësishme, rrjedhin nga të dhënat e tregut direkt ose indirekt të disponueshme gjatë gjithë periudhës së jetës së instrumentit. Këto kontribute përfshijnë çmimet e kuotuar për aktivet ose detyrimet e ngjashme në tregjet aktive, çmimet e kuotuar për instrumenta identikë në tregjet joaktive dhe inputet e vëzhgueshme, përveç çmimeve të kuotuar, si normat e interesit dhe kthesat e yield-eve, luhatjet e nënkuptuara dhe përhapjet e kredisë. Përveç kësaj, përshtatjet mund të kërkohen për gjendjen ose vendndodhjen e aktivitetit ose shkallën në të cilën ajo lidhet me artikujt që janë të krahasueshëm me instrumentin e vlerësuar. Megjithatë, nëse rregullimet e tilla bazohen në inpute të pakontrollueshme të cilat janë të rëndësishme për të gjithë matjen, Banka do t'i klasifikojë instrumentet si Niveli 3.
- *Instrumentet financiare të nivelit 3* – Ato që përfshijnë një ose më shumë të dhëna të pakuptueshme që janë të rëndësishme për matjen si tërësi.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(d) Instrumentet Financiare – njohja fillestare dhe masat në vijim (SNRF 9) (vazhdim)

(e) Përcaktimi i vlerës së drejtë (vazhdim)

Banka rishikon periodikisht teknikat e saj të vlerësimit duke përfshirë metodologjitë e miratuara dhe kalibrimet e modelit. Megjithatë, modelet bazë nuk mund të kapin plotësisht të gjithë faktorët relevantë për vlerësimin e instrumenteve financiare të Bankës si rreziku i kredisë (CVA), kredia e vet (DVA) dhe / ose kostot e financimit (FVA). Prandaj Banka aplikon teknika të ndryshme për të vlerësuar rrezikun e kredisë që lidhet me instrumentet financiare të tij të matura me vlerën e drejtë, të cilat përfshijnë një përjasje të bazuar në portofol që vlerëson ekspozimin neto të pritshëm për një palë përgjatë gjithë jetës së aktiveve individuale, rreziku i kredisë i palëve individuale për instrumentet financiare jo të kolateralizuara.

Banka vlerëson nivelimin në secilën periudhë raportimi në bazë të instrumentit, sipas instrumentit dhe riklasifikon instrumentet kur është e nevojshme në bazë të fakteve në fund të periudhës raportuese.

(f) Arka dhe mjete monetare ekuivalente të ngjashme

‘Paraja dhe ekuivalentet e saj të ngjashme’ përfshijnë gjëndjen e arkës, balanca të pakushtëzuara me Bankën Qendrore dhe të tjera aktive financiare afatshkurtra me maturitet fillestar tre muaj ose më pak duke filluar që nga data e blerjes së aktivit, të cilat janë objekt i një rreziku jodomethënës të ndryshimeve në vlerë të drejtë, dhe përdoren nga Banka në administrimin e angazhimeve afatshkurtra.

Paraja dhe ekuivalentet e saj mbahen në pasqyrën e pozicionit financiar me kosto të amortizuar

(g) Llogaritë e arkëtueshme financiare

Llogaritë e arkëtueshme janë aktive financiare joderivative me pagesa fikse ose të përcaktuara që nuk janë të kuotuar në një treg aktiv dhe që Banka nuk ka për qëllim t'i shesë në mënyrë të menjëhershme ose brenda një afati kohor të shkurtër.

Llogaritë e arkëtueshme financiare Murabaha kundrejt bankave janë klasifikuar si hua ose drejta të arkëtueshme të cilat përfshijnë:

- ato të klasifikuara si hua apo të drejta të arkëtueshme;
- të arkëtueshme nga qiraja financiare.

Të arkëtueshmet financiare të matura fillimisht me vlerë të drejtë plus kostot shtesë direkte të transaksionit, do të maten në vijim me kostot e tyre të amortizuara duke përdorur metodën e normës së interesit efektiv. Huatë dhe parapagimet përfshijnë gjithashtu të arkëtueshmet nga qiraja financiare në të cilën Grupi është në pozicionin e qiradhënësit (shiko politikat kontabël 4.j.i. Kur Banka blen një aktiv financiar dhe njëkohësisht hyn në një marrëveshje për të rishitur aktivin (ose një aktiv të ngjashëm) me një çmim të caktuar në një datë të ardhshme (“marrëveshje të riblerjes të anasjellta”), marrëveshja kontabilizohet si e arkëtueshme financiare, dhe aktivin nuk njihet në pasqyrat financiare të Bankës.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

h) Të arkëtueshme të qirasë financiare

Kur Banka është një huadhënëse në një qira e cila transferon në mënyrë thelbësore të gjitha rreziqet dhe shpërblimet incidentale për pronësinë në të vogël, aktivet e dhëna me qira paraqiten si një qira financiare e marrë dhe barten në vlerën e tanishme të pagesave të ardhshme të qirasë. Kreditorët e qirasë financiare njihen fillimisht në fillim (kur fillon afati i qirasë) duke përdorur një normë zbritjeje të përcaktuar në fillim (sa më parë data e kontratës së qirasë dhe data e angazhimit nga palët për dispozitat kryesore të qirasë).

Diferenca midis arkëtimit bruto dhe vlerës aktuale përfaqëson të ardhurat financiare të papërfituara. Këto të ardhura njihen duke aplikuar normën e nënkuptuar të qirasë në (i) vlerën kontabël bruto të të arkëtueshmeve nga qiraja në fazën 1 dhe 2 dhe (ii) vlerën kontabël neto të të arkëtueshmeve nga qiraja në fazën 3 sipas modelit ECL. Kostot shtesë që i atribuohen drejtpërdrejt negocimit dhe përgatitjes së qirasë përfshihen në njohjen fillestare të qirasë financiare të arkëtueshme dhe zvogëlojnë shumën e të ardhurave të njohura gjatë afatit të qirasë. Të ardhurat financiare nga qiraja regjistrohen në të ardhura të tjera të ngjashme në fitim ose humbje.

Fondi i humbjes nga kreditë njihet në përputhje me modelin e përgjithshëm ECL. ECL përcaktohet në të njëjtën mënyrë si për kreditë dhe paradhëniet e matura me kosto të amortizuar dhe të njohura përmes një llogarie të lejuar për të shënuar vlerën kontabël neto të të arkëtueshmeve me vlerën aktuale të flukseve të pritshme të parave të skontuara me normat e interesit të nënkuptuara në qiranë financiare. Flukset monetare të ardhshme pasqyrojnë flukset e parasë që mund të rezultojnë nga marrja dhe shitja e aktiveve që i nënshtrohen qiradhënies.

(i) Depozitat, letrat me vlerë të borxhit dhe detyrimet e varura

Depozitat, letrat me vlerë të borxhit dhe detyrimet e varura janë për Bankën, burimet e financimit të borxhit. Kur një Bankë shet një aktiv financiar dhe njëkohësisht hyn në marrëveshje për riblerjen e aktivitet (ose aktivi të ngjashëm) me një çmim fiks në një datë të ardhshme ("marrëveshje e riblerjes dhe rishitjes"), marrëveshja kontabilizohet si detyrim, dhe aktivi në fjalë vazhdon të njihet në pasqyrat financiare të Bankës. Banka i klasifikon instrumentat e kapitalit si detyrime financiare apo si instrumenta të kapitalit në përputhje me thelbin e kushteve kontraktuale të instrumentit. Aksionet preferenciale të konvertueshëm të Bankës ofrojnë kupona jodiskrecional dhe janë të konvertueshëm nga mbajtësi i tyre dhe për këtë arsye përshihen tek detyrimet e varura.

Depozitat, letrat me vlerë të emetuara të borxhit dhe detyrimet e varura maten fillimisht me vlerën e drejtë minus kostot direkte të transaksioneve shtesë, dhe në vijim maten me koston e tyre të amortizuar duke përdorur metodën e interesit efektiv, përveçse kur Banka vendos të mbajë detyrimet në vlerë të drejtë nëpërmjet fitimit ose humbje.

Depozitat e klientëve përfshijnë depozita investimi për të cilat depozituesit udhëzojnë Bankën për të investuar fondet e tyre në investime të veçanta ose me kushte të paracaktuara. Këto depozita investohen nga Banka nën emrin e saj nën kushtet e kontratave specifike Mudarib të nënshkruara me depozituesit. Këto depozita specifike investuese, të cilat janë të klasifikuara brenda llogarive të klientëve, ndarjen fitimin ose humbjen direkte të investimeve të tyre përkatëse në momentin e realizimit dhe në rast të kundërt nuk ndajnë fitimin ose humbjen e Bankës.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(j) Qirate (SNRF 16)

i. Banka vepron si një huadhenes

Llogaritja e qirave nga Banka si huadhenes.

Banka jep me qira tokë, zyra, pajisje dhe makina. Qiratë njihen si një pasuri e drejtë përdorimi dhe një përgjegjësi korresponduese në datën në të cilën pasuria e dhënë me qira është në dispozicion për përdorim nga Banka. Çdo pagesë qiraje caktohet midis përgjegjësive dhe kostos financiare. Kostoja financiare është e ngarkuar për fitim ose humbje gjatë periudhës së qirasë në mënyrë që të prodhojë një normë konstante periodike interesi mbi balancën e mbetur të përgjegjësive për çdo periudhë. Aseti i të drejtës së përdorimit njihet me kosto dhe zhvlerësohet gjatë afatit më të shkurtër të jetës së dobishme të asetit dhe afatit të qirasë në një bazë të drejtë. Detyrimet që dalin nga qiraja maten fillimisht në bazë të vlerës së tanishme. Detyrimet e qirasë përfshijnë vlerën e tanishme neto të pagesave të mëposhtme të qirasë:

- pagesat fikse (duke përfshirë pagesat fikse në substancë), më pak ndonjë stimulim qiraje të marrë;
- pagesa e ndryshueshme e qirasë që bazohet në një indeks ose një normë;
- shumat që priten të jenë të pagueshme nga më i vogli nën garancitë e vlerës së mbetur;
- çmimi i ushtrimit të një opsioni blerjeje nëse më pak është i sigurt në mënyrë të arsyeshme për të ushtruar këtë opsion, dhe
- pagesat e gjobave për ndërprerjen e qirasë, nëse afati i qirasë pasqyron pjesën më të paktë të ushtrimit të këtij opsioni.

Pagesat e qirasë janë ulur duke përdorur normën e interesit të nënkuptuar në qira. Në qoftë se kjo normë nuk mund të përcaktohet, norma në rritje e huamarrjes së të voglit përdoret, duke qenë norma që më pak do të duhej të paguante për të marrë hua fondet e nevojshme për të përfunduar një pasuri me vlerë të ngjashme në një mjedis të ngjashëm ekonomik me kushte dhe kushte të ngjashme. Pagesat sipas qirave afatgjata të tokës bazuar në vlerën kadastrale të tokës trajtohen si pagesa të ndryshueshme qiraje që nuk bazohen në një indeks apo normë. Asetet e të drejtës së përdorimit maten me koston që përfshin:

- sasia e matjes fillestare të përgjegjësive të qirasë;
- çdo pagesë qiraje e kryer në ose para datës së fillimit të qirasë më pak se çdo nxitje për qiranë e marrë;
- çdo kosto fillestare të drejtpërdrejtë, dhe
- shpenzimet e restaurimit.

Në përcaktimin e afatit të qirasë, administrimi i Bankës konsideron të gjitha faktet dhe rrethanat që krijojnë një nxitje ekonomike për të ushtruar një opsion zgjatjeje, ose të mos ushtrojë një opsion ndërprerjeje. Opsionet e zgjatjes (ose periudhat pas opsioneve të ndërprerjes) përfshihen vetëm në afatin e qirasë nëse qiraja është e sigurt në mënyrë të arsyeshme që të zgjatet (ose të mos përfundojë). Vlerësimi shqyrtohet nëse ndodh një ngjarje e rëndësishme ose një ndryshim i rëndësishëm i rrethanave që ndikon në këtë vlerësim dhe që është brenda kontrollit të qirase.

Llogaritja e qirave operative nga Banka si një huadhenes.

Kur pasuritë jepen me qira sipas një qiraje operative, pagesat e qirasë të marrësit njihen si të ardhura me qira në linjë të drejtë gjatë afatit të qirasë. Banka shet në mënyrë rutine pasuritë e mbajtura me qira nën kontratat e operimit kur kontratat e qirasë përfundojnë. Këto pasuri transferohen në inventarët me shumat e tyre të mbartjes kur pushojnë së marrë me qira. Të ardhurat nga shitja njihen si të ardhura me koston korresponduese të mallrave të shitura.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(j) Qerate (IFRS 16) (vazhdim)

ii. Aktivet e qerave- Qiradhënësi

Nëse Banka është më e pakta në një kontratë qiraje që transferon në mënyrë thelbësore të gjitha rreziqet dhe shpërblimet incidentale për pronësinë e pasurisë në më pak, atëherë marrëveshja klasifikohet si një qira financiare dhe një marrës i barabartë me investimin neto në kontratë është i njohur dhe i paraqitur brenda Murabaha - Marrësit financiarë (shih (h)).

(k) Tatim fitimi

Tatimi mbi fitimin përfshin tatimin e periudhës aktuale dhe tatimin e shtyrë. Tatimi i periudhës aktuale dhe ai i shtyrë njihen në fitim ose humbje, përveç pjesës që lidhet me zëra të njohur direkt në kapital ose në të ardhura të tjera gjithpërfshirëse.

i. Tatimi aktual

'Tatimi aktual' përbën tatimin që pritet të paguhet ose të arkëtohet mbi fitimin apo humbjen e tatueshme të vitit, duke përdorur normën tatimore në fuqi ose që konsiderohet si e tillë në datën e raportimit, dhe çdo sistemim të tatimit të pagueshem për vitet e mëparshme. Shuma e tatimit aktual të pagueshem apo të arkëtueshem është vlerësimi më i mirë i tatimit të pritshëm për tu paguar apo arkëtuar i cili pasqyron çdo pasiguri në lidhje me tatimin mbi fitimin, gjithmonë nëse ka pasiguri të tilla. Tatimi mbi fitimin matet duke përdorur normën tatimore në fuqi ose që konsiderohet si e tillë në datën e raportimit. Menaxhmenti vlerëson në mënyrë periodike pozicionet e marra në deklaratat tatimore në lidhje me situatat në të cilat rregulloret e zbatueshme tatimore i nënshtrohen interpretimit dhe përcakton dispozitat kur është e përshtatshme.

ii. Tatimi i shtyrë

Tatimi i shtyrë është njohur për diferencat e përkohshme ndërmjet vlerës kontabël neto të aktiveve dhe detyrimeve për qëllime raportimi financiar dhe shumave të përdorura për qëllime tatimore. Aktivet tatimore të shtyra janë njohur për humbjet tatimore të papërdorura, kreditimet tatimore të papërdorura, dhe diferencat e përkohshme të zbritshme deri në masën në të cilën është e mundur që fitimet e ardhshme të tatueshme do të realizohen në mënyrë që ato të mund të përdoren kundrejt tij. Fitimet e ardhshme të tatueshme janë përcaktuar mbi bazën e planeve të biznesit të Bankës dhe rimarrjes së diferencave të përkohshme. Aktivet tatimore të shtyra rishikohen në çdo datë raportimi dhe zvogëlohet deri në masën në të cilën përcaktohet se nuk është më e mundur që përfitimi nga tatimi do të realizohet. Aktivet tatimore të shtyra të panjohura rivlerësohen në çdo datë raportimi dhe njihen deri në masën në të cilën është e mundur që fitimet e ardhshme të tatueshme do të realizohen në mënyrë që ato të mund të përdoren kundrejt tij. Tatimi i shtyrë është matur duke përdorur normën tatimore që pritet të aplikohet ndaj diferencave të përkohshme kur ato kthehen, bazuar në ligjet në fuqi ose që konsiderohen si të tilla në datën e raportimit. Taksat aktuale dhe të shtyra njihen si përfitime ose shpenzime të tatimit mbi të ardhurat në pasqyrën e të ardhurave, përveç tatimit që lidhet me rivlerësimin e vlerës së drejtë të aktiveve të mbajtura për shitje, diferencat e këmbimit valutor dhe lëvizjen neto në mbrojtjet e fluksit të parave, të cilat ngarkohen ose kreditohen tek OCI. Këto përjashtime janë riklasifikuar më pas nga OCI në pasqyrën e të ardhurave së bashku me humbjen ose fitimin e shtyrë përkatës. Banka njeh gjithashtu pasojat tatimore të pagesave dhe kostot e emetimit, në lidhje me instrumentet financiare që klasifikohen si ekuitet, drejtpërdrejt në kapitalin neto.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)**(k) Tatim fitimi (vazhdim)****ii. Tatimi i shtyrë (vazhdim)**

Aktivet dhe detyrimet tatimore të zhvlerësuara kompensohen nëse ekziston një e drejtë e zbatueshme me ligj për të kompensuar detyrimet e tanishme tatimore ndaj aktiveve tatimore aktuale, dhe ato kanë të bëjnë me taksat e të ardhurave të vendosura nga i njëjti autoritet tatimor në të njëjtin entitet të tatueshëm, ose në njësi të ndryshme tatimore, por ata synojnë të shlyejnë detyrimet dhe aktivet tatimore aktuale në bazë neto ose aktivet dhe detyrimet e tyre tatimore do të realizohen njëkohësisht.

(l) Ekspozimi tatimor

Në përcaktimin e vlerës së tatim fitimit aktual dhe të shtyrë Banka merr parasysh impaktin e pozicioneve tatimore të pasigurta dhe nëse mund të ketë taksa dhe interesa shtesë të pagueshme. Banka beson se përlogaritjet për detyrime tatimore janë të përshtatshme për të gjitha vitet tatimore, bazuar në vlerësimin e shumë faktorëve, duke përfshirë interpretime të ligjit të taksave dhe eksperiencës së mëparshme. Ky vlerësim mbështetet në llogaritje dhe supozime dhe mund të përfshijë një sërë gjykimesh rreth ngjarjeve të ardhshme. Informacioni i ri mund të jetë në dispozicion dhe mund të shkaktojë që Banka të ndryshojë gjykimet në lidhje me përshtatshmërinë e detyrimeve tatimore ekzistuese; ndryshime të tilla në detyrimet tatimore do të kenë impakt mbi tatim fitimin në periudhat që ky përcaktim bëhet.

(m) Aktive të marra nga proceset ligjore

Politika e Bankës është të përcaktojë nëse një aktiv i rimarrur është përdorur më mirë për operacionet e saj të brendshme apo duhet të shitet. Aktivet e vendosura për të qenë të dobishme për operacionet e brendshme të Bankës transferohen në kategorinë e aktiveve të tyre përkatëse në pjesën më të ulët të vlerës së tyre të rimarrur ose vlerës mbartese të aktiveve origjinale të siguruara. Banka mban pjesën tjetër të aktiveve të rimarra, pra zbatimin e kolateralit mbi kreditë dhe përparimet si inventar. Banka i mat këto pasuri fillimisht me koston e tyre (çmimin e blerjes). Në fund të çdo periudhe raportuese, këto pasuri maten në më të ulët në vlerën neto të realizueshme të këtyre pasurive përfshihen në fitim ose humbje në periudhën në të cilën ato linden, si shlyerje inventari. Këto pasuri janë të njohura në dispozicion ose kur nuk ka përfitime ekonomike të ardhshme që priten nga heqja nga pasqyra financiare. Çdo fitim ose humbje që vjen nga rinjohja e këtyre pasurive (llogaritur si diferenca midis të ardhurave të shitjes neto dhe shumës mbartëse të aktivitetit) përfshihet në fitim ose humbje në periudhën në të cilën prona është e rinjohur.

(n) Aktive të qëndrueshme të trupëzuara**(i) Njohja dhe matja**

Zërat e aktiveve të qëndrueshme të trupëzuara paraqiten me kosto minus zhvlerësimin e akumuluar dhe humbjet e akumuluar nga rënia në vlerë. Ndryshimet në jetën e dobishme të pritshme llogariten duke ndryshuar periudhën e amortizimit ose metodologjinë, sipas rastit, dhe trajtohen si ndryshime në vlerësimet kontabël. Kostot përfshijnë shpenzimet që lidhen direkt me blerjen e aktivitetit. Kostoja e aktivitetit të ndërtuar vetë përfshin kostot e materialeve dhe punës direkte, dhe çdo kosto tjetër direkt të atribuueshme për të sjellë aktivin në kushte pune për përdorimin e paracaktuar, kostot e çmontimit dhe nxjerrjes së pjesëve si dhe restaurimin e vendit në të cilin ato janë vendosur, si dhe kostot e kapitalizuara të huamarrjes.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(n) Aktive të qëndrueshme të trupëzuara (vazhdim)

(i) Njohja dhe matja (vazhdim)

Programi i blerë që është pjesë përbërëse e funksionimit të paisjeve me të cilat ka lidhje kapitalizohet si pjesë e këtyre paisjeve. Kur pjesë të një paisje kanë jetë të dobishme të ndryshme nga paisja, ato do të kontabilizohen si zëra më vete (komponentë kryesorë) të makineri dhe pajisjeve.

(ii) Kostot e mëtejshme

Kostoja e zëvendësimit të një pjese a të një elementi të aktiveve afatgjata materiale njihen në vlerën kontabël të elementit, nëse është e mundur që Banka në të ardhmen të ketë përfitime ekonomike, që i atribuohen atij elementi, dhe nëse kostoja e tij mund të matet me besueshmëri. Vlera kontabël e pjesës së zëvendësuar çrregjistrohet. Kostot e shërbimeve ditore të aktiveve afatgjata materiale njihen në fitim ose humbje në momentin kur ndodhin.

(iii) Zhvlerësimi

Zhvlerësimi përlllogaritet nëpërmjet zvogëlimit të kostos së zërave të aktiveve afatgjata materiale pakësuar kjo me vlerën e tyre të mbetur duke përdorur metodën lineare mbi jetën e dobishme të vlerësuar të këtyre aktiveve, zë i cili paraqitet përgjithësisht në pasqyrën e të ardhurave të tjera përmbledhëse. Toka nuk zhvlerësohet. Aktivet me të drejtë përdorimi paraqiten së bashku me pronat dhe pajisjet në pasqyrën e pozicionit financiar.

Jetëgjatesitë e vlerësuara dhe përdorura për periudhën aktuale dhe krahasuese janë si më poshtë:

• Ndërtesa	20 vite
• Automjete	5 vite
• Pajisje zyre	5 vite
• Kompjuterat dhe pajisje elektronike	4 vite
• Mobilje dhe paisje	5 vite
• Përmirësime në dhënie e qerasë	5 vite

Aktivitet me të drejtë përdorimi zhvlerësohen në bazë të drejtpërdrejt në afat më të shkurtër të afatit të qirasë dhe jetës së dobishme të vlerësuar të aktiveve. Metodatat e amortizimit, jetëgjatësia e përdorur dhe vlerat e mbetura rivlerësohen në çdo fund viti financiar dhe rishikohen sa herë është e nevojshme.

(iv) Çregjistrimi

Aktive të qëndrueshme të trupëzuara çregjistrohen me heqjen e tyre ose kur nuk priten përfitime ekonomike të ardhshme nga përdorimi i saj. Çdo fitim ose humbje që vjen si pasojë e mosnjohjes së aktivitet (llogaritur si diferencë midis të ardhurave neto të skontimit dhe vlerës kontabël të aktivitet) njihet në të ardhurat e tjera operative në pasqyrën e të ardhurave në vitin kur aktivitet është çregjistruar.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(o) Aktive të qëndrueshme të patrupëzuara

Aktive të qëndrueshme të patrupëzuara të Bankës përfshijnë vlerën e programit kompjuterik. Një aktiv i qëndrueshëm i patrupëzuar njihet vetëm kur kostoja e tij mund të matet në mënyrë të besueshme dhe është e mundur që përfitimet ekonomike të pritshme të ardhshme që i atribuohen atij do të rrjedhin në Bankë.

Programet kompjuterike

Programet kompjuterike të blera nga Banka njihen me koston historike zvogëluar me amortizimin dhe humbjet e akumuluar nga rënia në vlerë. Shpenzimet për zhvillimin e programeve kompjuterike njihen si aktive kur Banka është në gjëndje të tregojë qëllimin dhe aftësinë për të plotësuar zhvillimin dhe përdorimin e programeve kompjuterike në një mënyrë që të gjenerojë përfitime ekonomike të ardhme, dhe mundet të masë me besueshmëri koston e përfundimit të zhvillimit. Kapitalizimi i kostove të programeve të zhvilluara nga vetë Banka përfshin të gjithë koston që i atribuohen direkt zhvillimit të programit kompjuterik dhe amortizohen me jetën e dobishme të tyre. Zhvillimi i programeve kompjuterike shprehet me koston e kapitalizuar duke i zbritur amortizimin e akumuluar dhe rënien në vlerë. Shpenzime vijuese për programet kompjuterike kapitalizohen vetëm kur këto shpenzime ndikojnë në rritjen e përfitimit të ardhshëm ekonomik të aktivit të cilit i ngarkohen. Të gjitha shpenzimet e tjera njihen në periudhën që ndodhin.

Jeta e dobishme e aktiveve të qëndrueshme të patrupëzuara vlerësohet të jetë fundore ose e pafundme. Aktivet e qëndrueshme të patrupëzuara me jetë të kufizuar amortizohen gjatë jetës së dobishme ekonomike. Periudha e amortizimit dhe metoda e amortizimit për një aktiv jomaterial me një jetë të dobishme të fundme rishikohet së paku në çdo fund të vitit financiar.

Ndryshimet në jetën e dobishme të pritshme, ose modeli i pritshëm i konsumit të përfitimeve ekonomike të ardhshme të përfshira në aktiv, llogariten duke ndryshuar periudhën e amortizimit ose metodologjinë, sipas rastit, të cilat pastaj trajtohen si ndryshime në vlerësimet kontabël. Shpenzimi i amortizimit të aktiveve të qëndrueshme të patrupëzuara me jetë të fundme paraqitet si një zë i veçantë në pasqyrën e të ardhurave. Amortizimi njihet në fitim ose humbje në bazë të linjës së drejtpërdrejt gjatë jetëgjatësisë së vlerësuar të softuerit, që nga data kur është në dispozicion për përdorim pasi që kjo pasqyron më së shumti modelin e pritshëm të konsumit të përfitimeve ekonomike të ardhshme të mishëruara në aktiv. Jeta e dobishme e vlerësuar e softuerit është katër vjet. Aktivet në proces, nëse ka, nuk amortizohen derisa të zbatohet softueri. Metodatat e amortizimit, jetët e dobishme dhe vlerat e mbetura rishikohen në fund të çdo viti financiar dhe përshtaten nëse është e përshtatshme.

(p) Provigjionet

Një provigjion njihet nëse si rezultat i ngjarjeve të mëparshme Banka ka një detyrim ligjor ose konstruktiv që mund të vlerësohet me besueshmëri dhe është e mundur që një dalje e përfitimeve ekonomike do të kërkohej për të shlyer detyrimin. Provigjionet përcaktohen duke aktualizuar rrjedhat e pritshme të parasë me një normë para tatimit e cila reflekton vlerësimet aktuale të tregut për vlerën në kohë të parasë dhe rreziqet specifike të detyrimit. Mos pranimit i zbritjes njihet si kosto finance.

4. Politika të rëndësishme kontabël (vazhdim)

(q) Garancite financiare dhe angazhimet e kredise

Në rrjedhën normale të biznesit, Banka lëshon garanci financiare të përbëra nga letra kredie, garanci dhe pranime. Garancitë financiare fillimisht njihen në pasqyrat financiare (brenda 'detyrimeve të tjera') me vlerën e drejtë, duke qenë primi i marrë duke i zbritur zhvleresimin dhe vlerën e ECL. Çdo rritje e detyrimit që lidhet me garancitë financiare regjistrohet në pasqyrën e të ardhurave në shpenzimet e humbjes së kredisë. Primi i pranuar njihet në pasqyrën e të ardhurave në tarifat neto dhe të ardhurat nga komisionet në bazë të linjës së drejtë gjatë jetës së garancisë.

(r) Përfitimet e punonjësve

i. Plani i kontributeve të përcaktuara

Detyrimet për kontributet në planet e përcaktuara të kontributeve njihen si shpenzime kur shërbimi ofrohet dhe njihet si shpenzimet personeli në fitim ose humbje. Kontributet e parapaguara njihen si aktiv kur një shlyerje në para ose një reduktim në pagesat e ardhshme është i mundshëm. Detyrimet afatshkurtra të punonjësve maten në bazë të paskontuar dhe njihen si shpenzime në momentin në të cilin kryhet shërbimi. Banka derdh vetëm kontributet e detyruara shoqërore për të siguruar përfitimet e punonjësve pas daljes në pension. Qeveria e Shqipërisë është përgjegjëse për të siguruar strukturën minimale ligjore për pensionet në Shqipëri nën një plan të caktuar të kontributeve të pensionit. Kontributet e Bankës për planin e përfitimit të pensionit njihen në pasqyrën e fitim/humbjes në momentin që realizohen. Banka njeh si detyrim shumë e paskontuar të kostos të parashikuara në lidhje me pushimet vjetore që priten të paguhet në këmbim të shërbimit të punonjësit për periudhën e mbyllur.

ii. Përfitimet pas largimit nga puna

Përfitimet pas largimit nga puna njihen si shpenzim kur Banka është e angazhuar në mënyrë evidente, pa ndonjë mundësi reale tërheqjeje drejt një plani të detajuar formal për të përfunduar punësimin përpara datës së daljes në pension, ose për të siguruar përfitime largimi nga puna si rezultat i një oferte të bërë për të inkurajuar largime të vullnetshme. Përfitimet nga lënia e punës në rastin kur largimi është i vullnetshëm prej punëmarresit njihen vetëm nëse Banka ka bërë paraprakisht një oferte mbi largimin e vullnetshëm, oferta ka probabilitet të lartë të pranohet, si dhe numri total i pranimeve mund të vlerësohet me përafërsi. Nëse përfitimet paguhet për më shumë se 12 muaj pas periudhës së raportimit, atëherë zhvlerësohen në vlerën e tyre të tashme.

5. ZBATIMI I STANDARDEVE TË REJA DHE TË RISHIKUAR NDERKOMBËTARE TË RAPORTIMIT FINANCIAR

5.1 Standardet dhe interpretimet efektive në periudhën aktuale

Nga njoftimet kontabël të shpallura, për standardet që hyjnë në fuqi nga 1 janari 2023, nuk ka pasur ndryshime që të kenë një ndikim të rëndësishëm në pasqyrat financiare të njësisë ekonomike.

Standarde dhe ndryshime të tjera që janë efektive për herë të parë në 2023 dhe mund të zbatohen për njësinë ekonomike janë:

- SNK 1 - Paraqitja e Pasqyrave Financiare
- SNRF 17 - Kontratat e Sigurimeve
- SNRF për Siper marrjet e vogla dhe të mesme
- SNK 8 - Politikat Kontabël, Ndryshimet në Vlerësimet Kontabël dhe Gabimet
- SNK 12 - Tatimet mbi Ardhurat

Këto ndryshime nuk kanë një ndikim të rëndësishëm në këto Pasqyra Financiare dhe për këtë arsye nuk janë paraqitur.

5.2 Standardet dhe interpretimet të lëshuara, por që ende nuk janë adoptuar

Bordi Ndërkombëtar i Standardeve të Kontabilitetit ka publikuar një sërë standardesh dhe interpretimesh që janë efektive në periudhat e ardhshme kontabël, të cilat kompania ka vendosur të mos i zbatojë paraprakisht. Kompania planifikon të zbatojë këto standarde dhe interpretime kur ato të hyjnë në fuqi.

Standardet dhe interpretimet e mëposhtme janë lëshuar, por nuk janë të detyrueshme për periudhën aktuale të raportimit të përfunduar më 31 dhjetor 2023:

- SNK 1 - Paraqitja e Pasqyrave Financiare (Ndryshime ne klasifikimin e huave me konvenanta) - *Në fuqi nga 1 janar 2024*
- SNRF 7 - Instrumentat Financiarë: Dhënie Informacionesh Shpjeguese - *Në fuqi nga 1 janar 2024*
- SNRF 16 - Qiratë - *Në fuqi nga 1 janar 2024*
- SNK 7- Pasqyra e fluksit monetar - *Në fuqi nga 1 janar 2024*
- SNRF S1 - Kërkesa të përgjithshme, Dhënie Informacionesh Shpjeguese të Qëndrueshmërisë-të lidhura me informacionin financiar- *Në fuqi nga 1 janar 2024*
- SNRF S2 - Dhënie Informacionesh Shpjeguese të lidhura me Klimën- *Në fuqi nga 1 janar 2024*

6. Administrim i rrezikut financiar

a) Të përgjithshme

Banka ka ekspozim ndaj rreziqeve të mëposhtme nga instrumentet financiarë:

- rreziku i kredisë
- rreziku i likuditetit
- rreziku i tregut
- rreziqet operacionale

Ky shënim paraqet informacion rreth ekspozimit të Bankes ndaj secilit prej rreziqeve të mësipërme, objektivat, politikat dhe proceset e Bankës për matjen dhe administrimin e rrezikut, dhe administrimin e kapitalit të Bankës.

Struktura e menaxhimit të rrezikut

Bordi Drejtues ka përgjegjësinë e plotë për vendosjen dhe kontrollin e strukturës së menaxhimit të riskut të Bankës. Bordi ka percaktuar njësi të brendshme dhe komitete, të cilat janë përgjegjëse për zhvillimin dhe monitorimin e politikave të menaxhimit të rreziqeve në fushat e tyre specifike. Janë vendosur politika të menaxhimit të riskut të Bankës për të identifikuar dhe analizuar risqet me të cilat përballet Banka, për të vendosur limite të përshtatshme të riskut dhe kontrollit, dhe për të monitoruar risqet dhe përmbajtjen ndaj limiteve. Politikat dhe sistemet për menaxhimin e riskut rishikohen rregullisht për të reflektuar ndryshimet në kushtet e tregut si dhe produkteve dhe shërbimeve të ofruara. Banka ka për qëllim të ndërtojë një mjedis kontrolli të disiplinuar dhe konstruktiv, në të cilin të gjithë punonjësit kuptojnë rolin dhe detyrimet e tyre. Komiteti i Auditimit është përgjegjës për monitorimin e përmbushjes së politikave dhe procedurave të Bankës, dhe për rishikimin e mjaftueshmërisë së strukturës së menaxhimit të riskut në lidhje me risqet me të cilat përballet Banka. Komiteti i Auditimit të Bankes mbështetet në keto funksione nga Auditimi i Brendshëm. Auditimi i Brendshëm ndërmerr rregullisht dhe ad-hoc rishikime të kontrollit dhe procedurave të menaxhimit të riskut, gjetjet e të cilit raportohen në Komitetin e Auditimit.

b) Rreziku i kredisë

Rreziku i kredisë është rreziku i humbjeve financiare për Bankën në qoftë se një klient ose palë tjetër në një instrument financiar dështon në plotësimin e detyrimeve të tij kontraktuale, dhe lind kryesisht nga aktiviteti financiar i Bankës dhe nga investimet. Për qëllime të menaxhimit të riskut Banka konsideron dhe konsolidon të gjithë elementet e ekspozimit të riskut (sic janë rreziku i individëve në mos përmbushjen e detyrimit, vendndodhja dhe sektori ku operon kredimarrësi).

Administrimi i rrezikut të kredisë

Bordi i Drejtorëve ka deleguar përgjegjësinë për mbikqyrje të rrezikut të kredisë tek njësia e drejtimit të rrezikut të kredise. Njësia e drejtimit të rrezikut të kredise është përgjegjëse për administrimin e rrezikut të kredise, duke përfshirë:

- Formulimin e politikave të kredise, kërkesat e mbulimit të kolateralit, vlerësimin e kredise, gradat e riskut dhe raportimi, procedurat e dokumentimit të ligjore, dhe për përmbushjen e kërkesave rregullatore dhe ligjore.
- Vendosjen e strukturës së autorizimit për aprovimin dhe rinovimin e kushteve të kredise.
- Rishikimin dhe vlerësimin e rrezikut të kredise përpara se ato t'i paraqiten klientit. Rinovimet dhe rishikimet janë subjekt i të njëjtit proces.
- Kufizimin e përqendrimeve të ekspozimit për palet të tjera, sipas gjeografisë dhe industrisë.
- Zhvillimin dhe mbajtjen e gradës së riskut për të kategorizuar ekspozimet në përputhje me masën e riskut të humbjes financiare të perballur dhe për të fokusuar menaxhimin me risqet potenciale. Sistemi i gradës së riskut përdoret në percaktimin se kur mund të kërkohet provizion për zhvlerësimin ndaj

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)*****Administrimi i rrezikut te kredisë***

Bordi i Drejtorëve ka deleguar përgjegjësinë për mbikqyrje të rrezikut të kredisë tek njësia e drejtimit të rrezikut të kredise. Njësia e drejtimit të rrezikut të kredisë është përgjegjëse për administrimin e rrezikut të kredisë, duke përfshirë:

- Formulimin e politikave të kredisë, kërkesat e mbulimit të kolateralit, vlerësimin e kredisë, gradat e riskut dhe raportimi, procedurat e dokumentimit e ligjore, dhe për përmbushjen e kërkesave rregullatore dhe ligjore.
- Vendosjen e strukturës së autorizimit për aprovimin dhe rinovimin e kushteve të kredisë.
- Rishikimin dhe vlerësimin e rrezikut të kredisë përpara se ato t'i paraqiten klientit. Rinovimet dhe rishikimet janë subjekt i të njëjtit proces.
- Kufizimin e përqendrimeve të ekspozimit për palet e tjera, sipas gjeografise dhe industrisë.

Zhvillimin dhe mbajtjen e gradës së riskut për të kategorizuar ekspozimet në përputhje me masën e riskut të humbjes financiare të perballur dhe për të fokusuar menaxhimin me risqet potenciale. Sistemi i gradës së riskut përdoret në percaktimin se kur mund të kërkohe provizion për zhvlerësimin ndaj ekspozimeve specifike të kredisë. Komiteti i Kredisë së Bankës aprovon kërkesa për kredi deri në shumën 120,000 mijë Lekë, ndërsa kërkesat për kredi për më shumë se 120,000 mijë Lekë aprovohen nga Bordi i Drejtuesve të Bankës. Rreziku i kredisë monitorohet nga Departamenti i Riskut i Bankës. Është përgjegjësia e tyre të shqyrtojnë dhe menaxhojnë rrezikun e kredisë, duke përfshirë rrezikun mjedisor dhe social për të gjitha palët.

Banka ka krijuar një proces të rishikimit të cilësisë së kredisë për të siguruar identifikimin e hershëm të ndryshimeve të mundshme në aftësinë kreditore të palëve, duke përfshirë rishikimet e rregullta të kolateralit. Kufijtë e palëve të kundërta përcaktohen nga përdorimi i sistemit të klasifikimit të riskut të kredisë, i cili cakton secilën kundërparti një vlerësim të rrezikut. Vlerësimet e rrezikut i nënshtrohen rishikimit të rregullt. Procesi i rishikimit të cilësisë së kredisë ka për qëllim të lejojë Bankën të vlerësojë humbjen e mundshme si rezultat i rreziqeve ndaj të cilave ajo është e ekspozuar dhe të ndërmarrë veprime korrigjuese.

Ekspozimi ndaj rrezikut te kredisë

Ekspozimet maksimale të kredisë përpara kolateralit si dhe ndryshimeve të tjera nga rreziku i kredisë në 31 dhjetor 2023 dhe 2022 janë si më poshtë:

	Vlerësimi i brendshëm	Shënime	31 dhjetor, 2023	31 dhjetor, 2022
Vlera kontabël e mbajtur me koston e amortizuar				
Balanca me Bankat	A	8	2,895,661	3,122,841
Balanca të kushtëzuara me Bankën Qëndrore	A	8	979,868	835,352
Investimet me bankat dhe institucionet financiare			-	-
Murabaha – aktivitete financuese	Si më poshtë	9	11,890,590	7,861,826
Pjesa e papërdorur e angazhimeve financiare			151,553	-
Garanci të dhëna klientëve	A	30	460,740	40,574
Totali			16,378,411	11,860,593

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)

Departamenti i administrimit të riskut të bankës përdor modelet e tij të vlerësimit të brendshëm. Banka drejton modele të veçanta për portofolet e saj kryesore në të cilat klientët e saj vlerësohen si nga ana cilësore ashtu edhe nga ana sasimore dhe më pas kjo ndikon në nivelin e ECL.

Vlerësimi i zhvlerësimit

Referencat e mëposhtme tregojnë se ku vlerësimi i zhvlerësimit të Bankës dhe metoda e matjes është përcaktuar në këtë raport. Duhet lexuar së bashku me *Përmbledhjen e politikave të rëndësishme të kontabilitetit*, në shënimin 4.d

- Përkufizimi i rasteve me vonesë dhe trajtimi;
- Një shpjegim të vlerësimit të brendshëm të Bankës;
- Si Banka perkufizon, llogarit monitoron probabilitetin e mospagimit, ekspozimin ndaj mospagimit dhe normen e mospagimit;
- Kur Banka konsideron që ka pasur një rritje domethënëse në ekspozimin ndaj rrezikut të kredisë;
- Politika e Bankës për segmentimin e aktiveve financiare ku ECL-ja vlerësohet mbi baza kolektive
- Detajet për llogaritjen e ECL-së për Fazën 1, Fazën 2 dhe Fazën 3 të aktiveve.

(i) Përkufizimi i rasteve me vonesë dhe trajtimi

Banka e konsideron një instrument financiar me vonesë dhe për këtë arsye Faza 3 (kredi e zhvlerësuar) për llogaritjet ECL në të gjitha rastet kur huamarrësi bëhet 90 ditë më vonë për pagesat e saj kontraktuale. Banka përcakton një instrument financiar me vonesë, i cili është plotësisht në linjë me përkufizimin e zhvlerësimit të kredisë, kur plotëson njërin nga kriteret e mëposhtme:

1. Pamundësia për të paguar ("UTP"): Klienti është shënuar me vonesë për shkak të pamundësisë për të paguar (tregohet në dosjen e treguesve të klienteve me vonesë) dhe njëkohësisht ka së paku një financim aktiv, ose

- a) vështirësi të konsiderueshme financiare të emetuesit ose të debitorit;
- b) një shkelje e kontratës, si një vonesë ose delikuencë në pagesat e interesit ose të principalit;
- c) kreditori, për arsye ekonomike ose ligjore që lidhen me vështirësitë financiare të huamarrësit, duke i dhënë huamarrësit një koncesion që kreditori nuk do ta merrte në konsideratë;
- d) bëhet e mundur që huamarrësi të hyjë në falimentim ose riorganizim tjetër financiar;
- e) zhdukja e një tregu aktiv për atë aktiv financiar për shkak të vështirësive financiare; ose
- f) të dhënat e vëzhgueshme që tregojnë se ka një ulje të matshme në flukset monetare të ardhshme të vlerësuar nga një grup i aktiveve financiare që nga njohja fillestare e këtyre aktiveve, edhe pse rënia nuk mund të identifikohet ende me aktivet individuale financiare në grup, duke përfshirë:
- g) ndryshime negative në statusin e pagesave të huamarrësve në grup (p.sh. një numër në rritje pagesash
 - i. të vonuara; ose
- h) kushtet kombëtare ose lokale ekonomike që lidhen me mospagimin e aseteve në grup (p.sh. një rritje në
 - i. shkallën e papunësisë në zonën gjeografike të huamarrësve, një rënie në çmimet e pronës për hipotekat

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)****Vlerësimi i zhvlerësimit (vazhdim)**

- ii. në zonën përkatëse, një rënie në çmimet e naftës për financim asetëve ndaj prodhuesve të naftës, ose ndryshimeve të pafavorshme në kushtet e industrisë që prekin huamarrësit në grup).
- 90 DPD: Ekspozimi është më shumë se 90 ditë për të kaluarën (DPD90) dhe në të njëjtën kohë është aktive dhe shënohet si me vonesë nga banka UBA (ky identifikim është i nevojshëm sepse për disa financime me pagesa / financime të paarritura, nuk reflekton saktë kohën e duhur të vonesës).

Kriteret e mësipërme janë zbatuar në të gjitha instrumentet financiare të mbajtura nga Banka dhe janë në përputhje me përkufizimin e klienteve me vonese të përdorur për qëllime të menaxhimit të rrezikut të brendshëm të kredisë. Është politika e Bankës që të konsiderojë një instrument financiar si 'per trajtim' dhe prandaj riklasifikohet jashtë Fazës 3 kur asnjë nga kriteret e paracaktuar nuk ka qenë e pranishme për të paktën gjashtë muaj rresht. Vendimi nëse do të klasifikohet një aktiv si Faza 2 ose Faza 1 sapo përmirësohet, varet nga shkalla e përmirësimit të kredisë, në kohën e përmirësimit dhe nëse kjo tregon se ka pasur një rritje të konsiderueshme në rrezikun e kredisë në krahasim me njohjen fillestare. Kriteri i Bankës për 'përmirësimin' për qëllimet ECL, është më pak e rreptë se kërkesa 24 mujore për ndalimin e cila është shpjeguar në Shënimin 4.d

(ii) Vlerësimi i brendshëm i Bankës dhe vlerësimi i PD-ve

Departamenti i rrezikut i pavarur i Bankës vepron në modelet e brendshme të vlerësimit. Banka bën modele të veçanta për portofolin e saj kyç në të cilin klientët e saj janë nga 1 deri në 5 duke përdorur shkallen e brendshme. Modelet përfshijnë informacione cilësore dhe sasiore dhe, përveç informacionit specifik të huamarrësit, përdorin informacione plotësuese të jashtme të cilat mund të ndikojnë në sjelljen e huamarrësit. PD-të pastaj përshtaten për llogaritjet e SNRF 9 ECL për të inkorporuar informacionin me pritshmerite ne te ardhmen dhe SNRF 9. Klasifikimi i fazës së ekspozimit.

Kjo përsëritet për çdo skenar ekonomik siç është e përshtatshme.

Në tabelat e mëposhtme paraqitet prezantimi i aktiveve financiare të Bankës:

Vlerësimi i brendshëm	Përshkrimi i vlerësimit të brendshëm	12 muaj PD	Ekspozimi me vonesë
Performing			
A	Performuese	0.00%-8.46%	14,545,698
B	Në ndjekje	8.47%-13.77%	191,549
C	Nënstandarde	13.78%-80.90%	480,402
D	Të dyshimta	80.91%-95.97%	153,608
E	Të humbura	95.98%-100.00%	394,859
Total			15,766,116

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)****Vlerësimi i zhvlerësimit (vazhdim)****(ii) Vlerësimi i brendshëm i Bankës dhe vlerësimi i PD-ve (vazhdim)**

Të arkëtueshmet financiare Murabaha në fazat dhe vlerësimet e përcaktuara:

<i>Shkalla e vlerësimit të brendshëm</i>	31 dhjetor, 2023				31 dhjetor, 2022
	Shkalla 1	Shkalla 2	Shkalla 3	Totali	Totali
A	13,808,343	691,881	45,474	14,545,698	10,362,775
B	46,968	104,775	39,806	191,549	782,512
C	51,944	7,174	421,284	480,402	334,094
D	101,601	3,782	48,225	153,608	121,143
E	13,851	15,690	365,318	394,859	219,496
Total	14,022,707	823,302	920,107	15,766,116	11,820,020

(iii) Thesari i Bankës, tregtia dhe marrëdhëniet ndërbankare

Thesari i Bankës, tregtia dhe marrëdhëniet ndërbankare dhe palët e kundërta përbëhen nga institucionet e shërbimeve financiare, bankat etj. Për këto marrëdhënie, departamenti i rrezikut i Bankës analizon informacione të disponueshme për publikun, si informacioni financiar dhe të dhëna të tjera të jashtme, p.sh. vlerësimi i agjencive ndërkombëtare të vlerësimit (S & P) dhe cakton vlerësimin e brendshëm.

(iv) Kreditimi bizneseve të vogla dhe korporatave

Për kreditë e korporatave, huamarrësit vlerësohen nga punonjësit e rrezikut të specializuar të Bankës. Vlerësimi i rrezikut

- të kredisë bazohet në një model të vlerësimit të kredisë që merr parasysh informacione të ndryshme historike, aktuale dhe të ardhshme si: Informacioni financiar historik së bashku me parashikimet dhe buxhetet e përgatitura nga klienti. Ky informacion financiar përfshin rezultatet e realizuara dhe të pritshme, raportet e aftësisë pagueuse, raportet e likuiditetit dhe çdo raport tjetër relevant për të matur performancën financiare të klientit.
- Çdo informacion publik në dispozicion për klientët nga palët e jashtme. Kjo përfshin notat e klasifikimit të jashtëm të lëshuara nga agjencitë e vlerësimit, raportet e pavarura të analistëve, çmimet e obligacioneve të tregtuara publikisht ose CDS ose njoftimet për shtyp dhe artikujt.
- Çdo informacion makroekonomik ose gjeopolitik, p.sh., rritja e PBB-së relevante për segmentet specifike të industrisë dhe gjeografike ku vepron klienti.
- Çdo informacion tjetër objektivisht mbështetës mbi cilësinë dhe aftësitë e menaxhmentit të klientit relevant për performancën e kompanisë

Kompleksiteti dhe shtrirja e teknikave të vlerësimit ndryshon në bazë të ekspozimit të Bankës dhe kompleksitetit dhe madhësisë së klientit. Disa nga kreditë më pak komplekse të biznesit janë vlerësuar brenda modeleve të Bankës për produktet me pakicë.

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)

Vlerësimi i zhvlerësimit (vazhdim).

(v) Kreditimi konsumator

Huadhënia konsumatore përfshin kreditë personale, hipotekat dhe overdraft. Këto produkte së bashku me hipotekat e individëve dhe disa nga kreditimet më pak komplekse të biznesit të vogël janë vlerësuar nga një instrument i automatizuar i rezultateve, i drejtuar kryesisht nga ditët e kaluara. Inputet e tjera kryesore në modelet janë:

7. Produktet e kreditimit të konsumatorëve: përdorimi i limiteve dhe paqëndrueshmëria e tyre, rritja e PBB-së, normat e papunësisë, ndryshimet në të ardhurat personale / nivelet e pagave në bazë të të dhënave të llogarive rrjedhëse, borxhi personal dhe rivlerësimi i interesave të pritshëm.

Kreditë hipotekore per individë: rritja e PBB-së, normat e papunësisë, ndryshimet në të ardhurat personale / nivelet e pagave bazuar në të dhënat e llogarive rrjedhëse, borxhi personal dhe rivlerësimi i interesave të pritshëm.

(vi) Ekspozimi per rastet me vonesë

Ekspozimi për rastet me vonesë bazohet në shumat që Banka pret që të jetë në borxhe në kohën e mospagimit, gjatë 12 muajve të ardhshëm ose gjatë jetës së mbetur. EAD-të 12-mujore dhe jetëgjatëse përcaktohen në bazë të profilit të pritshëm të pagesës, i cili ndryshon sipas llojit të produktit. Për produktet me amortizim dhe financimet me ripagim te plotë, kjo bazohet në ripagimet kontraktuale që i detyrohen huamarrësit gjatë një periudhe 12 mujore ose jetëgjatësi. Për të llogaritur EAD për një hua të Faza 1, Banka vlerëson ngjarjet e mundshme të mospagimit brenda 12 muajve për llogaritjen e 12mECL. Megjithatë, nëse një kredi Faza 1 që pritet të falimentojë në 12 muajt nga data e pasqyra e pozicionit financiarit dhe pritet gjithashtu të permiresohet dhe pastaj të rivendoset përsëri, atëherë merren parasysh të gjitha ngjarjet e paracaktuara të lidhura. Për aktivet financiare të Fazës 2, Fazës 3 dhe POCI, ekspozimi në mungesë konsiderohet për ngjarjet gjatë jetës së instrumenteve.

Banka përcakton EADs duke modeluar gamën e rezultateve të mundshme të ekspozimit në pika të ndryshme në kohë, që korrespondon me skenarët e shumëfishtë. SNRF 9 PD-të pastaj i caktohen secilit skenar ekonomik bazuar në rezultatin e modeleve të Bankës.

(vii) Humbja e caktuar nga mospagimi

Për portofolin e kredisë, vlerat LGD vlerësohen të paktën çdo tre muaj nga departamenti i rrezikut të specializuar të Bankës. Vlerësimi i rrezikut bazohet në një kornizë të standardizuar të vlerësimit LGD që rezulton me një normë të caktuar të LGD. Këto norma LGD marrin parasysh EAD të pritur në krahasim me shumën që pritet të mbulohet ose realizohet nga çdo kolateral i mbajtur. Banka e segmenton portofolin e saj në huadhënien e biznesit dhe individe, bazuar në karakteristikat kryesore që janë relevante për vlerësimin e flukseve të ardhshme të parasë. Banka vlerëson LGD-të rregullatore dhe SNRF 9 në një bazë të vetme. Sipas SNRF 9, normat e LGD vlerësohen për segmentin e Fazës 1, Fazës 2, Fazës 3 dhe POCI SNRF 9 të secilës klasë të aktiveve. Inputet për këto norma LGD vlerësohen dhe, aty ku është e mundur, kalibrohen përmes testimit të të kaluarave kundër rikuperimeve të fundit. Këto përsëriten për çdo skenar ekonomik sipas nevojës.

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)

Vleresimi i zhvleresimit (vazhdim)

(viii) Rritje e ndjeshme e rrezikut të kredisë (vazhdim)

Banka vazhdimisht monitoron të gjitha asetet që i nënshtrohen ECL-ve. Për të përcaktuar nëse një instrument ose një portofol instrumentesh i nënshtrohet 12mECL ose LTECL, Banka vlerëson nëse ka pasur një rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë që nga njohja fillestare. Banka konsideron një ekspozim që është rritur ndjeshëm në rrezikun e kredisë kur SNRF 9 PD per jetegjatesine është dyfishuar që nga njohja fillestare dhe është rritur me më shumë se 10 DPD. Banka aplikon gjithashtu një metodë të mesme cilësore për të nxitur një rritje të ndjeshme të rrezikut të kredisë për një aktiv, siç është lëvizja e një klienti / financimi në listën e vrojttimeve ose llogaria që bëhet për t'u siguruar. Në raste të caktuara, Banka mund të marrë në konsideratë gjithashtu që ngjarjet e shpjeguara në Shënimin 7.b janë një rritje e ndjeshme e rrezikut të kredisë, në krahasim me një vonesë. Pavarësisht nga ndryshimi në shkallët e kredisë, nëse pagesat

kontraktuale janë më shumë se 10 ditë të kaluara, rreziku i kredisë konsiderohet të jetë rritur ndjeshëm që nga njohja fillestare. Kur vlerëson ECL-të në baza kolektive për një grup aktivesh të ngjashme (siç përcaktohet në Shënimin 7), Banka zbaton të njëjtat parime për të vlerësuar nëse ka pasur një rritje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë që nga njohja fillestare.

(ix) Grupimi i mjeteve financiare të matura në baza kolektive

Siç është shpjeguar në Shënimin 4.(d)(iv) varur nga faktorët më poshtë, Banka llogarit ECL-të ose në baza kolektive ose individuale. Klasa e mjeteve ku Banka llogarit ECL në baza individuale përfshijnë:

- Natyra specifike e financimit dhe kushtet e saj kontraktuale dhe financiare (maturimi, norma e referencës, etj.);
- Profili i ekspozimit deri në maturim në lidhje me lëvizjet potenciale të tregut;
- Ekzistenca e kolateralit ose garancive; dhe
- Potenciali për te mospaguar bazuar në vlerësimin e rrezikut të brendshëm.
- Thesari, tregtia dhe marrëdhëniet ndërbankare (të tilla si detyrimet nga bankat, kolaterali i parasë së gatshme për letrat me vlerë të huazuara dhe marrëveshjet e anasjellta të riblerjes dhe instrumentet e borxhit me kosto të amortizuar / FVOCI
- Ekspozimet që janë klasifikuar si POCI kur kredia origjinale është çregjistruar dhe një hua e re është njohur si rezultat i një ristrukturimi të borxhit të drejtuar nga kredia.

Klasat e aktiveve ku Banka llogarit ECL në baza kolektive përfshijnë:

- Balancat më të vogla dhe më të përgjithshme të kreditimit të biznesit të vogël të Bankës
- Faza 1 dhe 2 biznesi individë
- Ekspozimet e POCI të blera të menaxhuara në baza kolektive.

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)

Vleresimi i zhvleresimit (vazhdim)

(ix) Grupimi i mjeteve financiare të matura në baza kolektive (vazhdim)

Banka e grupon këtë ekspozim në portofole më të vogla homogjene, bazuar në një kombinim të karakteristikave të brendshme dhe të jashtme të huave, si:

- Lloji i produktit (blerje për me qira / përdorim personal, overdraft, hua personale e pasiguruar, karta krediti etj.)
- Lloji i pronës (cilesi e larte, standarde, cilesi e ulët)
- Treguesit e vlerës së kredisë
- Vleresimi i brendshëm
- Vlera e ekspozimit
- Shfrytëzimi
- Industria e Huamarrësit
- Lloji i kolateralit

(x) Informacionet me vështrim nga e ardhmja

Vlerësimi i një rritjeje të konsiderueshme të rrezikut të kredisë dhe llogaritja e humbjeve të pritura të kreditit, të dyja përfshijnë informacionin e ardhshëm. Banka ka kryer analiza historike dhe ka identifikuar variabla kryesorë ekonomike që ndikojnë në rrezikun e kredisë dhe humbjet e pritshme të kredisë për çdo portofol. Ndikimi i variablave ekonomike në probabilitetin e mospagimit, humbja e paracaktuar nga mospagimi dhe ekspozimi të mospagimi përcaktohet duke përdorur regresionin statistikor për të kuptuar ndryshimet e ndikimit në këto variabla kanë patur historikisht normat e mungesës dhe mbi komponentët e humbjes së caktuar nga mospagimi dhe ekspozimit të mospagimi.

Përveç skenarit ekonomik bazë, modeli siguron gjithashtu skenarin të mirë dhe më të keq dhe ponderimin sipas skenarëve për të siguruar që jolinearitetet janë kapur. Banka ka arritur në konkluzionin se tre skenare ose më pak kapin në mënyrë të përshtatshme jolinearitetin. Peshat e skenarit përcaktohen nga një kombinim i analizës statistikore, duke marrë parasysh gamën e rezultateve të mundshme që secili skenar i zgjedhur është përfaqësues. Banka vlerëson se këto parashikime përfaqësojnë vlerësimin më të mirë të rezultateve të mundshme.

(xi) Analiza e karakteristikave të rrjedhës së parasë kontraktuale

Pasi Banka të përcaktojë se modeli i biznesit të një portofoli specifik është mbajtja e mjeteve financiare për të mbledhur flukse monetare kontraktuale (ose duke mbledhur flukse monetare kontraktuale dhe duke shitur aktivet financiare), ajo duhet të vlerësojë nëse kushtet kontraktuale të aktivitetit financiar rriten në datat specifike të flukseve të mjeteve monetare që janë vetëm pagesa e principalit dhe interesit për principalin e mbetur. Për këtë qëllim, interesi përcaktohet si një shumë për vlerën kohore të parasë dhe për rrezikun e kredisë që lidhet me shumën e principalit të papaguar gjatë një periudhe të caktuar kohore dhe për rreziqet dhe kostot themelore të huadhënies, si dhe një marzh fitimi. Ky vlerësim do të kryhet në baza instrumentesh sipas instrumentit në datën e njohjes fillestare të aktivitetit financiar.

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)

Vleresimi i zhvleresimit (vazhdim)

(xi) Analiza e karakteristikave të rrjedhës së parasë kontraktuale (vazhdim)

Kur vlerëson nëse flukset monetare kontraktuale janë vetëm pagesa e principalit dhe interesit, Banka ka konsideruar kushtet kontraktuale të instrumentit. Kjo do të përfshijë vlerësimin nëse aktivi financiar përmban një term kontraktual që mund të ndryshojë kohën ose shumën e flukseve të mjeteve monetare kontraktuale në mënyrë që të mos plotësojë këtë kusht. Banka konsideron:

- Parapagimi, afati i zgjerimit
- Nëse kërkesa është e kufizuar në aktivet e specifikuara ose flukset e mjeteve monetare
- Instrumentet e lidhura me kontratë

(xii) Zhvlerësimi i përgjithshëm

Llogaritja e humbjeve të pritshme të kreditit kërkon përdorimin e vlerësimeve kontabël të cilat, sipas përkufizimit, rrallë do të jenë të barabarta me rezultatet aktuale. Menaxhmenti ushtron gjykim në zbatimin e politikave kontabël të Bankës.

Instrumentet financiare në Fazën 1 kanë humbjen e pritshme të tyre të kreditit të matur në një shumë të barabartë me pjesën e humbjeve të pritshme të kreditit që rezultojnë nga ngjarjet e mundshme të mundshme gjatë 12 muajve të ardhshëm. Instrumentet në Fazat 2 ose 3 kanë humbjet e pritshme të kreditit të matura në bazë të humbjeve të pritura të kreditit në baza të jetës.

(xiii) Shpjegimi i inputeve, supozimeve dhe teknikave të vlerësimit

Humbja e pritshme e kredisë matet në bazë të një periudhe 12-mujore ose jetëgjatëse në varësi të faktit nëse ka ndodhur një rritje e ndjeshme e rrezikut të kredisë që nga njohja fillestare ose nëse një aktiv konsiderohet për zhvlerësim. Informacioni ekonomik i avancuar gjithashtu përfshihet në përcaktimin e PD-së 12-mujore dhe të jetës, EAD. Këto supozime ndryshojnë sipas llojit të klientëve të ndarë në Biznes dhe Individë. Humbjet e pritshme të kredisë janë produkti i skontuar i probabilitetit të mosplotësimit (PD) dhe ekspozimit me vonësë (EAD).

(xiv) Probabiliteti i mospagimit

Probabiliteti i mospagimit paraqet gjasat e një huamarrësi që nuk përmbush detyrimet financiare gjatë 12 muajve të ardhshëm ose gjatë jetës së mbetur të detyrimit. Si rregull, probabiliteti i mospagimit perjetë llogaritet duke përdorur probabilitetin 12 mujor të mospagimit, të zhveshur nga çdo diferencë e konservatorizmit, si një pikënisje. Pas kësaj, përdoren metoda të ndryshme statistikore për të gjeneruar një vlerësim se si do të zhvillohet profili i mospagimit nga pika e njohjes fillestare gjatë gjithë jetës së financimit ose portofolit të financimeve

Në rastet e kufizuara kur disa inputet nuk janë në dispozicion të grupimit të plotë, për llogaritjen përdoren mesataret dhe krahasimi i inputeve.

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)

Vleresimi i zhvlerësimit (vazhdim)

(xv) Analiza e ndjeshmërisë

Supozimet më të rëndësishme që ndikojnë në zbritjet e pritshme të humbjes së kredisë janë si më poshtë:
Portofolet e biznesit

- PBB-ja tremujore sipas metodës së prodhimit, rregulluar nga sezoni - Çmimet aktuale të PBB-së:
 - Industria
 - Shërbimet e Pasurive të patundshme
 - VSHB Vlera e Shtuar Bruto
 - PBB Produkti I Brendshëm Bruto
- PBB-ja tremujore sipas qasjes së shpenzimeve, çmimet konstante
 - Shpenzimet e Konsumit Final
 - Formimi i kapitalit fiks bruto
 - Absorbimi vendor
 - Eksporti Neto
 - Importi
 - Eksport
- Portfoli i individëve Tregu i Punës - Anketa e Forcave të Punës:
 - Shkalla e papunësisë
 - Pjesëmarrja në fuqinë punëtore
- Çmimet:
 - Indeksi i Cmimeve të Konsumatorit (CPI)
 - Indeksi i Cmimeve të Prodhimit (PPI)

Politikat e fshirjes

Banka fshin balancën e një aktivi dhe cdo fondi tjetër për humbjet nga zhvlerësimi të lidhur me të, kur departamenti i kredisë përcakton që aktivi nuk do të arkëtohet më. Ky përcaktim bëhet pasi merren në konsiderat informacione të rëndësishme, të tilla si ndryshimi domethënës i pozicionit financiar të huamarrësit / emetuesit, sipas të cilave huamarrësi / emetuesi nuk mund të paguajë më detyrimin, apo që flukset nga ekzekutimi i kolateralit nuk do të jenë të mjaftueshme për të mbuluar të gjithë ekspozimin. Për huatë me balancë më të vogël të standardizuar, vendimet e përgjithshme për fshirje janë bazuar në statusin e vonesës të produktit specifik.

Gjatë vitit 2023 Banka ka fshirë LEK 8,528,664 të ardhura të arkëtueshme (në 2022: 0).

Kolaterali dhe përmirësime të tjera të kredisë

Banka mban kolateral kundrejt të arkëtueshmeve financiare në formën e interesave hipotekare mbi pronën, letrat me vlerë të tjera të regjistruara mbi pasuritë dhe garancitë. Vlerësimet e vlerës së drejtë bazohen në vlerën e kolateralit të vlerësuar në kohën e huamarrjes dhe përditësohen me frekuencë tremujore dhe gjithashtu kur aktivi vlerësohet individualisht si i zhvlerësuar. Një vlerësim i vlerës së drejtë të kolateralit të mbajtur kundrejt të arkëtueshmeve financiare më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 është paraqitur më poshtë.

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)****Kolaterali dhe përmirësime të tjera të kredisë (vazhdim)**

31 dhjetor 2023	Ekspozimi maksimal i rrezikut të kredisë	Prona të patundshme	Makineri, pajisje dhe inventar	Mjete monetare të bllokuara	Të tjera	Totali i kolateralit	Ekspozimi neto	ECLs përkatëse
Aktivët Financiare								
Balanca me Bankat	2,895,661	-	-	-	-	-	2,902,307	(6,647)
Balanca të kushtëzuara me Bankën Qendrore	979,868	-	-	-	-	-	979,868	-
Investimet me bankat dhe institucionet Financiare	-	-	-	-	-	-	-	-
Te arketueshme financiare	12,929,381	26,472,736	1,831,940	77,859	4,760,840	33,143,376	11,890,590	1,038,791
<i>Biznesi</i>	9,845,331	19,559,466	1,815,757	56,985	4,757,698	26,189,906	9,152,207	693,124
<i>Individe</i>	3,084,050	6,913,270	16,183	20,875	3,142	6,953,470	2,738,383	345,667
Pjesa e papërdorur e angazhimeve financiare	151,552	165,221	186	-	90,510	255,916	151,552	-
Garanci të dhëna klientëve	460,740	-	-	229,066	160,000	389,066	460,740	-
Total	17,417,202	26,637,957	1,832,126	306,925	5,011,350	33,788,358	16,385,057	1,032,144

6. Menaxhimi i riskut financiar (vazhdim)**(b) Risku i kreditit (vazhdim)****Kolaterali dhe përmirësime të tjera të kredisë (Vazhdim)**

31 dhjetor 2022	Ekspozimi maksimal i rrezikut te kredisë	Prona të patundshme	Makineri, pajisje dhe inventar	Mjete monetare të bllokuara	Të tjera	Totali i kolateralit	Ekspozimi Neto	ECLs perkatëse
Aktivët Financiare								
Balanca me Bankat	3,122,841	-	-	-	-	-	3,116,194	6,646
Balanca të kushtëzuara me Bankën Qendrore	835,352	-	-	-	-	-	835,352	-
Investimet me bankat dhe institucionet Financiare	-	-	-	-	-	-	-	-
Mudaraba-Te arkëtueshme financiare	8,532,186	13,477,715	-	41,968	113,332	13,633,015	7,861,827	670,359
Te arketueshme financiare <i>Individë</i>	5,481,713 3,050,473	<i>8,834,132</i> <i>4,643,583</i>	-	<i>32,115</i> <i>9,853</i>	<i>113,331</i> -	<i>8,979,579</i> <i>4,653,436</i>	5,075,793 2,786,034	405,920 264,439
Pjesa e papërdorur e angazhimeve financiare	-	-	-	-	-	-	-	-
Garanci të dhëna klientëve	40,574	-	-	-	-	-	40,574	-
Total	12,530,952	13,477,715	-	41,968	113,332	13,633,015	11,853,947	677,005

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)****Kolaterali dhe përmirësime të tjera të kredisë (vazhdim)**

Kolaterali në përgjithësi nuk kërkohet për investimet me bankat dhe institucionet financiare, dhe asnjë kolateral i tillë nuk është mbajtur më 31 dhjetor 2023 ose 2022. Efekti financiar i kolateralit është paraqitur duke ndarë vlerën e kolateralit veçmas:

- (i) ato aktive ku vlera e kolateralit është e barabartë ose mbivendoset me vlerën kontabël të aktiveve (mbi-kolateralizuara), dhe
- (ii) ato aktive ku vlera e kolateralit është më e vogël se vlera kontabël e aktiveve (aktivet e nënkolateralizuara).

Tabelat tregojnë vlerat e variablave / supozimeve të rëndësishme ekonomike që përdoren në secilin nga skenarët ekonomikë për llogaritjet ECL:

31 Dhjetor, 2023	Biznes	Individë	Totali
Optimist(25%)	52,087	56,924	109,011
Bazë(50%)	167,018	131,104	298,122
Pesimist(25%)	474,019	157,640	631,659
Total	693,124	345,668	1,038,792

31 Dhjetor 2022	Biznes	Individë	Totali
Optimist(25%)	21,761	20,117	41,878
Bazë(50%)	358,084	206,637	564,722
Pesimist(25%)	33,222	30,538	63,760
Total	413,068	257,292	670,360

Vlera e kolateraleve për 31 dhjetor 2023 është si më poshtë:

2023	Aktive te mbi-kolateralizuara		Aktive të nën-kolateralizuara	
	Aktive		Aktive	
	Vlera Kontabel e aktivit	Vlera E drejte kolateralit	Vlera Kontabel e aktivit	Vlera E drejte kolateralit
Korporata	4,051,481	13,687,989	1,575,006	520,579
SME	2,174,354	8,886,072	420,956	35,840
Persona fizike	980,853	3,466,542	642,681	43,525
Individë	2,388,982	6,353,652	695,068	149,177
Total	9,595,670	32,394,255	3,333,711	749,121

Vlera e kolateraleve për 31 dhjetor 2022 është si më poshtë:

2022	Aktive te mbi-kolateralizuara		Aktive te nenkolateralizuara	
	Aktive		Aktive	
	Vlera Kontabel e aktivit	Vlera E drejte kollateralit	Vlera Kontabel e aktivit	Vlera E drejte kollateralit
Korporata	222,492	569,000	531,705	504,576
SME	1,976,192	4,640,322	1,718,808	1,450,107
Persona fizike	471,880	1,245,402	549,203	570,171
Individë	1,402,058	3,161,893	1,648,415	1,491,543
Total	4,072,622	9,616,617	4,448,131	4,016,398

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)****Kolaterali dhe përmirësime të tjera të kredisë (vazhdim)**

Detajet e aktiveve të marra nga Banka nëpërmjet marrjes në posedim të kolateralit të mbajtur si garanci kundrejt të arkëtueshmeve financiare janë paraqitur në Shënimin 10. Politika e Bankës është të ndjekë realizimin e kolateralit. Banka në përgjithësi nuk e përdor kolateralin jo të gatshëm për operacionet e veta

Banka monitoron përqendrimit e rrezikut të kredisë sipas sektorëve dhe sipas vendndodhjes gjeografike. Një analizë e përqendrimeve të rrezikut të kredisë nga paraja dhe ekuivalentët e saj, investimet me bankat dhe institucionet financiare dhe shumatat e kufizuara me Bankën Qendrore (së bashku si 'Paratë e gatshme dhe gjëndjet me bankat'), Detajet nga aktivitetet financuese në datën e raportimit janë paraqitur më poshtë:

	Arka dhe balancat me bankat				Të arkëtueshme financiare			
	31 dhjetor, 2023	Si % mbi totalin	31 dhjetor, 2022	Si % mbi totalin	31 dhjetor, 2023	Si % mbi totalin	31 dhjetor, 2022	Si % mbi totalin
Vlera kontabël	3,875,529		3,958,193		12,929,381		8,532,186	
Të përqendrura sipas sektorit								
Korporata	-	0%	-	0%	9,080,202	70%	5,477,279	61%
Qeveri	2,496,077	64%	1,863,150	28%	-	0%	-	0%
Institucione financiare	1,379,452	36%	2,095,043	72%	765,129	6%	4,433	0%
Për individët	-	0%	-	0%	3,084,050	24%	3,050,473	38%
Total	3,875,529	100%	3,958,193	100%	12,929,381	100%	8,532,186	100%
% e përqendrimit për cdo zë	25%		32%		77%		68%	

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)****Analiza e rrezikut te perqendrimit**

Përqëndrimet sipas vendndodhjes për llogaritë me bankat dhe institucionet e tjera financiare maten bazuar në vendndodhjen e njësisë së Bankës që mban aktivin, që ka një lidhje të lartë me vendndodhjen e huamarrësit. Përqëndrimi i vendndodhjes për letrat me vlere matet bazuar në vendndodhjen e emetuesit të letrës me vlerë. Arka dhe balancat me bankat mbahen me bankën qendrore që ka graden B+ (2022: B+) dhe bankat dhe institucionet financiare bazuar ne klasifikimet e kompanise Standard & Poor's qe jane si me poshte vijon:

	Arka dhe balancat me bankat		Të arkëtueshme financiare	
	31 dhjetor, 2023	31 dhjetor, 2022	31 dhjetor, 2023	31 dhjetor, 2022
Klasifikimi A në BBB+	214,467	714,312	-	-
Klasifikimi BBB në B-	2,048,691	1,933,107	-	-
Pa klasifikim	8,885	66,389	12,929,381	8,532,186
	2,272,043	2,713,808	12,929,381	8,532,186
Arka (Shënimi 8)	623,618	712,031	-	-
Total	2,895,661	3,425,839	12,929,381	8,532,186

Paraja dhe balancat me bankat përfshijnë balancat e kufizuara me Bankën Qendrore dhe investimet me bankat dhe institucionet financiare. Përqëndrimi i rrezikut sipas sektorëve ekonomikë brenda portofolit të borxhit nga financimet janë si më poshtë:

<i>Në mijë Lekë</i>	31 dhjetor, 2023		31 dhjetor, 2022	
	Shuma	%	Shuma	%
Tregtia, riparimi i automjeteve dhe artikujve shtëpiake	1,769,950	13.69%	2,014,342	23.86%
Tregti me pakicë	3,084,050	23.85%	2,921,599	37.50%
Prodhimi dhe shperndarja e energjisë elektrike, gazit dhe ujit	1,107,722	8.57%	627,202	5.02%
Industria përpunuese	1,023,844	7.92%	378,859	4.60%
Ndërtimi	2,516,389	19.46%	1,350,395	17.18%
Ndërmjetësimi monetar dhe financiar	107,312	0.83%	4,433	0.09%
Transporti, Magazinimi dhe Telekomunikacioni	54,577	0.42%	30,487	0.37%
Bujqësia dhe gjuetia	128,948	1.00%	96,285	1.64%
Kolektive, sociale dhe personale	15,706	0.12%	510	0.93%
Shëndetesi dhe punë sociale	112,006	0.87%	37,828	0.52%
Edukimi	9,260	0.07%	67,913	0.19%
Hotele dhe restorante	796,042	6.16%	604,933	4.01%
Të tjera	2,203,575	17.04%	397,399	4.08%
Totali i financimeve të arketueshme (përpara zhvlerësimit)	12,929,381	100%	8,532,186	100%

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)****Analiza e rrezikut të përqëndrimit (vazhdim)**

Te arketueshme financiare te detajuara sipas segmenteve te biznesit me 31 Dhjetor 2023 dhe 31 Dhjetor 2022 janë paraqitur në tabelat më poshtë:

	31 dhjetor 2023					
	Individe	Korporata	SME	Person fizik	Staf	Totali
Linje kredie	1,069	895,538	323,022	135,491	101	1,355,221
Financime						-
Afatshkurtër	1,326	227,521	17,117	5,005	-	250,969
Afatmesëm	221,896	619,496	494,663	76,830	4,951	1,417,836
Afatgjatë	2,778,612	3,923,498	1,776,159	1,422,348	117,326	10,017,943
Minus tarifën e aplikimit	(41,225)	(39,567)	(15,650)	(16,140)	(6)	(112,588)
Total	2,961,678	5,626,486	2,595,311	1,623,534	122,372	12,929,381

	31 dhjetor 2022					
	Individe	Korporata	SME	Person fizik	Staf	Totali
Linje kredie	3,856	-	-	-	-	3,856
Financime						
Afatshkurtër	10,010	601,632	1,062,727	55,427	140	1,729,937
Afatmesëm	204,885	42,434	1,133,464	44,837	13,927	1,439,547
Afatgjatë	2,732,927	105,179	1,545,487	930,859	124,148	5,438,601
Minus tarifën e aplikimit	(35,564)	(8,385)	(25,765)	(10,040)	-	(79,754)
Total	2,916,114	740,861	3,715,913	1,021,083	138,215	8,532,186

Analizat e zhvlerësimit

Analizat e zhvlerësimit për të arkëtueshmet financiare më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 dhe lëvizjet në humbjet nga zhvlerësimi janë paraqitur në Shënimin 10. Norma e fitimit për financimet varion nga 2.0% në 15.47% në vit për valutë dhe nga 1.50% në 17.30% në vit në LEK (31 Dhjetor 2022: nga 2.3% në 13.00% në vit në valutë dhe nga 2.50% në 17% në vit në LEK). Lëvizjet në provizionet për detyrimet nga financimet e detajuara sipas segmenteve të biznesit për 31 Dhjetor 2023 dhe 31 Dhjetor 2022 janë paraqitur në tabelat e mëposhtme:

	31 dhjetor 2023					
	Individë	Korporata	SME	Person fizik	Staf	TOTAL
Shumat në fillim të vitit	261,956	10,802	288,975	106,142	2,483	670,358
Shpenzimet për zhvlerësim	205,296	222,467	151,907	61,217	9,215	650,102
Rimarrja nga zhvlerësimi	(132,845)	(71,332)	(24,276)	(52,777)	(436)	(281,666)
Shumat në fund të vitit	334,407	161,937	416,606	114,582	11,262	1,038,794

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(b) Rreziku i kredisë (vazhdim)****Analiza e rrezikut të përqendrimit (vazhdim)****Analizat e zhvlerësimit (vazhdim)**

	31 dhjetor 2022					
	Individë	Korporata	SME	Person fizik	Staf	TOTAL
Shumat në fillim të vitit	116,223	3,569	131,551	20,025	3,756	275,124
Shpenzimet për zhvlerësim	152,058	7,507	170,077	86,234	(1,241)	414,635
Rimarrja nga zhvlerësimi	(6,235)	(274)	(12,653)	(117)	(32)	(19,401)
Shumat në fund të vitit	261,956	10,802	288,975	106,142	2,483	670,358

c) Rreziku i likuiditetit

Rreziku i likuiditetit është rreziku që Banka mund të ndesh vështirësi në përballimin e detyrimeve të saj financiare, që shlyhen me para ose aktive të tjera financiare.

Administrimi i rrezikut të likuiditetit

Qëndrimi i Bankës për të menaxhuar rrezikun e likuiditetit është të sigurohet, sa më shumë që të jetë e mundur, që do të ketë përherë likuiditet të mjaftueshëm për të shlyer detyrimet e saj si në kushte normale ashtu edhe në kushte të pafavorshme, pa pësuar humbje të papranueshme ose pa rrezikuar çënimin e emrit të saj.

Thesari merr informacion nga njësitë e tjera në lidhje me profilin e likuiditetit të aktiveve dhe pasiveve të tjera financiare dhe detajet e flukseve të ardhshme të parave që rezultojnë nga aktivitetet e ardhshme. Thesari mban balanca të një portofoli me aktive afatshkurtra likuide, të përbërë kryesisht nga bonot e thesarit likuide afatshkurta dhe vendosje me bankat dhe institucione të tjera financiare, për të siguruar një nivel të mjaftueshëm të likuiditetit të Bankës.

Thesari monitoron në baza ditore përputhshmërinë me rregulloret dhe limitet rregullatore të vendosura nga banka e Shqipërisë. Të gjithë politikat dhe procedurat e likuiditetit janë subjekt i rishikimeve dhe aprovimeve nga Komiteti i Aktiveve dhe Pasiveve të Bankës ('ALCO').

Banka mbështetet në depozitat nga klientët dhe bankat, dhe kontributet nga aksionarët e saj si burimi primar i sigurimit të fondeve. Ndërkohë që kontributet nga aksionarët nuk kanë një maturitet të caktuar, depozitat nga klientët dhe bankat përgjithësisht kanë maturitet të shkurtër dhe një pjesë e madhe e tyre janë të ripagueshme sipas kërkesës. Natyra afat-shkurtër e këtyre depozitave rrit rrezikun e likuiditetit të Bankës, dhe Banka aktivisht menaxhon këtë rrezik nëpërmjet mbajtjes së çmimit konkurrues dhe monitorimit konstant të tendencave të tregut. Më 31 dhjetor 2023, balancat më të mëdha të klientëve përfaqësojnë 32.50% të totalit të depozitave (në 2022: 23.52%).

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(c) Rreziku i likuiditetit (vazhdim)**

Tabela e mëposhtme tregon aktivet dhe detyrimet financiare të Bankes sipas maturitetit të mbetur në 31 dhjetor 2023 dhe 2022:

2023	Deri ne 1 muaj	1-3 muaj	3-6 muaj	Deri ne 1 vit	Mbi 1 vit	Total
Aktivët						
Arka dhe llogaritë me bankat	3,875,529	-	-	-	-	3,875,529
Të arkëtueshme financiare	1,233,909	116,323	172,646	585,024	9,782,687	11,890,589
Total	5,109,438	116,323	172,646	585,024	9,782,687	15,766,118
Detyrime						
Detyrime ndaj Bankave & Institucioneve Financiare	59,163	-	2,504	10	2,367,873	2,429,550
Huamarrje ndaj Bankave	145,027	-	-	-	-	145,027
Detyrime ndaj klientëve	4,025,234	655,440	716,451	1,351,009	4,151,937	10,900,071
Total	4,229,424	655,440	718,955	1,351,019	6,519,810	13,474,648
Pozicioni neto i likuiditetit	880,014	(539,117)	(546,309)	(765,995)	3,262,877	2,291,470
Pozicioni neto i likuiditetit i akumuluar	880,014	340,897	(205,410)	(971,406)	2,291,470	-
2022	Deri ne 1 muaj	1-3 muaj	3-6 muaj	Deri ne 1 vit	Mbi 1 vit	Total
Aktivët						
Arka dhe llogaritë me bankat	3,958,192	-	-	-	-	3,958,192
Të arkëtueshme financiare	476,273	255,243	736,623	1,197,775	5,195,913	7,861,826
Total	4,434,466	255,243	736,623	1,197,775	5,195,913	11,820,018
Detyrime						
Detyrime ndaj Bankave & Institucioneve Financiare	7,964	22,984	-	7,619	1,303,873	1,342,441
Huamarrje ndaj Bankave	-	-	-	-	-	-
Detyrime ndaj klientëve	3,461,070	709,430	635,923	1,785,620	3,314,519	9,906,562
Total	3,469,034	732,414	635,923	1,793,239	4,618,393	11,249,002
Pozicioni neto i likuiditetit	965,432	-477,172	100,700	-595,464	577,520	571,016
Pozicioni neto i likuiditetit i akumuluar	965,432	488,260	588,960	-6,504	571,016	-

*Arka dhe mjete monetare të ngjashme, investimet me bankat dhe institucionet financiare, llogaritë e kushtëzuara me Banken Qëndrore janë paraqitur së bashku me 'Arka dhe llogaritë me bankat'.

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(c) Rreziku i likuiditetit (vazhdim)**

Tabela e mëparshme paraqet rrjedhjet e skontuara të parasë prej instrumentave financiare të Bankës, mbi bazën e maturitetit kontraktual më të shpejtë të mundshëm. Rrjedhja e parasë, e pritshme prej Bankës. lidhur me këto instrumente ndryshon në mënyre domethënëse nga kjo analizë. Për shembull, llogaritë rrjedhëse të klientëve, pritët të mbajnë një gjendje të qëndrueshme ose rritëse. Tabela e mëposhtme paraqet detyrimet financiare të paskontuara sipas maturitetit të mbetur kontraktual , duke përfshirë angazhimet dhe garancite financiare të dhëna:

31 dhjetor 2023	Vlera Kontabël	Rrjedha e parasë nominale bruto				
		Deri ne 1 muaj	1-3 muaj	3-6 muaj	Deri ne 1 vit	Mbi 1 vit
Detyrime ndaj Bankave & Institucioneve Financiare	2,429,550	59,163	-	2,504	10	2,367,873
Huamarrje ndaj Bankave	145,027	145,027				
Detyrime ndaj klienteve	10,900,071	4,025,234	655,440	716,451	1,351,009	4,151,937
Angazhime dhe garanci financiare	460,740	460,740				
Total	13,935,388	4,690,164	655,440	718,955	1,351,019	6,519,810

31 dhjetor 2022	Vlera Kontabël	Rrjedha e parasë nominale bruto				
		Deri ne 1 muaj	1-3 muaj	3-6 muaj	Deri ne 1 vit	Mbi 1 vit
Detyrime ndaj Bankave & Institucioneve Financiare	1,342,441	7,964	22,984	0	7,619	1,303,873
Huamarrje ndaj Bankave	-	-				
Detyrime ndaj klienteve	9,906,562	3,461,070	709,430	635,923	1,785,620	3,314,519
Angazhime dhe garanci financiare	40,574	40,574	-	-	-	-
Total	11,289,576	3,509,608	732,414	635,923	1,793,239	4,618,393

Për të menaxhuar rrezikun e likuiditetit që rrjedh nga detyrimet financiare, Banka mban mjete likuide që përmbajnë mjete monetare dhe ekuivalentë të mjeteve monetare dhe investime për të cilat ekziston një treg aktiv dhe likuid. Këto asete mund të përdoren lehtësisht për të përmbushur kërkesat e likuiditetit. Të gjitha depozitat në maturitet të mbetur të detyrimeve të kontraktuara janë në gjendje të paguhen në cdo kohë.

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

d) Rreziku i tregut

Rreziku i tregut është rreziku që ndryshon nga cmimet e tregut, si normat dhe kurset e kembimit do të ndikojnë te ardhurat e Bankes si dhe vlerat e instrumentave financiare të mbajtura. Qëllimi i menaxhimit të rrezikut të tregut është të menaxhojë dhe kontrollojë ekspozimet ndaj rrezikut të tregut brenda parametrave të duhura, duke optimizuar kthimin nga rreziku.

Ekspozimet ndaj rrezikut të normave të tregut

Risku kryesor, për të cilin portofolet jotregtare janë të ekspozuara është rreziku i humbjes nga ndryshimet në rrjedhjen e parasë ose vlerat e drejta të instrumentave financiare për shkak të ndryshimit të normave të interesit. Banka tenton të zbusë riskun duke monitoruar datat e ricimit të aktiveve dhe pasiveve të saj. Gjithashtu, efekti aktual do të varet nga një numër i caktuar faktorësh të tjerë, duke përfshirë masën në të cilën ripagesat bëhen më herët ose më vonë se data kontraktuale dhe variacionet në ndjeshmëri brenda periudhave të ricimit dhe ndërmjet monedhave.

Analiza e ricimit të normave të interesit

Tabela e mëposhtme paraqet datat e ricimit të aktiveve dhe detyrimeve të Bankës. Aktivët dhe detyrimet me normë të ndryshueshme janë raportuar në përputhje me datën e tyre të ardhshme të ndryshimit të normave të interesit. Aktivët dhe pasivet me normë fikse janë raportuar në përputhje me datën e ripagesës së skedulit të principalit (me e hershmja midis ricimit kontraktual dhe dates e maturimit).

6. Menaxhimi I riskut financiar (vazhdim)**d) Risku I tregut (vazhdim)****Analiza e riçimitit të normave të interesit (vazhdim)**

2023	Deri ne 1 muaj	1 – 3 muaj	3 - 6 muaj	Deri ne 1 vit	Mbi 1 vit	Nuk gjenerojnë interes	Totali
Aktive							
Arka dhe llogaritë me bankat	631,655	-	-	-	-	3,243,874	3,875,529
Të arkëtueshme financiare	533,299	27,160	2,528,334	7,013,088	1,788,708	-	11,890,589
Total	1,164,954	27,160	2,528,334	7,013,088	1,788,708	3,243,874	15,766,118
Detyrimet							
Detyrime ndaj Bankave & Institucioneve Financiare	7,782	-	2,503	-	2,367,873	51,392	2,429,550
Huamarrja ndaj Bankave	145,027	-	-	-	-	-	145,027
Detyrime ndaj klientëve	781,953	655,440	716,451	1,341,028	4,148,674	3,256,524	10,900,070
Total	934,762	655,440	718,954	1,341,028	6,516,547	3,307,916	13,474,647
Pozicioni neto	230,192	(628,280)	1,809,380	5,672,060	(4,727,839)	(64,042)	2,291,471
Pozicioni neto i akumuluar	230,192	(398,088)	1,411,292	7,083,352	2,355,513	2,291,471	-
2022							
2022	Deri në 1 muaj	1 – 3 muaj	3 - 6 muaj	Deri ne 1 vit	Mbi 1 vit	Nuk gjenerojnë interes	Totali
Aktive							
Arka dhe llogaritë me bankat	337,361	-	-	-	-	3,620,831	3,958,192
Të arkëtueshme financiare	476,273	255,243	736,623	1,197,775	5,195,913	-	7,861,826
Total	813,634	255,243	736,623	1,197,775	5,195,913	3,620,831	11,820,018
Detyrimet							
Detyrime ndaj Bankave & Institucioneve Financiare	7,964	22,984	0	7,619	1,303,873	-	1,342,441
Huamarrje ndaj bankave	-	-	-	-	-	-	-
Detyrime ndaj klientëve	3,461,070	709,430	635,923	1,785,620	3,314,519	-	9,906,562
Total	3,469,034	732,414	635,923	1,793,239	4,618,393	0	11,249,002
Pozicioni neto	-2,655,400	-477,172	100,700	-595,464	577,520	3,620,831	571,016
Pozicioni neto i akumuluar	-2,655,400	-3,132,571	-3,031,872	-3,627,336	-3,049,815	571,016	-

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(d) Rreziku i tregut (vazhdim)**

Administrimi i rrezikut të normës së interesit kundrejt limiteve, plotësohet edhe nga monitorimi i ndjeshmësisë së aktiveve dhe pasiveve financiare të Bankës, me skenarë të ndryshëm të normave të kthimit. Një analizë e ndjeshmërisë së Bankës për një rritje ose zbritje në normat e interesit, duke supozuar që nuk ka një lëvizje asimetrike në kurbat e normave të interesit dhe një pozicion financiar konstant, është si më poshtë:

2023	Skenarët deri në një vit		Skenarët mbi një vit	
	100 pikë	100 pikë	100 pikë	100 pikë
Efekti i Fitimit (humbjes) së Vlerësuar	70,834	(70,834)	23,555	(23,555)

2022	Skenarët deri në një vit		Skenarët mbi një vit	
	100 pikë	100 pikë	100 pikë	100 pikë
Efekti i Fitimit (humbjes) së Vlerësuar	(36,273)	36,273	(30,498)	30,498

Lëvizjet e normave të interesit prekin fitimet e mbajtura që lindin nga rritjet ose zbritjet në të ardhurat neto nga operacionet bankare dhe ndryshimet në vlerat e drejta të raportuara në fitim ose humbje. Ekuivalentet e mesatares së ponderuar të normave të tregut për aktivet dhe pasivet financiare kryesore janë si më poshtë:

	Mesatarja e ponderuar e normave të interes					
	(LEK)		(USD)		(EUR)	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
<i>31 Dhjetor</i>						
Aktive						
Bankat dhe institucionet financiare	0.00%	2.76%	5.75%	1.69%	0.00%	2.00%
Të arkëtueshme financiare	7.53%	7.43%	7.30%	6.65%	7.21%	6.21%
Detyrimet						
Detyrime ndaj bankave	8.42%	0.00%	0.00%	0.00%	0.48%	0.00%
Detyrime ndaj klientëve	3.16%	4.02%	1.29%	0.73%	0.95%	0.54%

Rreziku i këmbimit valutor

Rreziku i këmbimit valutor është rreziku që vlera e instrumentave financiare do të luhetet për shkak të ndryshimeve në normat e kurseve të këmbimit. Banka tenton të administrojë këtë rrezik duke mbyllur pozicionet e hapura ditore në monedhë të huaj dhe duke monitoruar limitet e pozicioneve të hapura. Tabela e mëposhtme përmbledh pozicionin neto të aktiveve dhe pasiveve në monedhë të huaj të Bankës, më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 prezantuar në mijë LEK dhe një analizë e ndjeshmërisë së fitimit të bankës si rezultat i ndryshimit të kursit të këmbimit të Lekut në raport me monedhat kryesore për të cilat Banka ka ekspozime.

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(d) Rreziku i tregut (vazhdim)*****Rreziku i këmbimit valutor (vazhdim)***

Rreziku i këmbimit valutor është rreziku që vlera e instrumentave financiare do të luhetet për shkak të ndryshimeve në normat e kurseve të këmbimit. Banka tenton të administrojë këtë rrezik duke mbyllur pozicionet e hapura ditore në monedhë të huaj dhe duke monitoruar limitet e pozicioneve të hapura. Tabela e mëposhtme përmbledh pozicionin neto të aktiveve dhe pasiveve në monedhë të huaj të Bankës, më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 prezantuar në mijë LEK dhe një analizë e ndjeshmërisë së fitimit të bankës si rezultat i ndryshimit të kursit të këmbimit të Lekut në raport me monedhat kryesore për të cilat Banka ka ekspozime.

31 dhjetor, 2023	LEK	USD	EUR	Të tjera	Total
Aktivitet					
Arka dhe llogaritë me bankat	1,629,322	706,520	1,520,844	18,843	3,875,529
Të arkëtueshme financiare	6,505,286	1,337,224	4,048,080	-	11,890,590
Total	8,134,608	2,043,744	5,568,924	18,843	15,766,119
Detyrimet					
Detyrime ndaj Bankave & Institucioneve Financiare	2,393,797	29,844	5,909	-	2,429,550
Huamarrje ndaj Bankave	145,027	-	-	-	145,027
Detyrime ndaj klientëve	5,131,755	573,662	5,170,943	23,711	10,900,071
Total	7,670,579	603,506	5,176,852	23,711	13,474,648
Pozicioni neto	464,029	1,440,238	392,072	(4,868)	2,291,471
Pozicioni neto i akumuluar	464,029	1,904,266	2,296,339	2,291,471	-

Për analizën e ndjeshmërisë kundrejt dy valutave, EUR dhe USD ju lutem referohuni më poshtë:

Analiza e ndjeshmërisë	Efekti i FCR	Efekti i FCR	Efekti i FCR
LEK - +/- 10%	+/- 144,024	+/-39,207	-/+ 487
LEK - +/- 5%	+/- 72,012	+/- 19,604	-/+ 243

31 dhjetor, 2022	LEK	USD	EUR	Të tjera	Total
Aktivitet					
Arka dhe llogaritë me bankat	1,047,268	1,375,265	1,512,595	23,064	3,958,192
Të arkëtueshme financiare	4,171,335	648,581	3,041,910	-	7,861,826
Total	5,218,603	2,023,846	4,554,505	23,064	11,820,018
Detyrimet					
Detyrime ndaj Bankave & Institucioneve	1,333,223	1,740	7,474	3	1,342,441
Huamarrje ndaj Bankave	-	-	-	-	-
Detyrime ndaj klientëve	4,911,405	641,391	4,330,977	22,789	9,906,562
Total	6,244,628	643,131	4,338,451	22,793	11,249,002
Pozicioni neto	-1,026,025	1,380,715	216,054	271	571,016
Pozicioni neto i akumuluar	-1,026,025	354,690	570,744	571,016	-

Analiza e ndjeshmërisë	Efekti i FCR	Efekti i FCR	Efekti i FCR
LEK - +/- 10%	+/- 138,071	+/-21,605	-/+ 27
LEK - +/- 5%	+/- 69,036	+/- 10,803	-/+ 14

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**(d) Rreziku i tregut (vazhdim)****e) Përcaktimi i vlerës së drejtë**

Përcaktimi i vlerës së drejtë të aktiveve dhe pasiveve financiare, për të cilat nuk ka një cmim të vëzhgueshëm në tregut, kërkon përdorimin e teknikave të vlerësimit sic përshkruhet në politikat kontabël 4.d.i.D. Vlera e drejtë e analizuar sipas nivelit në hierarkinë e vlerës së drejtë dhe vlera kontabël e aktiveve që nuk maten me vlerën e drejtë janë si më poshtë:

	2023			Totali
	Vlera e	Vlera e	Vlera e	
	Drejtë	Drejtë	Drejtë	
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	
Arka dhe mjete monetare të ngjashme	3,875,529	-	-	3,875,529
Të arkëtueshme financiare	-	-	11,890,590	11,890,590
Detyrime ndaj klienteve	-	-	10,900,071	10,900,071

Një analizë e ndjeshmërisë së Bankës kundrejt një rritjeje ose uljeje është si më poshtë

	2022			Totali
	Vlera e	Vlera e	Vlera e	
	Drejte	Drejte	Drejte	
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	
Arka dhe mjete monetare të ngjashme	3,122,841	-	-	3,122,841
Të arkëtueshme financiare	-	-	7,861,826	7,861,826
Detyrime ndaj klienteve	-	-	11,249,002	11,249,002

(e) Të arkëtueshme financiare

Të arkëtueshme financiare shprehen neto pas zhvlerësimit. Portofoli i Bankës ka një vlerë të drejtë të vlerësuar për afërsisht e barabartë me vlerën e tij kontabël me normat përkatëse ekuivalente të interesit, që për afrohen me normat e tregut. Një pjesë domethënëse e portofolit është subjekt i ricimit brenda një viti.

Arka dhe llogarite me bankat

Paraja dhe ekuivalentët e saj përfshijnë llogaritë rrjedhëse në bankat e nivelit të dytë. Meqenëse këto gjëndje janë afatshkurtra dhe me norma të luhatshme vlera e tyre e drejtë konsiderohet të barazohet me vlerën e tyre kontabël.

Depozita dhe huamarrje

Depozitat me afat kanë një vlerë të drejtë të për afërsisht të barabartë me vlerën e tyre kontabël, për shkak të natyrës së tyre afatshkurtër dhe normave bazë të interesit, të cilat i për afrojnë normat e tregut. Shumica e depozitave maturohet brenda një viti.

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)

f) Rreziku operacional

Rreziku operacional është rreziku i humbjeve direkte ose indirekte që lindin nga nje shumëllojshmëri shkaqesh të lidhura me proceset e Bankës, personelin, teknologjinë dhe infrastrukturën, dhe nga faktorë të jashtëm të ndryshëm nga rreziku i kredisë, i tregut dhe i likuiditetit, dhe që lindin nga kërkesat ligjore dhe rregullatore, dhe standarde përgjithësisht të pranuar të sjelljes operative. Rreziqet operacionale lindin nga të gjitha operacionet e Bankës.

Objektivi i Bankës është të menaxhojë rrezikun operacional, në mënyrë që të balancojë shmangien e humbjeve financiare dhe dëmtimin e reputacionit të Bankës, me kostot efektive dhe të shmangë procedurat e kontrollit që kufizojnë iniciativën dhe kreativitetin. Zbatimi i kontrolleve për adresuar rrezikun operacional është mbështetur nga zhvillimi i një sërë standartesh për administrimin e rrezikut operacional në fushat e mëposhtme:

- kërkesat për ndarjen e duhur të detyrave, duke përfshirë dhe autorizimin e pavarur të transaksioneve
- kërkesat për rakordimin dhe monitorimin e transaksioneve
- përputhja me kërkesat ligjore dhe rregullatore
- dokumentimi i kontrolleve dhe procedurave
- kërkesat për vlerësimin periodik të rreziqeve operacionale të hasura, dhe përshtatshmërinë e kontrolleve dhe procedurave për të adresuar rreziqet e identifikuara
- kërkesat për raportimin e humbjeve operacionale dhe veprimet rregulluese të propozuara
- zhvillimi i planeve të mundshme
- trainimi dhe zhvillimi profesional
- standardet etike dhe të biznesit
- zvogëlimi i rrezikut, duke përfshirë sigurimin në rastet kur ky është efektiv.

Përputhshmëria me standardet e brendshme mbështetet nga një program rishikimesh periodike të ndërmarra nga Auditi i Brendshëm. Rezultatet e rishikimeve të bëra nga Auditi i Brendshëm diskutohen me drejtimin e njësisë së biznesit me të cilin ato lidhen, me përmbledhjet e dorëzuara në Komitetin e Auditit dhe drejtimi i lartë i Bankës.

g) Administrimi i kapitalit

Kapitali rregullator i bankës konsiston në elementët e mëposhtëm :

- Niveli 1 i kapitalit (kapitali bazë), i cili përfshin kapitalin aksionar, primin e aksioneve, rezervën e detyrueshme dhe rezerva të tjera, fitimin e mbartur nga vitet e mëparshme dhe interesat e pakicës pas zbritjeve për emrin e mirë, aktivet afatgjata jomateriale dhe humbjet e porealizuara nga shitja e investimeve.
- Kapital shtesë i nivelit 1, i cili përfshin instrumente të klasifikuar si kapital.
- Niveli 2 i kapitalit (kapitali shtesë), i cili përfshin detyrimet e borxhit, të quajtura borxh i varur.

Politika e Bankës është të mbajë një bazë të fortë kapitali, si dhe të mbajë investitorët, kreditorët dhe besimin e tregut dhe të mbështesë zhvillimin e ardhshëm të biznesit. Njihet gjithashtu ndikimi i nivelit të kapitalit në kthimin e aksioneve si dhe Banka njihet nevojën për të ruajtur balancën midis kthimeve me të larta që mund të realizohen me më shumë borxh dhe avantazhet e sigurisë së ofruar nga një pozicion i fortë kapitali. Banka ka respektuar të gjitha kërkesat për kapital të imponuara nga jashtë.

6. Administrimi i rrezikut financiar (vazhdim)**g) Administrimi i kapitalit (vazhdim)*****Kapitali rregullator***

Qasja e rregullatorit kryesor për matjen e mjaftueshmërisë së kapitalit bazohet kryesisht në monitorimin e lidhjes ndërmjet kërkesës për burime kapitale me burimet kapitale në dispozicion. Rregullatori kryesor përcakton udhëzime individuale të kapitalit për secilën bankë dhe grup bankar, mbi kërkesën për burime minimale të kapitalit prej 12%. Banka monitoron mjaftueshmërinë e kapitalit të saj duke përdorur, ndër masa të tjera, rregullat dhe raportet e vendosura nga rregullatori shqiptar, Banka e Shqipërisë ("BSH"), e cila përcakton kapitalin ligjor të kërkuar për të mbështetur biznesin. Rregullorja "Për mjaftueshmërinë e kapitalit" nxirret në zbatim të Ligjit për Bankat. Kapitali rregullator më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 ishte si më poshtë:

	31 dhjetor, 2023	31 dhjetor, 2022
Fondi total aksionar	3,126,518	1,159,832
Aktive të paprekshme të zbritshme	(14,352)	(16,305)
Kapitali rregullator	3,112,166	1,143,526

Shumat në tabelë përfaqësojnë balancat bazuar në kërkesat e Bankës së Shqipërisë, të cilat ndryshojnë nga ato të raportuara në përputhje me SNRF-të. Pasqyrat financiare të përgatitura në përputhje me kërkesat e Bankës së Shqipërisë nuk janë finalizuar në kohën e plotësimit të këtyre pasqyrave financiare. Sidoqoftë, Drejtimi beson që aftësia e Bankës për të vazhduar aktivitetin nuk do të përkeqësohet.

Shperndarja e kapitalit

Drejtimi përdor raportet rregullatore të kapitalit për të monitoruar bazën e tij të kapitalit. Shpërndarja e kapitalit midis operacioneve dhe aktiviteteve specifike, në një masë të madhe, nxitet nga optimizimi i kthimit të arritur nga kapitali i shpërndarë. Shuma e kapitalit të ndarë për secilin operacion ose aktivitet bazohet kryesisht në kërkesat rregullatore të kapitalit, por në disa raste kërkesat rregullatore nuk pasqyrojnë plotësisht shkallët e ndryshme të rrezikut të lidhur me aktivitete të ndryshme. Në këto raste, kërkesat për kapital mund të jenë të ndryshueshëm për të pasqyruar profile të ndryshme të rrezikut, duke iu nënshtruar nivelit të përgjithshëm të kapitalit për të mbështetur një operacion ose aktivitet të veçantë që nuk bie nën minimumin e kërkuar për qëllime rregullatore.

Raporti i Mjaftueshmërisë së Kapitalit

Raporti i Mjaftueshmërisë së Kapitalit është raporti i kapitalit rregullator me aktivet e ponderuara me rrezikun dhe zërat jashtë bilancit, i shprehur si përqindje. Raporti minimal i Mjaftueshmërisë së Kapitalit, kërkuar nga Banka e Shqipërisë është 12%. Raporti i modifikuar i Mjaftueshmërisë së Kapitalit është raporti i kapitalit bazë me aktivet dhe zërat jashtë bilancit, të shprehura në përqindje. Norma minimale e modifikuar e mjaftueshmërisë së kapitalit është 6%. Banka i ka përmbushur Raportet e Mjaftueshmërisë së Kapitalit gjatë periudhës. Në datën 31 Dhjetor 2023, Raporti i Mjaftueshmërisë së Kapitalit ishte 19.81% (në 2022: 12.50%)

6. Administrim i rrezikut financiar (vazhdim)**g) Administrim i kapitalit (vazhdim)****Aktivitet e Ponderuara me Rrezikun (APR)**

Aktivitetet ponderohen me rrezikun në përputhje me kategoritë e gjera të riskut, të cilave u caktohet një peshë rreziku në përputhje me shumën e kapitalit, të nevojshme për t'i mbështetur ato. Aplikohen katër kategori të ponderimit të rrezikut (0%, 20%, 50%, 100%); për shembull paraja dhe instrumentet e tregut të parase me Bankën e Shqipërisë kanë ponderim zero, që do të thotë se nuk duhet kapital për të mbështetur mbajtjen e këtyre aktiveve. Ndërsa mjetet e qendrueshme ponderohen me 100%, që do të thotë se duhet të mbështeten me një kapital të barabartë me 12% të vlerës së tyre kontabël.

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Kapitali bazë		
Kapitali i nënshkruar	4,669,415	2,227,176
Rezervat	159,193	159,193
Fitim/(humbja) e vitit aktual	(259,080)	(301,019)
Humbjet e akumuluar	(856,120)	(555,101)
Aktive të paprekshme të zbritshme	(14,352)	(16,306)
Rezerva ligjore	(586,889)	(370,417)
Total	3,112,167	1,143,526
Kapitali shtesë		
Detyrime të kushtëzuara kohore	-	-
Totali i kapitalit rregullator	3,112,166	1,143,526
Aktive të ponderuara me rrezikun	14,631,133	8,410,991
Rreziku i tregut	282,493	196,376
Rreziku operacional	797,677	538,151
Total	15,711,303	9,145,519
Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit	19.81%	12.50%
Minimumi i kërkuar i Raportit të mjaftueshmërisë së kapitalit	12.00%	12.00%

Angazhimet e lidhura me kredinë merren parasysh dhe peshohen për rrezikun duke përdorur të njëjtat përqindje si aktivitetet.

7. Analiza e maturitetit të aktiveve dhe detyrimeve

Tabela më poshtë tregon një analizë të aktiveve dhe pasiveve të analizuara sipas asaj se kur pritet të mbulohen ose të shlyhen. Aktivitet dhe detyrimet tregtare, duke përfshirë derivativët, janë klasifikuar si të pjekur dhe / ose paguhet brenda 12 muajve, pavarësisht nga maturiteti kontraktual aktual i produkteve. Sa i përket kredive dhe paradhënies ndaj klientëve, Banka përdor të njëjtën bazë të sjelljes së pritshme të ripagimit si përdoret për vlerësimin e EIR. Borxhi i publikuar pasqyron amortizimet e kuponave kontraktuale.

2023	Brenda 12 muajve	Pas 12 muajve	31 dhjetor, 2023
Aktive			
Arka dhe mjete monetare të ngjashme	2,895,661	-	2,895,661
Balanca të kushtëzuara me Bankën Qendrore	979,868	-	979,868
Investime me banka dhe institucione financiare	-	-	-
Murabaha - të arkëtueshme financiare	2,665,913	9,224,677	11,890,590
Aktive të marra nga procese ligjore	-	1,496	1,496
Aktive të qëndrueshme të trupëzuara e patrupëzuara	-	173,919	173,919
E drejta e aktiveve per perdorim	-	283,502	283,502
Tatim fitimi i parapaguar	13,877	-	13,877
Aktive të tjera	755,532	-	755,532
Totali i Aktiveve	7,310,851	9,683,594	16,994,445
Detyrimet			
Detyrime ndaj Bankave & Institucioneve Financiare	10,285	2,419,264	2,429,550
Huamarrje ndaj Bankave	145,027	-	145,027
Detyrime ndaj klienteve	6,751,397	4,148,674	10,900,071
Detyrimi total i qerese financiare	-	303,292	303,292
Detyrime të tjera	198,886	-	198,886
Totali i Detyrimeve	7,105,595	6,871,230	13,976,826
Neto	205,256	2,812,364	3,017,619
2022			
Aktive			
Arka dhe mjete monetare të ngjashme	3,122,841	-	3,122,841
Balanca të kushtëzuara me Bankën Qendrore	835,352	-	835,352
Investime me banka dhe institucione financiare	-	-	-
Murabaha - të arkëtueshme financiare	2,665,913	5,195,913	7,861,826
Aktive të marra nga procese ligjore	-	111,877	111,877
Aktive të qëndrueshme të trupëzuara e patrupëzuara	-	226,921	226,921
E drejta e aktiveve per perdorim	-	15,502	15,502
Tatim fitimi i parapaguar	13,877	-	13,877
Aktive të tjera	385,353	-	385,353
Totali i Aktiveve	7,023,336	5,550,213	12,573,548
Detyrimet			
Detyrime ndaj Bankave & Institucioneve Financiare	38,568	1,303,873	1,342,441
Huamarrje ndaj Bankave	-	-	-
Detyrime ndaj klienteve	6,592,042	3,314,519	9,906,562
Detyrimi total i qerese financiare	-	71,349	71,349
Detyrime të tjera	127,496	-	127,496
Totali Detyrimeve	6,758,106	4,689,743	11,447,848
Neto	265,230	860,470	1,125,700

8. Arka dhe mjete monetare të ngjashme

Arka dhe mjetet monetare të 31 dhjetorit 2023 dhe 2022 janë detajuar si më poshtë:

	31 dhjetor, 2023	31 dhjetor, 2022
Arka	623,618	712,031
Llogari rrjedhese me Bankën Qendrore	1,516,209	1,027,798
Llogari rrjedhëse me bankat e tjera	284,708	853,870
Investime deri në tre muaj	471,126	535,788
Minus: zhvleresimin nga humbja	-	(6,646)
	2,895,661	3,122,841

8.1 Zhvlerësimi nga humbja për arkën dhe mjete monetare të ngjashme

Tabela më poshtë tregon cilesine e kredisë dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut të kredisë bazuar në sistemin e brendshëm të klasifikimit të kredive të Bankës dhe në klasifikimin e fazës së fundvitit. Shumat e paraqitura janë bruto nga zhvlerësimi, dhe përfshijnë të gjitha balancet me bankat, përveç arkës.

Detajet e sistemit të klasifikimit të brendshëm të Bankës janë shpjeguar në Shënimin 6.d dhe politikat nëse shtesat ECL janë llogaritur mbi baza individuale ose kolektive janë paraqitur në Shënimin 4.d.iv.A:

	2023				2022
	Faza 1 Individual	Faza 2 Individual	Faza 3	Totali	Totali
Shkalla e Brendshme e Vlerësimit					
Te mira	2,895,661			2,895,661	3,122,841
Shkallë e lartë	2,895,661	-	-	2,895,661	3,122,841
Shkallë Standarte	-	-	-	-	-
Shkalle Nën-standarte	-	-	-	-	-
Me vonesë por jo të zhvlerësuara	-	-	-	-	-
Me probleme					
Zhvlerësimi individual	-	-	-	-	-
Totali	2,895,661			2,895,661	3,122,841

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabel bruto dhe në shumën përkatëse të ECL është si më poshtë:

	Faza 1 Individual	Faza 2 Individual	Faza 3	Totali
Vlera kontabel bruto ne 1 Janar 2023	3,122,841			3,122,841
Aktive te reja	(227,180)	-	-	(227,180)
Aktive te ripaguara	-	-	-	-
Transferim ne Faza	-	-	-	-
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-
Fshirje	-	-	-	-
Rregullimet nga kursi i kembimit	-	-	-	-
Me 31 Dhjetor 2023	2,895,661			2,895,661

8. Arka dhe mjete monetare të ngjashme (vazhdim)**8.1 Zhvlerësimi nga humbja për arkën dhe mjete monetare të ngjashme (vazhdim)**

	Faza 1 Individual	Faza 2 Individual	Faza 3	Totali
Vlera kontabel bruto ne 1 Janar 2022	3,505,431			3,505,431
Aktive te reja	(382,590)	-	-	(382,590)
Aktive te ripaguara	-	-	-	-
Transferim ne Faza	-	-	-	-
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-
Fshirje	-	-	-	-
Rregullimet nga kursi i kembimit	-	-	-	-
Me 31 Dhjetor 2022	3,122,841			3,122,841

Balanca të kushtëzuara me Bankën Qendrore

Për depozitat në valutë të huaj, norma është 12.5%, për ato që nuk aplikohet norma 0% dhe raporti i depozitave në monedhat përkatëse ndaj totalit të depozitave është deri në 50%. Pjesa e mbetur, që raporti është më shumë se 50%, aplikoi min 20%.

Balancat e kufizuara me Bankën Qendrore paraqesin depozita të detyrueshme statutores dhe nuk janë të disponueshme për përdorim në operacionet e përditshme të Bankës.

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Rezerva e detyrueshme me Bankën Qendrore	979,868	835,352
	979,868	835,352

9. Të arkëtueshme financiare

Gjendjet e të arkëtueshmeve financiare më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 janë të detajuara si më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Të arkëtueshme financiare me kosto të amortizuar	12,969,182	8,523,502
Të ardhura të përlogaritura	72,786	88,438
Minus te ardhura te shtyra	(112,587)	(79,755)
Minus humbjet per ECL/Fondi i zhvlerësimit	(1,038,791)	(670,359)
	11,890,590	7,861,826

9. Të arkëtueshme financiare (vazhdim)**9.1 Fond Zhvlerësimi për të arkëtueshmet financiare**

Tabela më poshtë tregon cilesine e kredisë dhe ekspozimin maksimal ndaj rrezikut të kredisë bazuar në sistemin e brendshëm të klasifikimit të kredisë të Bankës dhe në klasifikimin e fazës së fundvitit. Shumat e paraqitura janë bruto nga zhvlerësimi. Detajet e sistemit të klasifikimit të brendshëm të Bankës janë shpjeguar në Shënimin 4.d dhe politikat nëse shtesat ECL janë llogaritur në baza individuale ose kolektive janë paraqitur në Shënimin Shënim 4.d.iv.A.

	Viti 2023				Viti 2022
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Totali	Totali
Korporata	4,202,708	235,653	422,996	4,861,357	757,761
Institucion Financiar	765,129	-	-	765,129	-
Person Fizik	1,408,540	49,651	165,343	1,623,534	1,021,083
Shitje me pakice	2,356,157	423,124	304,769	3,084,050	3,050,473
SME	1,831,675	274,889	488,747	2,595,311	3,702,867
Totali	10,564,209	983,317	1,381,855	12,929,381	8,532,185

Një analizë e ndryshimeve në vlerën kontabël bruto dhe në shumën përkatëse të ECL është si më poshtë:

	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Totali
Vlera kontabel bruto ne 1 janar 2023	5,455,440	1,737,615	1,339,130	8,532,185
Aktive te reja	6,766,055	189,283	44,527	6,999,865
Fshirje	-	-	(8,529)	(8,529)
Aktive te crregjistruara ose ripaguara (perjashtuar fshirjet)	-	-	-	-
Financime te ripaguara	(2,105,396)	(327,288)	(161,456)	(2,594,140)
Transferim te Faza 1	1,115,611	(829,807)	(285,804)	-
Transferim te Faza 2	(554,725)	676,342	(121,617)	-
Transferim te Faza 3	(112,776)	(462,828)	575,604	-
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-
Ndryshimi i kursit te kembimit	-	-	-	-
31 dhjetor 2023	10,564,209	983,317	1,381,855	12,929,381
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	Totali
Vlera kontabel bruto ne 1 janar 2022	5,723,707	1,293,643	404,162	7,421,512
Aktive të reja	2,861,968	450,345	396,691	3,709,004
Fshirje	-	-	-	-
Aktive te crregjistruara ose ripaguara (perjashtuar fshirjet)	-	-	-	-
Financime te ripaguara	(1,971,452)	(704,417)	77,539	(2,598,331)
Transferim te Faza 1	(1,167,485)	834,907	332,578	-
Transferim te Faza 2	8,704	(138,130)	129,427	-
Transferim te Faza 3	-	1,266	(1,266)	-
Ndryshimet në flukset monetare kontraktuale për shkak të modifikimeve që nuk rezultojnë në çregjistrim	-	-	-	-
Ndryshimi i kursit të kembimit	-	-	-	-
Balanca me 31 dhjetor 2022	5,455,441	1,737,615	1,339,130	8,532,185

9. Të arkëtueshme financiare (vazhdim)**9.1 Fond Zhvlerësimi për të arkëtueshmet financiare (vazhdim)**

Lëvizjet në fondin e zhvlerësimit për rënien në vlerë është si më poshtë:

	2023	2022
Balanca në 1 Janar	670,358	275,125
Provizjonet nga financimet	376,960	395,233
Kredi të fshira gjatë vitit	(8,527)	-
Efekti nga kurset e këmbimit	-	-
Balanca me 31 dhjetor	1,038,791	670,358

9.2 Qira financiare të arkëtueshme

Të përfshira në të arkëtueshme financiare Murabaha – të arkëtueshme financiare ka zëra të qirasë financiare të arkëtueshme në të cilat Banka është qiradhenesi:

	Pagesa		Vlera aktuale e pagesave	
	Minimale të qirasë		minimale të qirasë	
	31 dhjetor	31 dhjetor	31 dhjetor	31 dhjetor
	2023	2022	2023	2022
Me pak se 1 vit	10,842	5,376	10,228	5,072
Midis 1 dhe 2 vitesh	5,943	5,774	5,606	5,447
Midis 2 dhe 3 vitesh	5,943	6,129	5,606	5,782
Midis 3 dhe 4 vitesh	5,943	6,220	5,606	5,868
Midis 4 dhe 5 vitesh	3,551	6,220	3,350	5,868
Me shume se 5 vite	21,435	28,997	20,224	27,355
Vlera aktuale e pagesave minimale të Qirase	53,657	58,716	50,620	55,392
Minus të ardhurat financiare të pafituara	-	-	-	(7,643)
Vlera neto e qirase financiare të Arketueshme	53,657	58,716	50,620	55,392
Provizjioni për pagesat e pambledhshme të qirase financiare	(20,660)	(1,378)	(19,491)	(1,300)
Totali	32,997	57,338	31,129	54,092

Llogarite të arkëtueshme të qirase financiare përfaqësojnë kolateralin e ekzekutuar nga klientet e qe nuk kanë shlyer detyrimet sipas afateve dhe janë dhene me qira paleve të treta kundrejt një skeduli ripagimi të rene dakort. Norma e interesit ndryshon nga 3% në 5% dhe ka një maturitet kontraktual nga 10 në 15 vite. Vlera e drejte e pagesave minimale të qirase me 31 dhjetor 2023 është 32,997 mijë LEK (2022: 57,338 mijë LEK).

10. Aktive të marra nga proceset ligjore

Aktive të marra në pronësi nga çështje gjyqësore përfaqëson pasuri të paluajtshme të blera nga Banka në shlyerjen e kredive të prapambetura. Banka pret që të disponojë pasuritë në një të ardhme të parashikueshme. Aktivet nuk përmbushin përkufizimin e aktiveve afatgjata të mbajtura për shitje dhe klasifikohen si inventarë në përputhje me SNK 2 "Inventarët". Aktivet fillimisht u njohën me vlerën e drejtë kur u blenë. Asetet e riposeduara të Bankës janë pasojë e blerjeve nëpërmjet zbatimit të garancisë mbi të arkëtueshmet financiare.

Matja e vlerës së drejtë – Hierarkia e vlerës së drejtë

Vlera e drejte e këtyre aktiveve është vendosur nga vleresuesit e pronave, të cilët kanë kualifikim profesional dhe eksperiencë të kohëve të fundit lidhur me vendin dhe kategorinë e pronës që vlerësohet. Vleresuesit masin vlerën e drejtë për pronat në portofolin e Bankes cdo vit që pason vitin në të cilin ato janë marre ne pronesi. Megjithëse pronesia i është transferuar Bankës, ndonjë pronë është ende në përdorim nga huamarrësi, deri në gjetjen e blerësit potencial. Banka nuk ka synim të realizojë fitim nga dhënia me qira e këtyre pronave, por ka pranuar t'i japë me qira me qëllim mirëmbajtjen dhe ruajtjen e kushteve fizike aktuale.

Tabela e mëposhtme tregon lëvizjet nga balancat e fillimit deri në ato të mbylljes lidhur me vlerën e drejtë të pronave të marra nga proceset ligjore.

	2023	2022
Balanca në 1 janar	111,877	180,248
Të marra gjatë vitit	-	40,729
Të shitura gjatë vitit	(111,877)	(9,674)
Transferim në asete fikse	-	-
Ndryshimi neto i vlerës së drejtë nga zhvlerësimi	1,496	(99,426)
Fondi i provigjionit	-	-
Balanca në 31 dhjetor	1,496	111,877

Lëvizjet në rivlerësimin e aktiveve të marra nga proceset ligjore për vitet e përfunduara më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 paraqiten si më poshtë:

	Në 31 dhjetor, 2023	Në 31 dhjetor, 2022
Balanca në fillim të vitit	178,444	79,791
Humbje nga rivlerësimi i pronës	(176,948)	98,653
Balanca në fund të vitit	1,496	178,444

Lëvizjet mbi provigjionet për zhvlerësimin e aktiveve të marra nga proceset ligjore janë si më poshtë:

	Në 31 dhjetor, 2023	Në 31 dhjetor, 2022
Balanca në fillim të vitit	86,452	86,452
Shpenzimet për zhvlerësimin e aktiveve të marra nga proceset ligjore	(86,452)	-
Balanca në fund të vitit	-	86,452

11. Aktivet e qëndrueshme të trupëzuara dhe të patrupëzuara

Aktivet e qëndrueshme të trupëzuara dhe të patrupëzuara në 31 dhjetor, 2023 dhe 2022 janë detajuar si më poshtë:

	Ndërtesa	Pajisje zyre	Kompjutera dhe pajisje kompjuterike	Automjete	Mobilje dhe pajisje	Aktive të patrupëzuara	Aktive ne proces	Leasehold Improvements	Total
<i>Kosto</i>									
Më 31 Dhjetor, 2021	344,339	65,288	66,707	10,771	22,020	129,037	246	9,641	648,050
Shtesa	-	5,425	901	-	270	-	41,121	-	47,717
Pakësime	-	(22,713)	(176)	-	(2,515)	(48,981)	-	-	(74,385)
Më 31 Dhjetor, 2022	344,339	48,000	67,432	10,771	19,775	80,056	41,367	9,641	621,382
Shtesa	-	5,758	3,568	1,712	3,842	1,799	6,860	5,944	29,484
Pakësime	(61,493)	-	-	(3,878)	-	-	-	-	(65,371)
Më 31 Dhjetor, 2023	282,846	53,759	71,001	8,606	23,618	81,856	48,227	15,585	585,496
<i>Amortizimi i Akumuluar</i>									
Më 31 Dhjetor, 2021	(190,904)	(53,536)	(58,353)	(9,648)	(17,260)	(76,207)	1,769	(1,415)	(405,554)
Zhvlerësimi per vitin	(16,312)	(3,655)	(2,847)	(934)	(354)	(4,340)	(1,769)	(4,453)	(34,664)
Pakësime	-	22,713	94	-	2,515	16,797	-	3,638	45,757
Më 31 Dhjetor, 2022	(207,216)	(34,478)	(61,106)	(10,582)	(15,099)	(63,750)	-	(2,230)	(394,461)
Zhvlerësimi per vitin	(17,217)	(4,761)	(3,343)	(414)	(1,820)	(3,753)	-	(1,984)	(33,292)
Pakësime	12,299	-	-	3,878	-	-	-	-	16,176
Më 31 Dhjetor, 2023	(212,134)	(39,239)	(64,448)	(7,119)	(16,919)	(67,503)	-	(4,214)	(411,576)
<i>Vlera e mbetur</i>									
Më 31 Dhjetor, 2022	137,123	13,522	6,327	189	4,676	16,306	41,367	7,411	226,921
Më 31 Dhjetor, 2023	70,711	14,520	6,552	1,487	6,699	14,353	48,227	11,370	173,919

Më 29 dhjetor 2023 Banka ka regjistruar shitjen e ndërtesës në përdorim si degë në qytetin e Shkodrës.

12. Aktive me të drejtë përdorimi

Aktive me të drejtë përdorimi për 31 dhjetorin 2023 dhe 2022, janë të detajuara si më poshtë:

	Ndërtesa	Të tjera	Totali
<i>Kosto</i>			
Më 1 janar, 2023	47,426	6,450	53,876
Shtesa	331,849	-	331,849
Pakesime	-	(6,450)	(6,450)
Më 31 dhjetor, 2023	331,849	-	379,275
<i>Amortizim i akumuluar</i>			
Më 1 janar, 2023	(35,330)	(3,044)	(38,374)
Zhvleresimi per vitin	3,271	-	(3,271)
Pakësime	-	3,044	3,044
Më 31 dhjetor, 2023	(32,059)	-	(48,347)
<i>Vlera e mbetur</i>			
Më 31 dhjetor, 2022	12,096	3,406	15,502
Më 31 dhjetor, 2023	299,790	-	299,790

	31 dhjetor, 2023	31 dhjetor, 2022
Detyrimi për qiranë financiare	15,502	18,997
Shtesa	284,423	-
Pakësime		
<i>Zhvlerësim</i>	-	(3,859)
Nxjerrje jashtë përdorimi	(135)	364
	299,790	15,502

Balancat e shpalosura në tabelën e mësipërme lidhen me shtesat dhe zbritjet e detyrimit të qirasë gjatë vitit dhe shumën e pashlyer më 31 dhjetor 2023 dhe 2022. Ju lutemi referohuni shënimit shoqërues numër 17 për informacion më të detajuar në lidhje me maturimin e detyrimeve të qirasë, norma shtesë e huamarrjes e përdorur, pagesat minimale mujore të qirasë dhe shpenzimet e ardhshme të interesit.

<i>Shumat e njohura në Fitim ose Humbje</i>	31 dhjetor, 2023	31 dhjetor, 2022
Shpenzimet nga qirate financiare	(135)	364
Shpenzimet e lidhura me qiranë financiare afatshkurter	-	806
Shpenzimet që lidhen me qiranë e aktiveve me vlerë të ulët, duke përfshirë qiranë ASH të aktiveve me vlerë të ulët		
<i>Shumat e njohura në pasqyrën e rrjedhës së parasë</i>	31 dhjetor, 2023	31 dhjetor, 2022
Dalja totale e parasë për qiranë financiare	-	14,599

Aktivitet të cilat njësia ekonomike i ka njohur sipas SNRF 16 lidhen pothuajse tërësisht me qira të hapësirës së punës për funksionimin e degëve të saj. Më 31 dhjetor 2023 dhe për vitin financiar 2022, njësia nuk jep me qira asnjë prej aktiveve të njohura më sipër.

13. Aktive të tjera

Aktivitetet e tjera në 31 dhjetor 2023 dhe 2022 përbëhen si më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Shpenzime të parapaguara	73,162	22,848
Fitim i parapaguar	666,078	376,382
	739,243	399,230

14. Detyrime ndaj bankave dhe institucioneve financiare

Detyrimet ndaj bankave dhe institucioneve financiare më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 përbëhen si më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Llogarite rrjedhëse	51,381	7,964
Depozita me afat	2,377,631	1,333,880
Llogaria për garancinë	10	12
Pjesa e përlllogaritur për shpërndarje e fitimit	528	585
	2,429,550	1,342,441

15. Detyrime ndaj klientëve

Detyrimet ndaj klientëve në 31 dhjetor 2023 dhe 2022 detajohen si më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Llogari rrjedhëse	3,265,986	2,570,558
Depozita me afat	7,517,718	7,251,721
Pjesa e përlllogaritur për fitim të klientëve	103,123	79,087
Llogari të tjera të klientëve	13,244	5,196
Total	10,900,071	9,906,562

Llogaritë rrjedhëse më 31 dhjetor 2023 përfshijnë një balancë prej 193 milion Lek (2022: 63 milion Lek), që përfaqëson shumën e bllokuara nga autoritetet rregulluese ose nga banka. Disa balanca nuk janë të vlefshme për përdorim nga ana e klientëve, pa aprovimin e autoriteteve. Fondet nën manaxhim lidhen me depozitat me afat që i përkasin klientëve për të cilat Banka ka marrë përgjegjësinë menaxheriale. Klientët marrin përsipër riskun e investimit që lind nga investimi i këtyre fondeve.

Detyrimet me dhe pa afat ndaj klientëve sipas monedhave janë si më poshtë:

Llogari rrjedhëse	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
In USD	321,071	398,452
In LEK	881,654	745,315
In EUR	2,039,551	1,404,003
In GBP	23,710	22,789
Totali	3,265,986	2,570,558

15. Detyrime ndaj klientëve (Vazhdim)

Depozita me afat:	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
In USD	248,372	238,197
In EUR	3,103,514	4,098,597
In LEK	4,165,832	2,914,926
Totali	7,517,718	7,251,721

2023	Më pak se 1 vit	1 deri në 5 vite	Më shumë se 5 vite	Totali
Depozita me afat	2,155,294	5,362,425	-	7,517,718
Totali	2,155,294	5,362,425	-	7,517,718

2022	Më pak se 1 vit	1 deri në 5 vite	Më shumë se 5 vite	Totali
Depozita me afat	3,127,356	4,124,365	-	7,251,721
Totali	3,127,356	4,124,365	-	7,251,721

Llogaritë e depozitave me afat mbajnë një normë interesi prej 0.08% në 5.5% p.a. Ndërsa llogaritë rrjedhëse dhe llogaritë e klientëve të tjerë më 31 dhjetor 2023 dhe 31 dhjetor 2022, nuk mbajnë interes.

	31 dhjetor 2023		31 dhjetor 2022	
	min	max	min	Max
LEK	0.40%	5.50%	0.25%	4.80%
EUR	0.01%	4.00%	0.01%	2.50%
USD	0.40%	3.00%	0.28%	1.10%

Klientë të detajuar sipas segmenteve të biznesit sipas 31 dhjetorit 2023 dhe 31 dhjetor 2022 janë treguar në tabelën më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Korporata	16,515	21,786
SME	2,200,250	1,498,934
Individ	8,580,184	8,306,756
Pjesa e përlogaritur për fitim te klienteve	103,123	79,087
Totali	10,900,071	9,906,562

16. Detyrime të tjera

Detyrimet e tjera per daten 31 dhjetor 2023 dhe 31 dhjetor 2022 detajohen si më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Shpenzime të përlogaritura	3,264	6,799
Pagesa në transit	175,406	114,613
Detyrime të tjera ndaj të tretëve	166	28
Detyrime të tjera	20,050	6,058
	198,886	127,498

Pagesat përfaqësojnë transfertat në nisje në tranzit, për të cilat Banka ka vepruar si ndërmjetëse.

17. Detyrimet për qira financiare dhe provizionet

Dispozitat e mosmarrëveshjeve lindin nga pretendimet e tanishme ose të mundshme ose nga ndjekjet që pretendojnë mosrespektimin e përgjegjësisë kontraktuale ose të tjera ligjore ose rregullative, të cilat kanë rezultuar ose mund të lindin në kërkesa nga klientët, palët ose palët e tjera në çështjet gjyqësore civile.

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Balanca me 1 janar	49,252	28,051
Provizjione shtesë	-	21,201
Rimarrje e provigjioneve	(20,215)	-
Balanca me 31 dhjetor	29,037	49,252

Detyrimet për qiratë financiare nga kontratat aktive të qirasë të trajtuara si qira financiare nën SNRF 16, më datë 31 dhjetor 2023 dhe 31 dhjetor 2022.

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Detyrim për qira- Afatshkurtër	29,123	11,279
Detyrim për qira- Afatgjatë	245,132	10,818
Totali i detyrimeve për qira	274,255	22,097

Detyrimi i qirasë dhe provizionet e tjera janë paraqitur në pasqyrën e pozicionit financiar më 31 dhjetor 2023 me një shumë totale prej 303,292 mijë lekë. Ky bilanc përbëhet nga provizione të tjera në vlerën 29,037 mijë lekë dhe detyrimi i qirasë në shumën 274,255 mijë lekë.

Termet dhe kushtet e detyrimeve për qiratë për datën 31 dhjetor 2023 janë si më poshtë:

	Monedha	Norma e rritëse e huamarrjes	Vitet e maturimit	Pagesa minimale mujore e qirasë	
				Në monedhë origjinale	Në Lek ('000)
Detyrim për qira	EUR	1.08%	2024-2027	1,064	110,535
	USD	5.70%	2024-2027	0	0
	LEK	2.58%	2024-2027	0	0

Më poshtë janë paraqitur flukset monetare të paskontuara për shlyerjet e detyrimeve të qirasë ndarë në vite maturimi :

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
- Më pak se një vit	29,123	4,368
- Midis një dhe dy vite	29,123	3,860
- Midis dy dhe tre vite	26,923	4,724
- Midis tre dhe katër vite	25,365	7,602
- Midis katër dhe pesë vite	322,483	2,271
Totali	433,018	22,825
Pakësuar nga shpenzimet e ardhshme të interesit	(158,762)	(728)
Detyrimet për qira financiare	274,256	22,097

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Detyrimet për qira financiare	22,097	18,997
Shtesa në detyrimin per qera	285,416	6,200
<i>Shlyerja e principalit te detyrimit per qera</i>	(9,819)	(3,463)
<i>Interesi i detyrimit per qera</i>	-	364
<i>Efekti i ndryshimit te kursit te kembimit</i>	(23,439)	-
Detyrimi total i qirase financiare	274,255	22,097

18. Kapitali

Kapitali aksionar

Kapitali aksionar i regjistruar është 4,669,415 mijë LEK, i ndarë në 2,717,701 aksione me një vlerë nominale prej 1,718.15 LEK. Gjatë vitit 2023, aksioneri i Bankës, grupi Eurosig sh.a., injektoi një shumë shtesë kapitali prej 2,442,239,050 Lekë, përkatësisht: më 30 qershor 2023: 533,138,269 Lekë; më 31 gusht 2023: 213,255,577 Lekë; dhe, më 29 dhjetor 2023: 1,695,845,204 lekë. Islamic Development Bank Jeddah ka nënshkruar një marrëveshje shitjeje të aksioneve të saj në favor të Eurosig sh.a., me anë të së cilës kjo e fundit ka rritur pjesëmarrjen e saj në kapitalin aksionar të Bankës në 99.46% në 31 dhjetor 2023 nga 66.26% në 31 dhjetor 2022. Struktura e aksionarëve për vitin që përfundon më 31 dhjetor 2023 është shpalosur në Shënimin 1 të pasqyrave financiare.

Rezervat

Rezervat prej 120,904 mijë LEK (2022: 120,904 mijë LEK) u krijuan sipas nenit 8 të Vendimit Nr. 51, datë 22 Prill 1999 të Bankës së Shqipërisë, i cili kërkonte përvetësimin e 20% të fitimit neto për viti, neni 213 i Ligjit Nr. 7638, datë 19 nëntor 1992 "Për shoqëritë tregtare", që kërkon kapitalizimin e 5% të fitimit neto, dhe Statutit të Bankës, që kërkon kapitalizimin e 10% të fitimit neto të vitit.

Natyra dhe qëllimi i rezervave detajohet si vijon:

- (i) Rezerva ligjore u krijua sipas parashikimeve të Ligjit mbi Shoqëritë Tregtare që kërkon krijimin e rezervave prej 5% të të ardhurave neto të Bankës pas zbritjes së humbjeve të akumuluar nga vitet e kaluara, derisa teprica e kësaj rezerve të arrijë në 10% të kapitali aksionar të Bankës. Më 31 dhjetor 2023, gjendja është 54,491 mijë LEK, që përfaqëson 1.8% të kapitalit aksionar të Bankës (2022: 54,491 mijë LEK 5%). Për sa i përket performancës financiare, Banka ka pësuar humbje të akumuluar në 3 vitet e fundit respektivisht 1,772,702,000 Lekë, 1,222,380,000, 832,966,000 në 31 Dhjetor 2023, 2022 dhe 2021. Raporti i mjaftueshmërisë së kapitalit në 31 Dhjetor 2023 dhe 2022 ishte 19.81% dhe 12.50% respektivisht ndërsa raporti minimal i kërkuar për bankat në Shqipëri është 12%.
- (ii) Rezerva rregullatore u krijua në përputhje me rregulloren e Bankës së Shqipërisë "Për kapitalin rregullator të Bankës", nr.69, datë 18 dhjetor 2014. Bankave dhe degëve të bankave të huaja u kërkohet të krijojnë rezerva prej 1.25% deri në 2% të aktivet totale të ponderuara me rrezik, duke përvetësuar një të pestën e fitimit pas tatimit dhe para pagimit të dividendëve, deri sa teprica në këtë masë të arrijë të paktën 1.25% të totalit të aktiveve me peshë rreziku. Në 31 dhjetor 2023, rezerva rregullatore përfaqësonte 66,413 mije LEK 0.42% të totalit të aktiveve me peshë rreziku (2022 : 66,413 mije LEK 0.86%).
- (iii) Më 30 qershor 2019, përmes një vendimi të Asamblesë së Aksionarëve nr. 01 u vendos që një pjesë e fitimit të gjeneruar nga viti i përfunduar më 31 dhjetor 2018 të transferohej në rezerva, një shumë prej 9,237,000 LEK gjatë vitit 2019. Më 28 qershor 2020, përmes një vendimi të Asamblesë së Aksionarëve nr. 04 u vendos që një pjesë e fitimit të gjeneruar nga viti i përfunduar më 31 dhjetor 2019 të transferohej në rezerva, një shumë prej 2,634,000 LEK gjatë vitit 2020.

19. Të ardhura nga operacione financiare

Të ardhura nga operacione financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 detajohen si më poshtë:

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2023	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2022
Të ardhura nga operacionet	692,821	546,592
Te ardhura nga bankat dhe institucione te tjera financiare	36,550	20,450
	729,371	567,042

20. Të ardhura nga aktivitete të tjera financiare

Të ardhura nga aktivitete te tjera financiare për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 detajohen si më poshtë:

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2023	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2022
Te ardhura nga qiratë financiare	454	1,087
	454	1,087

21. Shpenzimet e lidhura me detyrimin ndaj klientëve

Shpenzimet për detyrimet ndaj klientëve për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 detajohen si më poshtë:

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2023	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2022
Detyrime ndaj bankave dhe institucioneve financiare	108,750	-
Huamarrje nga institucionet financiare	1,108	-
Detyrime ndaj klienteve	140,979	119,146
	250,837	119,146

22. Të ardhura dhe shpenzime nga komisionet

Të ardhurat dhe shpenzimet nga komisionet për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 detajohen si më poshtë:

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2023	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2022
Të ardhura nga tarifa dhe komisione	64,691	66,660
Shpenzime nga tarifa dhe komisione	(7,275)	(6,861)
	57,416	59,799
	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2023	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2022
<i>Të ardhurat nga shërbime të ofruara për një periudhë të caktuar kohore</i>		
Transferta dhe urdhër pagesa	27,357	24,754
Deklarimi tatimor	3,208	3,091
Komisione mirembajtje për kartat	2,857	3,102
Të ardhura të tjera	7,426	448
<i>Te ardhura te njohura pergjate kohes</i>	-	-
Komisione të mirëmbajtjes së llogarive	23,843	35,265
Totali i te ardhurave nga komisionet	64,691	66,660
Sherbimet bankare	(7,128)	(6,233)
Shpenzime te tjera	(148)	(628)
Totali i shpenzimeve nga komisionet	(7,275)	(6,861)
Te ardhura neto nga komisionet dhe tarifat	57,416	59,799

Banka nuk zbuloi vlerën e ndonjë detyrimi të kryerjes së hapur në 31 dhjetor 2023, pasi kontratat e saj me klientët në përgjithësi kanë një afat fiks që është më pak se një vit, një afat të hapur me një periudhë anulimi që është më pak se një vit, ose provizionet që lejojnë Bankën të njohë të ardhurat në shumën që ka të drejtë të faturojë.

23. (Humbja)/ Fitimi neto nga këmbimi valutor

Fitimi neto nga këmbimi valutor përfaqëson efektin e ndryshimit në kurset e këmbimit valutor në rivlerësimin e fund-vitit të pozicioneve në monedhë të huaj të Bankës dhe fitimin dhe humbjen nga transaksionet në monedhë të huaj. Banka ka realizuar fitim prej 143,252 mije LEK mije nga transaksionet e këmbimit valutor (ne 2022: 14,266 mije LEK) dhe humbje nga rivlerësimi i pozicionit neto të vlerave monetare për shumën 340,371 mije Lek (ne 2022: humbje 764 mije Lek).

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2023	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2022
Fitim nga rivlerësimi i pozicionit	97,033	(24,629)
Fitim nga kembimet valutore	46,219	38,895
Nentotali	143,252	14,266
Humbje nga rivlerësimi i pozicionit	(308,613)	(377)
Humbje nga kembimet valutore	(31,757)	(387)
Nentotali	(340,371)	(764)
(Humbja)/Fitimi neto nga këmbimi valuator	(197,119)	13,502

23. (Humbja)/ Fitimi neto nga këmbimi valutor (vazhdim)

Gjatë vitit 2023 kurset e këmbimit valutor të monedhave kryesore EUR dhe USD janë ulur ndjeshëm në krahasim me vitin e kaluar: EUR 103.88 (2022: 114.23); USD 93.94 (2022: 107.05).

24. Te ardhura/(Humbje) te tjera

Te ardhura/(Humbje) te tjera përfshijnë te ardhura te gjeneruara nga aktivitete te tjera jo primare te Bankes sic mund te jene rimarrjet nga shpenzimet permbarimore etj, ose humbje nga shitja e aktiveve te saj.

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2023	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2022
(Humbja)/Fitimi neto nga këmbimi valutor	(103,919)	29,020

25. Shpenzimet e personelit

Shpenzime personeli për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 detajohen si më poshtë:

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2023	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2022
Staf i huaj	-	14,460
Stafi vendas	153,674	111,693
Sigurime shoqërore	21,700	16,520
Të tjera kosto dhe shpërblime	17,869	10,766
	193,242	153,438

26. Shpenzime për zhvlerësimin nga humbjet e aktiveve financiare

Tabela më poshtë tregon tarifatat ECL për instrumentet financiare për vitin e regjistruar në pasqyrën e të ardhurave:

2023	Faza 1	Faza 1	Faza 2	Faza 2	Faza 3	Totali
	Individuale	Kolektive	Individuale	Kolektive		
Arka dhe mjete monetare të Ngjashme	-	(6,646)	-	-	-	(6,646)
Murabaha-të arkëueshme Financiare	-	198,007	-	86,703	83,725	368,436
Garancite financiare	-	-	-	-	-	-
Totali i humbjes nga zhvlerësimi	-	191,361	-	86,703	83,725	361,789
2022	Faza 1	Faza 1	Faza 2	Faza 2	Faza 3	Totali
	Individuale	Kolektive	Individuale	Kolektive		
Arka dhe mjete monetare të Ngjashme	-	2,475	-	-	-	2,475
Murabaha-të arkëueshme Financiare	-	36,739	-	17,754	340,743	395,235
Garancite financiare	-	-	-	-	-	-
Totali i humbjes nga zhvlerësimi	-	39,214	-	17,754	340,743	397,710

27. Shpenzime për provigjone,neto

Shpenzimet për zhvlerësim dhe provigjone të tjera, në bazë neto për 31 dhjetor 2023 dhe 31 dhjetor 2022 përfshijnë sa vijon:

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2023	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2022
Fond garacie per punonjesit	-	28,698
Çeshtje ligjore	-	545
Angazhime të tjera	6,646	2,866
	6,646	32,109

Fondi garancie për punonjësit është një fond që njësia ekonomike ka krijuar për shpërblimin e stafit kur ata të përfundojnë marrëdhënien e tyre me bankën. Njësia ekonomike vlerëson çdo fund viti fondin e nevojshëm dhe regjistron ngarkesën e vitit. Balancat e tjera lidhen me provizionet për rastet gjyqësore dhe lejimin e humbjes së kredisë për vendosjet në bankat dhe institucionet e tjera financiare.

28. Shpenzime të tjera administrative

Shpenzime të tjera administrative përfshijnë sa më poshtë:

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2023	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2022
Shpenzime zyre	47,663	39,929
Sigurimi i depozitave	29,226	27,350
Sherbime ligjore, konsulence dhe auditimi	16,283	20,623
Mirëmbajtje software	19,577	21,460
Swift, Reuters dhe lidhjet në rrjet	7,021	8,025
Shpenzimet utilitare	5,118	5,402
Marketing dhe shpenzime perfaqesimi	9,724	10,072
Fondi i Emergjences nga Banka e Shqiperise	6,072	4,464
Bordi i Drejtoreve dhe Komiteti i Auditimit	8,089	7,270
Tarifa, taksa dhe detyrime	2,040	2,049
Telefon dhe poste	1,304	1,962
Udhëtime dhe transport	1,639	2,470
Shpenzime sigurimi	13,944	1,440
Shpenzime të tjera	457	84
	168,157	152,600

29. Tatimi mbi fitimin

Tatimi mbi fitimin për vitin e mbyllur më 31 dhjetor 2023 dhe 2022 detajohet si më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Tatimi aktual	-	-
Tatimi i shtyrë	-	-
Totali	-	-

Banka përcakton tatimin në fund të vitit në përputhje me legjislacionin Shqiptar mbi taksat. Tatimi mbi të ardhurat ka një normë tatimore prej 15% (2022: 15%) të të ardhurave të tatueshme. Tatimi mbi fitimin përpara taksave ndryshon nga shuma teorike që mund të lind duke përdorur normën bazë të taksës si më poshtë:

	Norma e tatimit	2023	Norma e tatimit	2022
Fitim përpara tatimit		(550,322)		(337,779)
Tatimi i llogaritur me normën tatimore 15% (A)	15%	(82,548)	15%	(50,667)
Shpenzime të pazbritshme		16,690		69,708
Shpenzime të panjohura për efekt tatimor (B)	(2%)	2,503	(2%)	10,456
Humbje tatimore të panjohura (C)		(80,045)		(40,211)
Tatim fitimi / Norma efektive e taksimit (A+B+C)	-	-	-	-

Shuma e humbjeve tatimore të përdorura në 31 Dhjetor 2023 është paraqitur në tabelë si vijon:

Viti financiar	Rezultati vjetor tatimor	Humbja e njohur kundrejt fitimit tatimor	Teprica e humbjes tatimore qe mbartet
31.12.2021	12,292	(12,292)	12,292
31.12.2022	268,071	(268,071)	280,364
31.12.2023	80,045	(80,045)	360,408

Në 2023, Banka nuk ka kryer parapagime të tatim fitimit (2022: jo parapagim tatim fitimi). Tatimi i parapaguar në 31 dhjetor 2023 ishte 13,877 mijë LEK (2022: 13,877 mijë LEK). Në bazë të ligjit vendas të kontabilitetit, duke filluar nga 1 janari 2008, Banka duhet të raportojë në përputhje me SNRF-të.

Në vazhdim, Ligji Nr. 10364, të datës 16.12.2010 sjell disa amendime të vecanta (efektive nga 24 janari 2011). Bazuar në këto amendime, fondet e zhvlerësimit sipas SNRF-ve duhet të konsiderohen si shpenzim i zbritshëm tatimor, duke siguruar që ato janë të certifikuara nga auditorët e jashtëm dhe nuk kalojnë limitet e përcaktuara nga Banka Qendrore. Duke filluar nga 1 Janari 2014, limitet e përcaktuara nga Banka Qendrore nuk janë të zbatueshme dhe provigjoni i njohur në përputhje me SNRF konsiderohet si shpenzim i zbritshëm për efekt tatimi. Si rezultat i këtyre ndryshimeve në legjislacion, nuk ka më diferenca të përkohshme midis vlerës kontabël dhe vlerës së tatueshme të aktiveve financiare në 31 dhjetor 2022.

30. Angazhime dhe Detyrime

	31 dhjetor, 2023	31 dhjetor, 2022
Garanci	460,740	40,574
Angazhime kredituese të patërhequra	151,553	258,105
Kolateral	33,788,358	13,633,015

Banka lëshon garanci për klientët e saj. Këto instrumenta bartin një rrezik kreditimi, të ngjashëm me të arkëtueshmet financiare. Bazuar në vlerësimin e menaxhimit, nuk do të ketë humbje materiale për vlerat e garancive me 31 dhjetor 2023 dhe kështu, nuk ka ndonjë provigjon të përfshirë në këto pasqyra financiare për këtë arsye.

Çështje ligjore

Gjatë rrjedhës normale të biznesit, Banka përballet me pretendime ligjore; drejtimi i Bankës është i mendimit se nuk do të ketë humbje materiale në lidhje me pretendimet ligjore më 31 dhjetor 2023, dhe asnjë shtesë nuk është krijuar gjatë vitit 2022.

31. Transaksionet me palët e lidhura

Banka hyn në transaksione me aksionarët e saj gjatë rrjedhës normale të biznesit. Balancat kryesore me aksionarët në minorancë dhe palët e lidhura janë si më poshtë:

	31 dhjetor 2023	31 dhjetor 2022
Aktive		
Investime me banka dhe institucione financiare	-	-
Aktivitetet financuese	636,389	182,973
Provigjoni për aktivitetet financuese	-	-
Detyrimet		
Detyrime ndaj klienteve	2,326,114	1,271,158
Faisal El Khereji	8,431	9,542
Eurosig	2,317,683	1,261,615

Balancat e paraqitura më lart janë shenime në përputhje me SNK 24, për të siguruar që pasqyrat financiare të një njësie ekonomike të përmbajnë informacionet shpjeguese të nevojshme për të tërhequr vëmendjen në mundësinë që pozicioni financiar dhe fitimi ose humbja të jenë prekur nga ekzistenca e palëve të lidhura dhe nga transaksionet dhe balancat e papaguara me palët e tilla

Prindi i menjëhershëm dhe përfundimtar i Bankës është Eurosiga . Banka nuk ka transaksione të drejtpërdrejta me njësinë e saj mëmë.

31. Transaksionet me palët e lidhura (vazhdim)**Transaksionet me drejtorët**

Personeli kryesor drejtues apo drejtorët janë ata individë që kanë autoritetin dhe përgjegjësinë për planifikimin dhe ushtrimin e pushtetit për të kontrolluar në mënyrë direkte ose indirekte aktivitetet e Bankës dhe punonjësve të saj. Banka i konsideron anëtarët e Bordit të Drejtorëve (dhe nënkomitetet e tij) dhe Komitetin Ekzekutiv për të qenë personeli kryesor drejtues për qëllimet e SNK 24 Dhënia e Informacioneve të palëve të lidhura.

Shpërblimi i drejtorëve përfshihet në shpenzimet e personelit. Është detajuar si më poshtë:

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2023	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2022
Pagat	42,288	10,120
Bonuset dhe shpërblime të tjera	4,745	888
Shpërblimi i Bordit të Drejtorëve	8,089	7,042
	55,122	18,050

Banka hyn në transaksione, marrëveshje dhe marrëveshje që përfshijnë drejtorët, menaxhmentin e lartë dhe bashkëpunëtorët e tyre të biznesit ose anëtarët e ngushtë të familjes, në rrjedhën normale të biznesit nën të njëjtat kushte komerciale dhe të tregut, normat e interesit dhe komisioneve që zbatohen për palët e palidhura. Të ardhurat dhe shpenzimet që rrjedhin nga transaksionet me palët e lidhura janë si më poshtë:

	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2023	Viti i mbyllur më 31 dhjetor 2022
Të ardhurat:		
Të ardhura nga aktivitetet financuese	25,159	9,030
Shpenzimet:		
Humbje nga zhvleresimi i fondeve të investimit Mudaraba	-	-
Shpenzimet për shpërndarje për depozituesit	103,567	34,557

32. Ngjarje pas datës së raportimit.

Nuk ka ndonjë ngjarje tjetër pas datës së raportimit, që do të kërkonte rregullime dhe shpjegime të tjera shtesë në pasqyrat financiare.